

Societatea Ecologica «BIOTICA»

**PENTRU CE SI CUM
SE CREEAZA ASOCIATIILE
OBSTESTI**

(editia a doua, corectata si completata)

BIOTICA
Chisinau - 2001

CZU: 061.2

P50

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Pentru ce și cum se creează asociațiile obștești./ Soc. Ecologica «BIOTICA»; elab.: Piotr Gorbunenko, Natalia Izdebski, Tatiana Sineaeva, Ilia Trombitki; consultant – Valentin Turcan; trad.: Igor Jitaru, Petru Esanu și Constantin Olteanu. Ed. a 2-a, cor. și compl. – Ch.: Biotica, 2001 (F.E.-P. «Tipogr. Centrala»). – 119 p.

Bibliogr. p. 79

ISBN 9975-141-1

1000 ex.

061.2

Redactor - Ilia Trombitki

La scrierea și pregătirea cărții au participat:

Piotr Gorbunenko, Natalia Izdebski, Tatiana Sineaeva, Ilia Trombitki

Consultant – *Valentin Turcan*

Traducători: *Igor Jitaru, Petru Esanu și Constantin Olteanu*

Cartea reprezintă un îndrumar pentru cetățenii doriți să creeze o asociație obștească și să activeze în cadrul ei. Ea conține acte legislative de bază care reglementează activitatea sectorului necomercial în Moldova și sfaturi practice pentru organizarea ONG-urilor, precum și o scurtă analiză a rolului și locului lor în societatea contemporană.

Prima ediție a fost realizată grație suportului financiar oferit cu amabilitate de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (US AID) prin intermediul Fundației „Eurasia”.

Prezenta a doua ediție a fost realizată grație grantului oferit cu amabilitate de Ambasada S.U.A. în Republica Moldova.

This publication was funded by the United States Public Affairs Section – Chieinru. The United States Public Affairs Section – Chieinru or the United States Government neither endorses nor takes responsibility for the content of this publication.

ISBN 9975-141-1

© Societatea Ecologica «BIOTICA», 2001

La reproducerea textelor originale din prezenta ediție referința la sursa este obligatorie

CUPRINS

Prefata pentru a doua editie	4
Sectorul al treilea in Moldova la inceputul secolului XXI. Rezultatele sondajului opiniei publice	6
Sfaturi practice pentru novici	20
Certificarea asociatiilor obstesti	23
Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociatiile obstesti»	25
Hotarire a Guvernului Republicii Moldova «Privind unele masuri pentru executarea legii cu privire la asociatiile obstesti»	49
Legea Republicii Moldova «Cu privire la filantropie si sponsorizare»	53
Comentarii la unele clauze de baza ale legii Republicii Moldova «Cu privire la asociatiile obstesti»	59
Organizatiile de utilitate publica din Moldova	71
Modificarile operate in legislatia referitoare la asociatiile obstesti in legatura cu intrarea in vigoare a Codului Fiscal	80
Informatii utile cu privire la constituirea asociatiilor obstesti	84
Statutul	92
Proces-verbal	106
Norme recomandate organizatiilor necomerciale din Europa Centrala si de Est	110
Despre autori si alcatuitori	117

PREFATA PENTRU A DOUA EDITIE

O trasatura distinctiva a societatii civile dezvoltate, adica a astfel de societati in care cetatenii sint constienti ca de ei depinde mult si se staruie sa participe activ si in mod civilizatat la solutionarea problemelor socialmente importante, este „sectorul al treilea” puternic. El este reprezentat prin diverse asociatii si alte organizatii ale cetatenilor, constituite din initiativa lor proprie pentru atingerea si realizarea intereselor necomerciale. Rolul statului consta doar in aceea ca prin crearea conditiilor favorabile (legislatia, sustinerea materiala s. a.) sa asigure o astfel de autoorganizare a societatii care permite sa foloseasca eficient initiativa cetatenilor sai. In acelasi timp, ca si oricare alte relatii sociale, organizarea sectorului necomercial necesita o reglementare prin legi, deoarece democratia si anarhia sint pe departe de a fi una si aceeasi. Legislatia Moldovei in acest domeniu face doar primii pasi, inasa ei necesita sporirea cunostintelor juridice ale cetatenilor, care vor sa constituie organizatii neguvernamentale sau care deja lucreaza in astfel de organizatii. Incepind cu anul 1996 Parlamentul Moldovei a adoptat un sir de legi fara indoiala progresiste, care au pus baza buna pentru organizare si activitate a ONG-urilor. Prima editie a prezentei carti, care a aparut in anul 1997 indata dupa intrarea in vigoare a Legii „Cu privire la asociatiile obstesti”, care conform aprecierilor multiple ale ONG-urilor a jucat un rol considerabil in procesul de formare a „sectorului al treilea” in Moldova. Demonstrativ este faptul, ca in oficiul nostru nu a mai ramas nici un exemplar al acestei carti, iar adresarile dupa ea continue sa vina fiecare saptamina. Insa de aceea ca dezvoltarea societatii civile este un proces continuu si la el se alatura noi oameni, scopul editiei a doua cartii ramine familiarizarea tuturor acelora care au decis sa-si consacre fortele activitatii „sectorului al treilea”, cu legislatia din acest domeniu, traditiile lui scrise sau nescrise, procedurile de inregistrare si certificare a asociatiilor, locul pe care il ocupa in societate dupa opinia populatiei, functionarilor si insusi ai ONG. Tinind cont, ca in acesti ani in viata tarii a crescut rolul businessului, si nu mascam, ca noi ne bizuim pe sustinerea din partea lui a initiativelor civice, in editia a doua noi am incercat sa reflectam opinia intreprinzatorilor despre rolul ONG-urilor. Totodata, cartea nu este voluminoasa si raspunsurile la multe intrebari referitoare, de exemplu, la managementul si autoorganizarea interna a asociatiei, cautarea mijloacelor si efectuarea evidentei contabile trebuie cautate in alta literatura. Noi sintem deasemenea constienti de faptul ca majoritatea asociatiilor obstesti se afla in stadiul de formare si de aceea am inclus in culegere standardele acceptate de peste 150 organizatii nonprofit din S.U.A. in calitate de model, care nu intotdeauna este realizabil in conditiile noastre, dar spre care trebuie sa tindem pentru ca „sectorul al treilea” sa ocupe un loc durabil si respectat in societatea noastra.

In procesul de pregatire a culegerii ne-a fost util sprijinul multor persoane si

organizatii pentru care le exprimam sincerele noastre recunostinte. Astfel, drept baza a documentelor de inregistrare au fost luate modele elaborate de Centrul „Contact” si doamna Natalia Izdebski. Vrem sa remarcam si rolul, care au jucat intilnirile grupului de lucru de pregatire a brosurii „Statutul utilitatii obstesti al organizatiilor necomerciale din Moldova” in cadrul proiectului IFES-Moldova. Ne-a fost placut sa primim o multime de raspunsuri de la diferite ONG-uri, persoanele care adopta deciziile si de businessmani vis a vis de chestionarele adresate din partea noastra. Prima editie a acestei carti a vazut lumina datorita Reprezentantei din Kiev a Fundatiei „Eurasia” si mijloacelor USAID si toti acesti ani se bucura de o cerere sporita.

Fara indoiala a fost de folos participarea membrilor organizatiei noastre Piotr Gorbunenko si Ilia Trombitki in grupele de lucru pentru elaborarea Legii „Cu privire la organizatiile necomerciale” si capitolului Codului civil nou, „Organizatiile necomerciale” in cadrul proiectului Centrului de Drept Necomercial al Moldovei (Oleg Efrim). Totodata trebuie de remarcat rolul primordial care l-a jucat ICNL - Centrul International de Drept Necomercial (Washington) in elaborarea Legii cadru „Cu privire la organizatiile social utile” (1999-2000). Este placut sa remarcam, ca grupul international de experti a ales modul moldovenesc de formare a Comisiei de certificare expus in Legea „Cu privire la asociatiile obstesti” (1996) in calitate de model pentru tarile Europei de Est, deoarece el permite de a include in componenta comisiei atit reprezentantii statului, cit si a ONG-urilor, totodata evitind conflicte intre ONG-uri.

Deasemenea vrem sa exprimam recunostinta presedintelui Comisiei de certificare pe linga Ministerul Justitiei d-ei Natalia Izdebski, ai carei profesionalitate, onestitate si sirguionta pe parcurs ai ultimilor sapte ani au contribuit la consolidarea sectorului necomercial in Moldova.

Prezenta editie prelucrata si completata a vazut lumina datorita sustinerii Ambasadei S.U.A. in Moldova si noi cu satisfactie remarcam atentia permanenta catre realizarea proiectului din partea Prim-secretarului ambasadei pentru problemele culturii d-ei Lisa Hallbron si a colaboratorului d-ei Rodica Stavarache.

Tuturor acestor persoane si organizatii exprimam sincera noastra recunostinta.

Speram ca prezenta editie va ajuta la dezvoltarea organizatiilor necomerciale in Moldova, deci si la integrarea tarii in comunitatea mondiala.

Societatea Ecologica „BIOTICA”

SECTORUL AL TREILEA IN MOLDOVA LA INCEPUTUL SECOLULUI XXI. REZULTATELE SONDAJULUI OPINIEI PUBLICE

In prima editie a prezentei carti (1997) a fost publicata analiza opiniei publice in privinta sectorului al „treilea” sau necomercial a trei categorii din populatia Moldovei: cetatenilor de rind, persoanelor de decizie si liderilor si membrilor asociatiilor obstesti. Va amintim, ca perioada, cind se efectua sondajul, se caracteriza prin intrare in vigoare a „Legii cu privire la asociatiile obstesti” si reinregistrarea legata de ea. De atunci numarul de ONG in Moldova a crescut aproximativ de trei ori, multe dintre care au acumulat experienta practica, au realizat proiecte considerabile. S-a largit esential baza legislativa a organizatiilor necomerciale, a fost adoptat Codul fiscal (1997), a aparut „Legea cu privire la fundatii” (1999). Pe de alta parte au avut loc scandaluri, legate de folosire a unor organizatii necomerciale ajutorului de binefacere pentru sustinerea campaniei electorale, constituirea in baza ONG a piramidelor financiare. Aceste evenimente se petreceau pe fundalul adincirii continue a crizei economice si saracirii partii principale a populatiei.

De aceea in prezent, dupa patru ani, a fost necesar de a determina schimbarile in atimare a societatii fata de „sectorul al treilea”, precum si a starii ONG-urilor din punct de vedere al activistilor lor. In afara de aceasta, tinind cont, ca ajutorul international „sectorului al treilea” din Moldova nu va fi vesnica, noi am hotarit sa studiem parerea despre sectorul necomercial inca a unui grup – businessmanilor, sau a „sectorului al doilea” al societatii. Scopul principal in acest caz a fost determinarea bunavointei bisinessului local de a colabora cu organizatiile necomerciale, inclusiv si a utilizarii pentru aceasta a „Legii cu privire la fundatii”.

1. POPULATIA IN GENERAL

In scopul determinarii gradului de participare a cetatenilor in activitatea asociatilor obstesti, precum si a rolului lor in viziunea populatiei, a fost utilizata metoda anchetei, iar ca instrument de lucru – chestionarul. Subiectii chestionati au fost in majoritate persoane de rind, neimplicate in activitatea oricaror asociatii obstesti. Chestionarul a cuprins un esantion reprezentativ de 731 persoane. Dintre acestea circa 3/5 (446) din mediul urban si 2/5 (285) din mediul rural al Republicii Moldova.

1) “Cunoasteti ceva despre activitatea organizatiilor neguvernamentale?”

- a) “Da”, au raspuns 362 persoane sau 49,5% din respondenti;
- b) “Nu”, au raspuns 188 persoane, sau 25,7% din respondenti;

- c) “Mi-e greu sa raspund”, au raspuns 181 persoane, sau 24,8% din respondenti;

Relativ la locul de trai raspunsurile sau repartizat conform urmatoarelor:

	In general (%)	Urban (%)	Rural (%)
a) “Da”	49,5	59,6	33,7
b) “Nu”	25,7	20,2	34,4
c) “Mi-e greu sa raspund”	24,8	20,2	31,9
Total	100	100	100

In asa mod, aproximativ 50,5% din respondenti au raspuns ca nu cunosc sau nu stiu ce sa raspunda despre activitatea ONG-urilor, fata de 49,5% ce au raspuns afirmativ la aceasta intrebare. Majoritatea celor chestionati sint putin informati despre „sectorul al treilea”. Observam deasemenea, ca populatia din mediul rural este mai putin informata decit populatia din orase. Aceasta distributie se explica intr-o oarecare masura si prin faptul, ca majoritatea organizatiilor neguvernamentale sint concentrate in centrele urbane mari, precum si lipsei accesului la mijloacele de informare in masa in mediul satesc.

Astfel, daca populatia rurala ce alcatuieste aproximativ 54% din populatia RM cunoaste putin despre activitatea ONG, putem face concluzia ca aceasta populatie nu este implicata in careva activitati desfasurate de „sectorul al treilea”. Totusi, situatia s-a imbunatatit intr-o oarecare masura pe parcursul ultimilor patru ani. Conform unui sondaj efectuat in 1997, circa 87% din cei chestionati au dat dovada de lipsa de cunostinte referitor la activitatea ONG.

Insa in realitate la amintirea despre oricare fapte concrete majoritatea oamenilor isi aminteau careva informatii despre ONG, ce permitea de a continua chestionarea de mai departe a majoritatii din ei.

2) “Ce domenii de activitate a ONG cunoasteti?”

- a) “binefacerea”, au raspuns 385 persoane sau 52,7%;
- b) “ecologia (protectia mediului inconjurator)” - 311 persoane sau 42,6%;
- c) “apararea drepturilor omului”, au raspuns 225 persoane sau 30,8%;
- d) “protectia sociala a invalizilor...”, au raspuns 220 persoane sau 30,1%;
- e) “cultura si arta”, au raspuns 214 persoane, sau 29,3%;
- f) “invatamantul”, au raspuns 203 persoane sau 27,8%;
- g) “medicina”, au raspuns 177 persoane sau 24,2%;
- h) “stiinta”, au raspuns 170 persoane sau 23,3%;
- i) “pacificarea”, au raspuns 134 persoane sau 18,3%;

- j) “cultura fizica, sportul, turismul”, au raspuns 123 persoane sau 16,8%;
- k) “combaterea coruptiei”, au raspuns 107 persoane, sau 14,6%;
- l) “protejarea mostenirii culturale si istorice”, - 107 persoane sau 14,6%;
- m) “alte”, au raspuns 26 persoane sau 3,6%;

Asadar, cele mai cunoscute 5 domenii de activitate a ONG, sint: domeniul binefacerii, domeniul ecologic, apararea drepturilor omului, protectia sociala a paturilor vulnerabile ale populatiei, cultura si arta. Deasemenea destul de cunoscute sint domeniul invatamintului, medicina, stiinta, etc.

Observam ca in centrul atentiei al acestor domenii cele mai populare ale activitatii ONG-urilor se afla omul. Aceasta distributie poate fi explicata prin caracterul accentuat si mediatizat al activitatilor de binefacere precum si al organismelor internationale ce se ocupa de protectia drepturilor omului in Republica Moldova.

3) “Cum credeti ce rol joaca ONG-urile in societate?”

- a) “Substituiie partial statul in solutionarea unor chestiuni”, - 203 pers., sau 27,8%;
- b) “Organizeaza opinia publica si apara interesele ei”, - 280 persoane, sau 38,3%;
- c) “Nu joaca un rol esential”, au raspuns 205 persoane, sau 28%;
- d) “Nu joaca nici un rol”, au raspuns 87 persoane, sau 11,9%;
- e) “Alte roluri”, au raspuns 105 persoane, sau 14,4%;

Circa 40% din chestionati au raspuns ca ONG – urile nu joaca un rol esential sau nu joaca nici un rol in cadrul societatii. Facind o comparatie cu situatia din 1997, observam ca pe parcursul a patru ani a avut loc o schimbare a opiniei publice privitor la rolul ONG-urilor in societate. In 1997 numai 16,8% din persoanele chestionate erau de parerea ca ONG-urile nu joaca nici un rol in societate. Acest fapt poate fi explicat atit prin situatia economica dificila, cit si eficacitatii joase a activitatii organizatiilor-donatoare, ceea ce a dus la micșorarea eficacitatii activitatii ONG-urilor in rezolvarea problemelor sociale acute.

4) “Ce scopuri, dupa parerea Dvs., urmaresc membrii ONG-urilor?”

- a) “Realizarea intereselor publice”, - 307 persoane, sau 42%;
- b) “Realizarea intereselor proprii”, - 285 persoane, sau 40%;
- c) “O sursa suplimentara de venit”, - 223 persoane, sau 30,5%;
- d) “Posibilitatea efectuării calatoriilor peste hotare”, - 161 persoane, sau 22%;

- e) “Posibilitatea realizarii carierei politice”, - 154 persoane, sau 21,1%;
- f) “Obținerea inlesnirilor fiscale”, - 143 persoane, sau 19,6%;
- g) “Alte scopuri”, - 20 persoane, sau 2,7%;

Necatind la faptul ca majoritatea celor chestionati au raspuns ca membrii ONG-urilor urmaresc realizarea intereselor publice (42%), este o diferenta nu prea mare intre aceasta opinie si cea conform careea membrii ONG-urilor urmaresc realizarea propriilor interese (40%). Aceasta distributie ne indica faptul ca populatia nu este sigura in ceea ce priveste scopurile urmarite de acele persoane care activeaza in diferite ONG.

5) “Cui acordati Dvs. mai multa incredere?”

- a) “Structurilor de stat”, - 50 persoane, sau 6,8%;
- b) “Organizatiilor non-guvernamentale”, - 120 persoane, sau 16,4%;
- c) “Nici unor, nici altor”, - 277 persoane, adica circa 37,9%;
- d) “Si unor, si altor”, au raspuns 46 persoane sau 6,3%;
- e) “Mi-e greu sa raspund”, 238 persoane adica aproximativ 32,6%;

Majoritatea persoanelor chestionate (37,9%) nu au incredere nici in stat si nici in organizatiile neguvernamentale. Totodata numarul persoanelor ce au incredere in ONG-uri, alcatuieste un procent mai mare decat cei ce au incredere in stat (respectiv 16,4% si 6,8%). Un numar mare de chestionati ~32,6%, nu au o pozitie sigura in ceea ce priveste increderea in stat sau ONG-uri. Acesta este un rezultat atit al activitatii ineficiente a statului cit si a multor institutii neguvernamentale, ceea ce a dus la pierderea increderii si interesului populatiei fata de ele.

Facind o comparatie cu situatia din anul 1997, avem urmatorul tablou: in structurile statale aveau incredere ~12% din respondenti, ~20% aveau incredere in ONG si circa 14% din respondenti nu au putut raspunde, constatam micșorarea increderii catre ambele sectoare ale societatii.

6) “Socotiti ca statul trebuie sa controleze activitatea ONG-urilor?”

- a) “Da”, - 275 persoane, sau 37,6%;
- b) “Nu”, - 214 persoane, sau 29,3%;
- c) “Mi-e greu sa raspund”, - 242 persoane, adica circa 33,1%;

Raspunsurile date la aceasta intrebare, iarasi scot in evidenta slaba informare a populatiei in ceea ce priveste activitatea ONG-urilor si reglementarea acesteia de catre stat: circa 33,1% din respondenti nu au stiut ce sa raspunda.

7) Ce genuri de activitate ale ONG-urilor in conditiile Republicii Moldova considerati ca sint cele mai utile din punct de vedere social (alegeti cel mult 10):

- 1) “sustinerea sociala, ajutorul persoanelor solitare, batrinilor, invalizilor, etc.” – 427 p., sau 58,4%;

- 2) “ocrotirea sanatatii” – 427 persoane, sau 58,4%;
- 3) “apararea drepturilor omului” – 413 persoane, sau 56,5%;
- 4) “protectia mediului inconjurator” – 392 persoane, sau 53,6%;
- 5) “invatamintul si instruirea profesionala” – 319 persoane, sau 43,6%;
- 6) “apararea drepturilor copiilor” – 312 persoane, sau 42,7%;
- 7) “cultura si arta” – 254 persoane, sau 34,8%;
- 8) “stiinta” – 248 persoane, sau 33,9%;
- 9) “acordarea ajutorului in reciclarea somerilor” – 223 persoane, sau 30,5%;
- 10) “combaterea criminalitatii” – 205 persoane, sau 24%;
- 11) “sustinerea tinerelor talente” – 171 persoane, sau 23,4%;
- 12) “paza ordinii publice” – 131 persoane, sau 17,9%;
- 13) “sustinerea si ridicarea rolului familiei, acordarea ajutorului parintilor” – 131 pers., sau 17,9%;
- 14) “sustinerea businessului mic si mediu” – 126 persoane, sau 17,2%;
- 15) “cultura fizica, sportul de amatori si turismul social” – 123 persoane, sau 16,8%;
- 16) “apararea drepturilor minoritatilor nationale” – 121 persoane, sau 16,6%;
- 17) “apararea drepturilor consumatorilor” – 114 persoane, sau 15,6%;
- 18) “pacificarea” – 111 persoane, sau 15,2%;
- 19) “protejarea monumentelor istorice” – 108 persoane, sau 14,8%;
- 20) “organizarea odihnei in timpul liber a populatiei” – 107 persoane, sau 14,6%;
- 21) “apararea de la si lichidarea consecintelor calamitatilor naturale” – 107 p., sau 14,6%;
- 22) “serviciul public de salvare” – 106 persoane, sau 14,5%;
- 23) “protejarea mostenirii culturale” – 92 persoane, sau 12,6%;
- 24) “acordarea ajutorului refugiatilor” – 92 persoane, sau 12,6%;
- 25) “producerea energiei din surse alternative (soare, vânt, etc.)” – 88 persoane, sau 12%;
- 26) “sustinerea activitatilor comune ale fermierilor” – 79 persoane, sau 10,8%;
- 27) “mentinerea si ameliorarea starii drumurilor si podurilor” – 79 persoane, sau 10,8%;

- 28) “perfectionarea legislatiei” – 75 persoane, sau 10,3%;
- 29) “apararea moralei publice” – 66 persoane, sau 9%;
- 30) “asigurarea participarii opiniei publice in adoptarea deciziilor” – 60 persoane, 8,2%;
- 31) “acordarea serviciilor funerare” – 50 persoane, sau 6,8%;
- 32) “micșorarea cheltuielilor statului, sustinerea organizatiilor guvernamentale” – 47 pers., sau 6,4%;
- 33) “sustinerea politicii externe a statului” – 31 persoane, sau 4,2%;
- 34) “acordarea ajutorului apararii nationale” – 23 persoane, sau 3,2%.

Din analiza distributiei raspunsurilor la aceasta intrebare si la intrebarea Nr.2, poate fi observata existenta unei anumite legaturi intre necesitatile persoanelor si situatia real existenta: domeniile sanatatii, apararii drepturilor omului, ecologiei, au cele mai mari ponderi in ambele intrebari. Necesitatile spirituale vizibil sint mai mici decit cele materiale.

8) Va satisface nivelul de colaborare a ONG-urilor cu opinia publica?

- a) “satisface pe deplin” – 20 persoane, sau 2,7%;
- b) “mai mult da, decbt nu” – 104 persoane, sau 14,2%;
- c) “mi-e greu sa raspund” – 320 persoane, sau 43,8%;
- d) “mai mult nu, decbt da” – 168 persoane, sau 23%;
- e) “nu satisface” – 119 persoane, sau 16,3%.

Analizind raspunsurile date la aceasta intrebare vedem ca majoritatea persoanelor chestionate (circa 39,2%), nu sunt satisfacute de nivelul cooperarii ONG-urilor cu opinia publica. Majoritatea respondentilor (43,8%) au afirmat ca nu stiu ce sa raspunda la aceasta intrebare. Aceste materiale denota faptul ca ONG-urile sint indepartate de societate si ca eforturile de propagare a activitatii ONG-urilor nu sint indelutatoare.

9) Considerati Dvs., ca darile de seama prezentate de catre ONG-uri organelor de stat trebuie sa fie accesibile opiniei publice?

- a) “Da” – 494 persoane, sau 67,6%;
- b) “Nu” – 48 persoane, sau 6,6%;
- c) “Mi-e greu sa raspund” – 189 persoane, sau 25,9%.

Majoritatea respondentilor au fost de parerea ca darile de seama despre activitatea ONG-urilor trebuie sa fie publice. Aceasta situatie rezulta intr-o mare masura si din insatisfactia populatiei cu nivelul de cooperare a ONG cu opinia publica (situatie reflectata in intrebarea Nr.8).

10) “Ati dori Dvs. sa participati in activitatea uneia din ONG-uri?”

- a) “Da”, - 257 persoane, sau aproximativ 35,1%;

- b) “Nu”, - 178 persoane, sau circa 24,4%;
- c) “Mi-e greu sa raspund”, - 296 persoane, adica 40,5%.

In aceasta privinta opinia publica in ultimii patru ani nu a cunoscut o schimbare esentiala. Atit in anul 1997, cit si in anul 2001 aproximativ 35% din respondenti doreau sa participe in activitatea unei din ONG. 24,4% din respondenti au raspuns ca nu vor sa participe in activitatile unei din ONG, fata de 25% din cei chestionati in 1997. A crescut numarul persoanelor indecise, astfel incit aproape jumătate din cei chestionati (40,5%) au evitat sa dea raspuns, fata de 35% in 1997. Analizind repartizarea raspunsurilor la aceste doua intrebari, putem constata pierderea increderii populatiei in institutiile „sectorului al treilea”.

2. PERSOANELE, CARE ADOPTA DECIZII (deputati ai Parlamentului, lucratorii ai Guvernului si ai autoritatilor publice locale)

La intrebarea „Cunoasteti ceva despre activitatea organizatiilor obstesti neguvernamentale” 97% din respondenti au raspuns afirmativ.

Totodata cele mai cunoscute domenii de activitate a ONG-urilor s-au dovedit a fi: ecologia – 66%; binefacerea, protectia sociala a paturilor vulnerabile – 59%; apararea drepturilor omului – 50%; invatamintul si pacificarea – cite 47%; cultura si arta – 44%; protejarea mostenirii culturale si istorice – 34%; medicina – 31%.

Conform parerii respondentilor, rolul ONG-urilor in societate se limiteaza la organizarea opiniei publice si apararea intereselor ei (44%), la substituirea partiala a statului in solutionarea unor chestiuni (41%). Totodata 44% au marcat, ca ONG-urile pina ce nu joaca un rol esential sau nici un rol in societate.

Numai 44% din respondenti au raspuns corect la intrebarea despre diferenta intre organizatiile necomerciale de cele comerciale, deci cunostintele despre esenta sectorului necomercial la acest grup de respondenti ramin sa fie nesatisfacatoare.

La intrebarea care scopuri sint urmarite de catre membrii ONG au fost obtinute urmatoarele raspunsuri:

- realizarea intereselor publice – 59%;
- posibilitatea efectuării calatoriilor peste hotare – 38%;
- realizarea intereselor profesionale proprii, precum si altor interese – 31%;
- o sursa suplimentara (sau de baza) de venit – 25%;
- posibilitatea realizării carierei politice – 25%.

Prin urmare, dupa parerea respondentilor lucrul in ONG-uri combina aducerea de folos pentru societate cu cistiguri personale, totodata domina motivele, care pot fi atribuite la cele pozitive.

Conform rezultatelor chestionarii au incredere deplina in persoanele care lucreaza in ONG-uri 13%, mai mult da, decit nu – 31%, mai mult nu, decit da – 31% si nu au incredere – 6%.

Practic in parti egale s-au repartizat raspunsurile la intrebarea ar trebui statul sa controleze activitatea ONG-urilor: da – 44%, nu – 47%. Dupa parerea acelor, care au raspuns afirmativ, principala atentie trebuie sa fie indreptata spre controlul cheltuielilor finantelor publice si spre corespunderea activitatii legislatiei in vigoare.

Totodata 66% din respondenti socoteau, ca darile de seama prezentate de ONG-uri organelor de stat trebuie sa serveasca drept sursa de informatii pentru populatie, 47% - sursa de informatii pentru donatori si numai 38% - pentru stat.

Este interesant faptul, aproape de jumătate din respondenti (47%, la 38% contra) saluta ocuparea ONG-urilor cu activitatea comerciala cu conditia ca venitul obtinut va fi indreptat spre realizarea scopurilor statutare social utile.

Majoritatea respondentilor sint partasi ai sustinerii ONG-urilor de catre stat (53%, la 19% contra). Totodata 70% din cei ce s-au exprimat „pro” considera, ca sustinerea trebuie sa fie acordata numai celor ONG-urilor, care se ocupa prin exclusivitate cu activitatea social utila.

La concret sustinerea de catre stat dupa parerea respondentilor trebuie sa fie exprimata prin scutirea de impozit pe venit numai pentru acele genuri de activitate, care sint legate de realizarea scopurilor si sarcinilor statutare (41%); scutirea la taxe vamale si accize la materialele si utilaje importate numai pentru acele genuri de activitate, care sint legate de realizarea scopurilor si sarcinilor statutare (38%); scutirea ONG-urilor de impozite locale (34%); incheierea de contracte cu ONG-uri pentru acordarea serviciilor sociale populatiei (31%).

Ceea ce se refera la oferirea de drepturi la inlesniri fiscale individuale, dupa parerea 47% din respondenti cu aceasta trebuie sa se ocupe Parlamentul, 19% - Guvernul, cite 9% - Ministerul Finantelor si Comisia de Certificare pe linga Ministerul Justitiei.

Nivelul de colaborare a ONG-urilor cu opinia publica nu satisface nici unul din respondenti si numai 16% sint mai mult satisfacuti, decit nu. Pe deplin nesatisfacuti cu aceasta colaborare – 19%, mai mult nesatisfacuti – 44%. Acelasi tablou s-a depistat si in chestiunea colaborarii ONG-urilor cu structurile de stat, precum 41% n-au putut sa raspunda la aceasta intrebare. In parti egale („pro” si „conta”) s-au repartizat raspunsurile pe problema crearii unor structuri speciale in cadrul Parlamentului; Guvernului si aparatului Presedintelui, raspunzatoare de relatiile si lucrul cu ONG-urile.

3. ASOCIATIILE OBSTESTI

La ancheta trimisa de noi in 200 adrese ale organizatiilor obstesti, oferite

amabil de catre IFES-Moldova, au raspuns 64 reprezentanti ai organizatiilor neguvernamentale, din care 40 barbati si 24 femei, toti cu studii superioare. Din ei se considera lideri ai ONG-urilor 45 de persoane, iar 19 – membri activi.

La intrebarea despre **rolul ONG-urilor in societate** cele mai populare (conform descresterii) s-au dovedit a fi:

- ONG-urile contribuie la largirea dialogului intre diferite grupe ale societatii si cautarea de consens – 88%;
- ONG-urile asigura participarea opiniei publice in adoptarea deciziilor – 63%;
- ONG-urile ajuta statul in solutionarea unor chestiuni – 63%;
- ONG-urile organizeaza opinia publica si apara interesele ei – 47%;
- ONG-urile contribuie la raspindirea democratiei in societate – 47%;
- ONG-urile asigura accesul al informatii si raspindirea lor in societate – 47%;
- ONG-urile contribuie la dezvoltarea binefacerii si filantropiei – 44%;
- ONG-urile formeaza opinia publica – 27%;
- ONG-urile nu joaca un rol esential (sau nici un rol) – 9%.

Asadar, reprezentantii ONG-urilor apreciaza destul de inalt rolul ONG-urilor in societate, punind pe primul plan utilitatea sociala a „sectorului al treilea”.

Ceea ce se refera la motivatia proprie a activitatii in ONG, participantii la chestionarea au pus pe primul plan posibilitatea realizarii intereselor profesionale proprii si altor interese (66%) si realizarii intereselor obstești (66%). Un element considerabil, dar nu principal de motivatie este lucrul in ONG ca sursa suplimentara (sau de baza) de venit (41%) si posibilitatea efectuării calatoriilor peste hotare (17%). Este remarcabil faptul, ca nici unul din respondenti na notat in calitate de motivatie lucrul in ONG ca trambulina in cariera sa politica si transferarea la serviciu in structurile de stat.

Este interesant, **din ce mijloace efectueaza in principal activitatea sa ONG-urile din Republica Moldova?**

Conform raspunsurilor pentru 61% din respondenti principala sursa este granturile venite de peste hotare; pentru 36% - cotizatii de membru; pentru 22% - activitatea economica proprie; pentru 8% - ajutor de binefacere din partea businessului si pentru 6% - granturi de la Guvern.

Desi sursa lider de sustinere a activitatii ONG-urilor in Moldova este granturile organizatiilor si fundatiilor de peste hotare, numai 5% din participantii la sondaj sint satisfacuti pe deplin de activitatea lor; mai mult satisfacuti, decit nu – 34%; mai mult nesatisfacuti – 31% si nu sint satisfacuti complet – 13%. N-au putut sa raspunda 17%. Asadar cei nesatisfacuti au fost mai multi, decit cei satisfacuti

(39 si 44% respectiv). In comparatie cu anul 1997 situatia practic nu s-a schimbat.

Ca si in sondajul precedent (90%), **majoritatea reprezentantilor ONG-urilor chestionati (89%) considera, ca organizatiile si fundatiile de peste hotare trebuie sa fie politic neutri la adoptarea deciziei de acordare a grantului**, si numai 8% considera altfel. Dar la intrebarea, **sint rerezentantele organizatiilor si fundatiilor de peste hotare, care acorda granturi ONG-urilor din Republica Moldova, politic neutri la adoptarea deciziilor**, situatia in comparatie cu anul 1997 s-a schimbat esential. Daca in 1997 au raspuns afirmativ la aceasta intrebare 60%, iar negativ – numai 32% din respondenti, atunci in anul 2001 raspunsuri afirmative au fost numai 42%, iar negative – 47%. Din punctul nostru de vedere, acest fapt este un semnal serios cit pentru oficiile centrale ale organizatiilor internationale care functioneaza in Moldova, atit si pentru Guvernul moldovenesc.

Majoritatea din ONG-uri considera ca si mai inainte, ca **statul trebuie sa sustina activitatea „sectorului al treilea” (73%)**, precum in deosebire de sondajul precedent reprezentantii ONG-urilor considera, ca sustinerea trebuie sa fie acordata tuturor ONG-uri, nu numai celor care se ocupa de activitatea social utila.

Tinind faptul, ca ONG-urile pot sa fie sustinute de stat nu numai prin prezentarea mijloacelor financiare, dar si prin inlesnirile fiscale, noi ne-am interesat, **care anume inlesniri fiscale pentru ONG-uri ei considera cele mai efective**. S-a elucidat, ca ONG-urile in general inteleg, ca statul nu este in stare sa elibereze „de toate impozite si incasari”, totodata ele leaga aceste inlesniri de veniturile obtinute de la activitatea statutara. Cel mai mare rating o are scutirea de impozit pe venit numai pentru acele genuri de activitate, care sint legate de realizarea scopurilor si sarcinilor statutare (53%), de TVA la aceleasi genuri de activitate (44%), si scutirea de taxe vamale si accize la materialele si utilajele importate pentru o asa activitate (38%). Este importanta si scutirea de impozite locale (41%). Totodata incheierea de contracte cu autoritatile pentru acordarea serviciilor sociale populatiei a fost sustinuta de 25% din respondenti.

Catre domeniile cele mai importante ale activitatii social utile pentru „sectorul al treilea” in Republica Moldova reprezentantii ONG-urilor au atribuit invatamintul si instruirea profesionala (72%), protectia mediului inconjurator (69%), sustinerea sociala, ajutorul paturilor vulnerabile (63 %), apararea dreptului omului (55%), apararea copiilor, ocrotirea sanatatii, culturii si artei (cite 47%), stiinta si asigurarea participarii opiniei publice in adoptarea deciziilor (cite 44%), perfectionarea legislatiei (38%).

Nu s-a schimbat pozitia ONG-urilor pe intrebarea „**Considerati oare, ca ONG-urile pot sustine candidatii la alegerile in organele puterii de stat?**”

Ca si mai inainte, o majoritate esentiala – 67% din respondenti s-au expus

impotriva includerii ONG-urilor in activitatea politica, motivind aceasta prin faptul, ca ea sustrage ONG-urile de la indeplinirea scopurilor statutare si impiedica consolidarii membrilor organizatiei pentru realizarea scopurilor comune, afecteaza climatul si autoritatea „sectorului al treilea”, precum si impiedica obtinerea inlesnirilor fiscale. 29% din contra considera, ca participarea in politica poate sa ajute la promovarea intereselor „sectorului al treilea”, ridica autoritatea si popularitatea ONG-ului concret, permite membrilor ONG sa treaca la serviciu in organele puterii de stat, sa obtina finantare pentru ONG-uri.

Testarea in privinta cunoasterii legilor existente care reglementeaza activitatea ONG-urilor a aratat, ca numai 65% din reprezentantii ONG-urilor au putut corect sa le enumere. Acelasi lucru se observa si in privinta legislatiei fiscale.

Este remarcabil, ca majoritatea ONG-urilor nu este satisfacuta de nivelul de colaborare organizatiilor obstești cu opinia publica. Asa sint satisfacuti sau satisfacuti in mare masura 36 %, iar nesatisfacuti – 64% din respondenti.

Este de mirare, dar aceeasi situatie se formeaza si in ceea ce priveste colaborarea intre ONG-uri! Sint satisfacuti intr-o oarecare masura 39%, iar nesatisfacuti – 55% din respondenti.

Inca mai rea este situatia pe intrebarea despre colaborarea intre ONG-urile si structurile de stat. Pe deplin satisfacuti de asa colaborare nu este nimeni din respondenti, satisfacuti intr-o oarecare masura au fost 16%, nesatisfacuti intr-o oarecare masura – 45%, absolut nesatisfacuti – 34 %.

Situatia in problema data n-a suferit schimbari pe parcurs a patru ani - ONG-urile in majoritatea sa nu sint satisfacute nici de relatiile lor cu societate, nici de colaborare inaintul „sectorului al treilea”.

4. BUSINESSMANII.

Asa cum s-a demonstrat in capitolul 3 organizatiile si fundatiile internationale sint in prezent sursa principala de finantare activitatii ONG-urilor in Moldova. Statul din cauze obiective (saracia bugetului) si subiective (mentalitatea inapoiata a functionarilor) nu este in stare sa transfere o parte considerabila a obligatiilor sale privind rezolvarea problemelor sociale (impreduna cu mijloacele financiare) pe umerii ONG-urilor. In societate exista inca un sector foarte mobil – businessul. Sarcina care ne-am pus-o a fost de a intelege in ce masura acest sector ar putea sa joace rolul de sursa locala in solutionarea problemelor sociale ale Moldovei prin finantarea proiectelor social utile ale ONG-urilor, cu atit mai mult ca peste 2 ani in Moldova exista o lege speciala pentru aceasta - „Cu privire la fundatii”. Noi constient am atras la sondaj businessmanilor reusiti, invingatorii concursului „Businessmanul-2000” organizat de Primaria mun. Chisinau. Din punctul nostru de vedere acest sondaj, petrecut cu mare dificultati din cauza lipsei de timp liber, cite o data si a suspiciunii respondentilor, a relevat multe fapte interesante.

Asadar toti businessmenii chestionati stiu despre existenta si activitatea organizatiilor necomerciale neguvernamentale, totodata cele mai raspindite domenii de activitate ale ONG-urilor dupa parerea lor sint (pe masura descresterii): protectia sociala a paturilor vulnerabile ale populatiei, protectia mediului inconjurator, cultura si arta, ocrotirea sanatatii, binefacerea, apararea drepturilor omului, protejarea mostenirii culturale si istorice, cultura fizica, sportul de amatori si turismul social, stiinta, invatamintul, combaterea coruptiei.

Rolul ONG-urilor in societate dupa parerea businessmenilor se limiteaza (pe masura descresterii): la asigurarea participarii opiniei publice in adoptarea deciziilor, ajutorul statului si inlocuirea lui in solutionarea unor chestiuni, formarea opiniei publice, organizarea si apararea intereselor ei, contribuirea la un lucru mai efectiv al Guvernului si autoritatilor locale, asigurarea accesului la informatii si raspindirea lor in societate, dezvoltarea democratiei in societate, crearea conditiilor pentru colaborare si stabilire a consensului in societate. Numai trei respondenti au raspuns, ca ONG-urile nu joaca un rol esential sau nici un rol in societate.

Totodata o mare parte din businessmeni (45%) nu avea viziune clara despre trasaturile diferentiale ale organizatiilor necomerciale de cele comerciale.

Pe de alta parte dupa parerea respondentilor ca motive de activitate a membrilor ONG predomina: dorinta de a aduce folos societatii (70%); realizarea intereselor profesionale proprii si altor interese (32%); o sursa suplimentara (sau de baza) de venit (20%); obtinerea inlesnirilor fiscale (20%); posibilitatea realizarii carierei politice (18%); posibilitatea efectuarii calatoriilor peste hotare (16%).

Asa in general o atitudine pozitiva fata de ONG-uri se reflecta si prin increderea fata de persoanele ce lucreaza in ONG-uri. Asa pe deplin au incredere in ele 30% din respondenti, mai mult da, decit nu – 45%, au incredere mica 7% si n-au incredere 2%.

Insa catre majoritatea businessmenilor chestionati ONG-urile nici o data nu s-au adresat pentru suport material al activitatii sale (70%), ceea ce marturiseste despre o legatura slaba intre aceste sectoare. Totodata 89% din businessmeni au manifestat bunavointa de a acorda suport material activitatilor ONG-urilor. 45% prefera sa transfere acest suport pe contul fondului de binefacere, cite 14% - prin efectuarea lucrarilor, acordarea serviciilor sau transferare pe contul ONG-urilor. Este de mirare faptul, dar 66% sint de acord sa sustina activitatea social utila a ONG-urilor, fara nici o conditie de a primi venit din aceasta.

Totodata majoritatea din businessmenii chestionati (64%!) nu stiu despre existenta Legii „Cu privire la fundatii” elaborata si adoptata in principal

pentru ei, si numai 25% o cunosc. Insa acest fapt n-a incurcat 55% din respondenti sa raspunda afirmativ la intrebarea de ar dori cu conditia stabilitatii companiei (firmei) sa instituiе o fundatie si numai 16% au negat aceasta posibilitate.

Domeniile cele mai perspective, in care businessmanii sint gata sa sustina activitatea ONG-urilor din cele 36 propuse sint: ocrotirea sanatatii si sustinerea sociala a paturilor vulnerabile (cite 59%), protectia mediului inconjurator (41%), sustinerea businessului mic si mediu (30%), apararea drepturilor copiilor (27%), apararea drepturilor omului (25%), invatamintul si instruirea profesionala (23%).

Dupa parerea businessmanilor respondenti darile de seama ale ONG-urilor organelor de stat trebuie sa serveasca drept sursa de informatie pentru populatie (75%), mijloc de control pentru stat (32%) si sursa de informatii pentru donatori (32%).

Este interesant faptul, ca businessmanii in majoritate (59%) inteleg diferenta intre organizatiile social utile si ONG-urile de beneficii reciproci ai membrilor, propunind sa se acorde inlesniri fiscale primului grup.

Analiza rezultatelor prezentate demonstreaza clar: in persoanele businessmanilor reusiti ONG-urile poseda parteneri potentiali utili, care se atirna pozitiv fata de ONG-uri. Totodata majoritatea businessmanilor absolut nu este pregatita pentru filantropia civilizata prin instituirea propriei fundatii sau fundatiei companiei sale. Invatamintul si ajutorul businessului in aceasta privinta este o sarcina pentru „sectorul al treilea”, daca el tinde sa-si consolideze durabilitatea sa pina la momentul cind tara vor parasi donatorii de peste hotare.

Concluzii finale

Efectuind o analiza de ansamblu a rezultatelor sondajului, pentru toate categoriile chestionate, putem face anumite concluzii finale:

1. Populatia, persoanele de decizie, activistii ONG si businessmanii au unele puncte comune in privinta multor raspunsuri. Asa practic au coincis cele mai actuale domenii de activitate ale ONG-urilor – protectia sociala, apararea drepturilor omului, protectia mediului inconjurator, ocrotirea sanatatii, invatamintul. Comuna este si viziunea asupra rolului, care il joaca „sectorul al treilea” in societate. Aceasta este exprimarea opiniei publice si apararea intereselor obstesti.
2. Trebuie sa confirmam, ca autoritatea ONG-urilor este extrem de mica si situatia in cei patru ani a devenit cu mult mai rea. Ca sa fie eficiente ONG-urile este necesar ca ele sa efectueze actiuni concrete folositoare societatii pe de o parte, si pe de alta parte sa informeze

populatia despre efectuarea acestor lucrari. Trebuie sa recunoastem, ca activitatea majoritatii din sponsorii internationali in Republica Moldova, care aveau ca scop dezvoltarea societatii civile, nu a avut succes. Aprecierea negativa si o politizare a unei parti din ele la luarea deciziilor a fost notata de liderii ONG-urilor. Nu este de mirare faptul, ca pe unele pozitii in decurs de patru ani s-a apreciat un regres – atitudinea fata de „sectorul al treilea” vizibil s-a inrautatit. Totodata calitatea activitatii majoritatii organizatiilor internationale si celor de peste hotare, care vor sa consolideze „sectorul al treilea” in R. Moldova, necesita o considerabila ameliorare.

3. Este interesant faptul, ca destul de populara era parerea, ca statul trebuie sa sustina activitatea ONG-urilor social utile, totodata controlindu-le. In prezent sursa principala de suport al activitatii ONG-urilor sint granturi de peste hotare, statul aproape nu foloseste potentialul societatii civile.
4. Cea mai paradoxala este foarte slaba legatura intre ONG-uri si businessul reusit si nefolosirea posibilitatilor „Legii cu privire la fonduri” pe fundalul slabirii finantarii externe a ONG-urilor din Moldova. Totodata majoritatea businessmanilor intervievati s-au aratat disponibili de a acorda suport iniciativelor social utile, desi cunosc slab metodele filantropiei civilizate.

In incheiere poate fi spus ca societatea civila din Republica Moldova a facut deja primii pasi in evolutia sa. Au fost inregistrate atat succese cit si insuccese. Exista inca multe probleme ce trebuie rezolvate. Ele tin in principal de domeniile: legislativ, organizational, functional. Multe din aceste probleme ramin inca nesolutionate din cauza situatiei economice dificile din tara, insa exista posibilitati ca acestea sa fie depasite cu timpul, societatii civile din Republica Moldova deschizindu-se astfel perspective largi de activitate.

*Ilia Trombitki,
Tatiana Siniavea,
Petru Culeac*

SFATURI PRACTICE PENTRU NOVICI

Asadar, Dvs, ati auzit deseori ca exista o astfel de notiune - sectorul «al treilea», sau sectorul nonprofit al economiei, mai mult decit atat, prietenii, cunoscutii au obtinut anumite succese in activitatea vreunei asociatii obstești (clubul pentru copii, scoala arheologica, societatea ecologica, asociatia de sprijinire a antreprenoriatului etc.) Ati inteles ca fara Dvs. acolo mai mult nu se

vor putea descurca, caci energia se cere valorificata. Cu ce sa incepeti?

Exista doua variante, fiecare avind plusurile si minusurile sale.

Prima - Dvs. gasiti o asociatie obstesca existenta, care sa corespunda intereselor pe care le nutriti si incepeti sa activati in cadrul ei. Plusul consta in aceea ca personal Dvs. nu va trebui sa purtati grija pentru multe formalitati legate de elaborarea Statutului si inregistrarea asociatiei, cautarea adeptilor. Minusurile posibile: Dvs., cel putin la inceput, nu puteti conta pe rolul de lider, se poate intimpla sa nu se stabileasca relatiile cu conducerea, in fine, se poate intimpla pur si simplu sa nu fiti primiti in calitate de membru al organizatiei.

A doua - Dvs. ati decis sa creati o organizatie, deoarece simtiti in sine un lider si intelegeti ca numai astfel veti putea realiza ideile pe care le aveti.

Cu ce se poate incepe? Mai intii de toate, dati-Va seama ca dorinta Dvs nu este un avint de citeva clipe, doar va trebuie sa atrageti si alte persoane, si in caz de insucces riscati sa le pierdeti increderea.

V-ati decis? Atunci la munca!

Legea care reglementeaza dreptul cetatenilor la asociere este foarte liberala. Dvs. puteti crea o asociatie obstesca pentru cele mai diverse scopuri, de exemplu, pentru profilaxia narcomaniei, pentru discutarea calitatilor diferitor soiuri de bere sau pentru sustinerea candidatului la alegerile Presedintelui tarii, sau pentru toate acestea concomitent. Totodata, inregistrarea asociatiei nu este obligatorie, dar oportuna in cazul daca veti avea necesitatea de a deschide cont in banca si Dvs, nutriti speranta ca pe acest cont vor fi mijloace. In acest caz trebuie sa stiti ca in conformitate cu Codul fiscal organizatiile necomerciale au dreptul sa foloseasca mijloacele sale numai in scopurile indicate in statut si nu pot repartiza venitul intre membrii, participantii si fondatorii sai.

Ispititoare poate parea ideea de a cuprinde scopuri cit mai largi, ceea ce formal nu este interzis. Exista insa multe motive din care aceasta nu trebuie facut.

Mai intii, «Legea cu privire la asociatiile obstesti» prevede ca de inlesniri fiscale pot beneficia doar acele asociatii, ale caror scopuri sint indreptate numai spre binele societatii in intregime.

Afara de aceasta, ar fi naiv sa se astepte ca o organizatie, care nu are un domeniu de activitate specific pentru ea, poate conta pe sustinerea financiara din partea cuiva. In fine, avind un domeniu concret, este mai usor sa-ti gasesti locul propriu in comunitatea altor organizatii apropiate si sursele de finantare de perspectiva.

Discutarea scopurilor si sarcinilor asociatiei obstesti, structurii acesteia, adica a ceea ce este inclus in Statut, necesita eforturi colective, iar fara o echipa de adepti, fara viitori fondatori, viitorul este absolut incert. Succesul activitatii

ONG depinde in mare masura, gradul de intelegere si incredere reciproca intre membri, pe cit de modul de repartizare a obligatiilor, de respectarea drepturile membrilor, de respectare principiilor democratice in organizatie.

Asadar, grupul camarazilor de spirit a incuviintat ideea de a se asocia si a munci impreuna. Cum se va proceda acum?

A venit timpul sa fie studiata atent legea Nr. 837-XIII din 17 mai 1996 «Cu privire la asociatiile obstesti» (publicata in Monitorul Oficial Nr. 6 din 23 ianuarie 1997, textul legii este inclus in cartea prezenta) si sa se actioneze in conformitate cu ea.

Legea prevede trei forme organizationale ale asociatiilor obstesti: miscarea (constituita din participanti), organizatia (constituita din membri si in practica este cea mai raspindita) si institutia (neavind consemnata calitatea de membru, se constituie de alte asociatii obstesti). Cea mai raspindita si comoda forma pentru noile asociatii nu prea mari este organizatia obsteastca. Desi, in conformitate cu legea, numarul necesar de fondatori il constituie 3, in practica va fi mai bine daca acestia vor fi 5-7, deoarece aceasta va facilita crearea organelor de conducere si control.

Fondatorii trebuie sa decida care va fi zona de activitate a AO si, in functie de aceasta, sa-i atribuiе statutul de asociatie locala, republicana sau internationala. Totodata, cu totul nu este obligatoriu ca AO republicane sau internationale sa se afle an capitala. AO locale sint inregistrate de catre organele de administrare publica locala, iar cele republicane si internationale - de catre Ministerul Justitiei in termenul de o luna dupa prezentarea completului de documente in conformitate cu art. 19 al legii.

Dar aceasta va fi in viitor. Pina atunci insa urmeaza sa fie elaborat Statutul si sa fie desfasurata adunarea (congresul, conferinta) de constituire, unde se vor aproba statutul si se vor alege organele de conducere si de control.

Un moment esential este alegerea denumirii AO, care pe de o parte, ar indica domeniul sau de activitate si forma organizational-juridica, iar pe de alta parte, - nu ar permite sa fie confundata cu alte persoane juridice sau forme. De exemplu, nu trebuie sa fie denumita AO, care are consemnata calitatea de membru, fundatie, deoarece fundatiile nu prevad calitatea de membru. O alta eroare raspindita la elaborarea statutului este includerea notiunii de membru colectiv, totodata pentru persoanele juridice - persoanele comerciale si juridice care nu sint AO. Desi majoritatea AO se creeaza pentru un termen indefinit, urmeaza a se acorda o deosebita atentie procedurii unei posibile lichidari, indicind persoana oficiala responsabila pentru aceasta. Exemplu al unui posibil Statut este citat in cartea de fata. Durata dintre adunarea de constituire si depunerea documentelor pentru inregistrare nu va depasi o luna de zile.

Depunind documentele la organul de inregistrare, interesati-va daca nu exista

oarecare pretentii fata de acestea, inlaturind lacunelor in ordinea stabilita. Atrageți atentia la faptul ca pentru inregistrarea statutului impreuna cu el se depun o serie de documente, ale caror modele orientative pot fi gasite in prezenta carte.

Statutul Dvs. este inregistrat! Dar aceasta inseamna doar o jumătate din calea birocratica. Acum urmeaza a fi inregistrati la inspectoratul fiscal conform locului de amplasare a AO, a primi codul fiscal, permisiunea la sectia a politiei de a confectiona stampila, a o comanda si primi (apropo, este posibil ca la obtinerea permisului sa Va poata ajuta firma care confectioneaza stampilele), si a deschide contul in banca chiar si in cazul in care nu sint asteptate transferuri imediate. Toate acestea, in conformitate cu legislatia, urmeaza a fi efectuate destul de rapid. Acuratetea Dvs. la prezentarea rapoartelor la inspectoratul fiscal si organul de inregistrare nu va ramine neobservata. Pentru ce este aceasta necesar? In primul rind, Inspectoratul Fiscal dispune de imputerniciri suficiente pentru a cauza neplaceri pentru orice organizatie nedisciplinata. In al doilea rind, probabil, peste jumătate de an AO vor sustine procedura de certificare, pentru a beneficia de dreptul la inlesniri impozitare si de alta natura, iar fara adeverinta organelor fiscale aceasta nu va fi posibil. In fine, in al treilea rind, de imaginea fiecărei AO depinde imaginea favorabila a sectorului nonprofit in ansamblu. Deci nu-i de dorit sa-i punem pe colegii nostri in situatii neplacute! Este tocmai timpul pentru a incepe activitatea. Cale fericita!

CERTIFICAREA ASOCIATIILOR OBSTESTI

Legea «Cu privire la asociatiile obstesti», care a intrat in vigoare din 23 ianuarie 1997, obliga asociatiile obstesti care existau la acest moment, sa se reinregistreze timp de un an de zile. Afara de aceasta, Cod fiscal, adoptat in a. 1997, include clauza in conformitate cu care organizatiile necomerciale vor fi recunoscute ca atare in corespundere cu procedura, prevazuta de lege, in caz contrar ele pierd dreptul la un regim fiscal privilegiat. Cu regret, odata cu adoptarea partilor ulterioare ale Codului, aceasta clauza a fost raspindita si asupra altor genuri de impunere.

In conformitate cu noul Cod fiscal, pentru cadea sub incidenta inlesnirilor la impozitare, asociatia obstesca trebuie sa respecte citeva conditii. Mai intii, domeniul (-iile) ei de activitate se poate referi in exclusivitate la cele social-utile, in al doilea rind, nici o parte din venituri nu va fi folosita in scopurile care nu sint legate de activitatea statutara si nu poate fi repartizata intre membrii, participantii si fondatorii asociatiei si, in fine, asociatia obstesca nu va declara despre sustinerea sa a blocurilor, partidelor politice si candidatilor aparte la alegerile in organele puterii.

Astfel de procedura este certificarea, stipulata de «Legea cu privire la asociatiile obstesti». Fiind la prima vedere din cale afara de impovaratoare pentru AO, certificarea are ca scop crearea clauzei regimului celui mai favorizat pentru toate AO social-utile, totodata, prezenta certificatului nu trebuie sa fie considerata ca iesita din comun, ci, dimpotriva, un fenomen normal pentru toate AO, care functioneaza onest, aduc folos societatii in intregime. Asa cum reiese din lege, orice AO poate depune documente pentru a obtine Certificatul de stat peste nu mai putin de sase luni de la inregistrarea ei de stat. Totodata, AO prezinta la Comisia de Certificare de pe linga Ministerul Justitiei o descriere scurta a activitatii sale social-utile, in care se contine deasemenea afirmarea ca AO in perioada de dupa publicarea legii nu a sustinut blocuri, partide si a candidati aparte la alegerile in organele puterii, cit si documentul de la inspectoratul fiscal dupa locul de evidenta despre corespunderea activitatii sale cu legislatia fiscala in vigoare. Certificatul de stat, primit ca rezultat al acestei proceduri, este prezentat la inspectoratul fiscal, servind si drept argument important pentru donatori in favoarea alocarii mijloacelor, deoarece cerinte analogice fata de beneficiarii de

granturi exista in majoritatea tarilor.

In anul 2000 in Codul fiscal au fost introduse modificari, in conformitate cu care se poate pretinde la inlesniri, fara a astepta expirarea termenului de sase luni din ziua inregistrarii asociatiei obstesti. In acest caz, asociatia obsteasca urmeaza sa depuna o cerere privind scutirea de impunere fiscala, cerere care va fi aprobata conventional, cu conditia ca dupa expirarea celor sase luni de la data inregistrarii va prezenta Certificatul de stat eliberat de Comisia de Certificare. In cazul in care Certificatul nu poate fi eliberat, AO va fi obligata sa restituie partea impozitelor de care a fost scutita.

Trebuie mentionat ca independent de locul inregistrarii si teritoriul asupra caruia se raspindeste activitatea asociatiei obstesti, documentele pentru certificare se depun la Ministerul Justitiei. Certificarea se realizeaza de catre Comisia de Certificare in corespundere cu procedura stipulata prin Regulamentul elaborat in conformitate cu legea.

O descriere detaliata a caracterului social-util al asociatiilor obstesti se poate vedea in articolul semnat de Piotr Gorbunenko, inserat in cartea de fata.

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA «CU PRIVIRE LA ASOCIATIILE OBSTESTI»

Nr. 837 din 17.05.96

*Monitorul Oficial al R.Moldova nr.6/54 din 23.01.1997
(cu ultimile modificari din legea nr.1578-XIII din 26.02.98,
legea nr.1578-XIII din 26.02.98 si legea nr.583-XIV din 30.07.99)*

* * *

Parlamentul adopta prezenta lege.

Prezenta lege reglementeaza relatiile sociale legate de realizarea dreptului de asociere al cetatenilor si stabileste principiile de constituire, inregistrare, desfasurare si incetare a activitatii asociatiilor obstesti.

Capitolul I

DISPOZITII GENERALE

Articolul 1. Notiunea de asociatie obsteasca

- (1) Asociatia obsteasca este o formatiune benevola, de sine statatoare, autogestionara, constituita prin libera manifestare a vointei cetatenilor asociati pe baza comunitatii de interese profesionale si/sau de alta natura, in vederea realizarii in comun a drepturilor civile, economice, sociale si culturale, care nu are drept scop obtinerea profitului. Scopurile si sarcinile asociatiei obstesti sint stabilite de statutul, regulamentul acesteia, de alte acte denumite in continuare statut, inregistrate in modul stabilit.
- (2) Asociatii obstesti se considera miscarile obstesti, organizatiile pacifiste si de aparare a drepturilor omului, organizatiile de femei, de veterani, de invalizi, de tineret si de copii societatile stiintifice, tehnice, ecologiste, cultural-educative, sportive, alte societati benevole, uniunile de creatie, comunitatile national-culturale, institutiile obstesti, alte asociatii ale cetatenilor.
- (3) Sub incidenta prezentei legi nu cad partidele si alte organizatii social-politice, syndicatele, asociatiile de patroni, fundatiile, organizatiile religioase si persoanele lor juridice, organizatiile create de autoritatile publice, organizatiile cooperatiste si alte organizatii ce au scopuri comerciale sau contribuie la obtinerea profitului de catre alte intreprinderi si organizatii,

formatiunile de initiativa obsteasca (consiliile si comitetele de microraiion, comitetele de imobil, de strada, satesti etc.), al caror mod de constituire si de activitate este stabilit de alte acte legislative.

Articolul 2. Scopurile constituirii si activitatii asociatiilor obstești

- (1) Asociatiile obstești se constituie si isi desfasoara activitatea in scopul realizarii si apararii drepturilor civile, economice, sociale, culturale, a altor drepturi si libertati legitime; dezvoltarii activismului social si spiritului de initiativa al cetatenilor, satisfacerii intereselor lor profesionale si de amatori in domeniul creatiei stiintifice, tehnice, artistice; ocrotirii sanatatii populatiei antrenarii acesteia in activitatea filantropica, in practicarea sportului de masa si a culturii fizice; desfasurarii activitatii de culturalizare a populatiei; ocrotirii naturii, monumentelor de istorie si cultura; educatiei patriotice si umanistice; extinderii contactelor internationale; consolidarii pacii si prieteniei intre popoare; desfasurarii altor activitati neinterzise de legislatie.
- (2) Asociatiile obstești se impart in asociatii ce urmaresc beneficiul public si asociatii ce urmaresc beneficiul mutual.
- (3) Asociatii obstești ce urmaresc beneficiul public sint asociatiile al caror obiect de activitate este in exclusivitate apararea drepturilor omului, invatamintul, dobindirea si propagarea cunostintelor ocrotirea sanatatii, asistenta sociala, cultura, arta, sportul de amatori, lichidarea efectelor calamitatilor naturale, protectia mediului inconjurator si alte domenii cu caracter social-util.
- (4) Asociatiile obstești ce urmaresc beneficiul mutual se constituie in vederea satisfacerii intereselor particulare si corporative ale membrilor acestor asociatii.
- (5) Asociatiile obstești pot contribui, prin activitatea lor, la realizarea de catre autoritatile publice a scopurilor si sarcinilor de importanta si utilitate publice.

Articolul 3. Principiile de constituire si de activitate ale asociatiilor obstești

- (1) Asociatiile obstești, indiferent de forma organizatorico-juridica si de amploarea activitatii lor, sint egale in fata legii si isi desfasoara activitatea conform programelor si statutelor lor, in conformitate cu Constitutia si cu legislatia Republicii Moldova.
- (2) Asociatiile obstești se constituie si isi desfasoara activitatea pe principiile liberului consimtament, autonomiei, autogestiunii, egalitatii in drepturi a tuturor membrilor (participantilor). Activitatea asociatiilor obstești trebuie sa aiba un caracter transparent, informatia cu privire la documentele de constituire si cele programatice fiind accesibila tuturor. Asociatiile obstești sint libere sa-si stabileasca structura interna, sa-si aleaga scopurile, formele si metodele de activitate.

- (3) Participarea cetateanului la activitatea asociatiei obstesti nu poate servi drept temelie pentru limitarea drepturilor acestuia sau pentru acordarea de catre stat a carora inlesniri si privilegii, precum si drept conditie pentru incadrarea sau drept cauza pentru neincadrarea intr-o functie publica, cu exceptia temeiurilor prevazute la art.4 alin.
- (4). Este inadmisibila orice cerinta de a indica in documentele oficiale calitatea de membru al unei sau altei asociatii obstesti.
- (4) Activitatea asociatiilor obstesti bazata pe principiul supunerii neconditionate a membrilor asociatiei conducerii acesteia se interzice.

Articolul 4. Restrictii la constituirea si activitatea asociatiilor obstesti

- (1) Nu se admite constituirea si desfasurarea activitatii asociatiilor obstesti care isi propun drept scop sau isi aleg drept mod de actiune schimbarea prin violenta a regimului constitutional, subminarea integritatii teritoriale a Republicii Moldova, propaganda razboiului, violentei si a cruzimii, atitarea urii sociale, rasiale, nationale sau religioase, alte fapte pasibile de pedeapsa in conformitate cu legislatia. Stipularea in statutul asociatiei obstesti a clauzelor privind apara rea principiilor echitatii sociale nu poate fi considerata drept atitare a urii sociale.
- (2) Se interzice constituirea asociatiilor obstesti paramilitare si a formatiunilor armate.
- (3) Se interzice constituirea si desfasurarea activitatii asociatiilor obstesti care atenteaza la drepturile si interesele legitime ale cetatenilor, la sanatatea oamenilor si la morala publica.
- (4) Functionarii publici in obligatiile de serviciu ale carora intra inregistrarea asociatiilor obstesti si controlul asupra activitatii lor nu pot fi fondatori ai asociatiilor obstesti. Fondatori ai asociatiilor obstesti si membri ai organelor lor de conducere, executive, de control si revizie nu pot fi membrii Guvernului si functionarii publici in obligatiile de serviciu ale carora intra promovarea politicii de stat in domeniile prioritare, conform statutelor, pentru aceste asociatii obstesti. Prin lege pot fi stabilite si alte restrictii la constituirea anumitelor tipuri de asociatii obstesti si la intrarea in aceste asociatii a unor categorii concrete de functionari publici.

Articolul 5. Formele organizatorico-juridice ale asociatiilor obstesti

Asociatiile obstesti se pot constitui in una din urmatoarele forme organizatorico-juridice:

- a) miscare obsteasca;
- b) organizatie obsteasca;
- c) institutie obsteasca.

Articolul 6. Miscarea obsteasca

- (1) Miscarea obsteasca este o asociatie obsteasca constituita din participanti, neavind calitatea de membru consemnata, care tinde spre realizarea unor scopuri civile, economice, sociale, culturale importante si a altor scopuri social-utile, sustinute de catre participantii la miscarea obsteasca.
- (2) Organul suprem de conducere al miscarii obstesti este congresul (conferinta) sau adunarea generala a participantilor miscarii. Organul de conducere permanent al miscarii obstesti este un organ colegial eligibil, subordonat congresului (conferintei) sau adunarii generale, care dupa inregistrarea miscarii obstesti exercita drepturile persoanei juridice in numele miscarii obstesti si indeplineste obligatiile acesteia in conformitate cu statutul.

Articolul 7. Organizatia obsteasca

- (1) Organizatia obsteasca este o asociatie obsteasca constituita, pe baza consemnarii calitatii de membru, pentru desfasurarea in comun a activitatii in vederea realizarii scopurilor statutare ale cetatenilor asociati si apararii intereselor lor comune.
- (2) Organul suprem de conducere al organizatiei obstesti este congresul (conferinta) sau adunarea generala. Organul de conducere permanent al organizatiei obstesti este un organ colegial, eligibil, subordonat congresului (conferintei) sau adunarii generale, care dupa inregistrarea organizatiei obstesti exercita drepturile persoanei juridice in numele organizatiei obstesti si indeplineste obligatiile acesteia in conformitate cu statutul.

Articolul 8. Institutia obsteasca

- (1) Institutia obsteasca este o asociatie de cetateni, neavind calitatea de membru consemnata, ce isi propune ca scop prestarea unui anumit gen de servicii care corespund intereselor participantilor asociatiei si scopurilor statutare ale acestei asociatii.
- (2) Conducerea institutiei obstesti este exercitata de catre persoanele numite de fondator (fondatori).
- (3) In conformitate cu documentele de constituire, pe langa institutia obsteasca se poate constitui un organ colegial, numit sau ales de fondator (fondatori). Acest organ poate determina continutul activitatii institutiei obstesti, poate avea drept de vot consultativ pe langa fondator (fondatori), dar nu are dreptul sa dispuna de bunurile institutiei obstesti, daca fondatorul (fondatorii) nu a(au) stabilit altfel.

Articolul 9. Uniunile de asociatii obstesti

Asociatiile obstesti au dreptul sa creeze pe baza liberului consimtamint, in temeiul contractului de constituire, uniuni de asociatii obstesti, infiintind astfel o noua persoana juridica. Modul de organizare si incetare a activitatii uniunilor de asociatii obstesti este stabilit de prezenta lege.

Articolul 10. Apararea dreptului de asociere al cetatenilor. Protectia juridica a asociatiilor obstesti

- (1) Dreptul de asociere al cetatenilor este aparat in cadrul supravegherii de stat asupra respectarii legalitatii, pe cale judiciara sau administrativa. Din initiativa cetatenilor, actiunile organelor si organizatiilor de stat, ale persoanelor cu functii de raspundere care creeaza dificultati la constituirea asociatiilor obstesti si desfasurarea activitatii lor legitime pot fi reclamate in justitie sau petitionate.
- (2) Apararea judiciara sau administrativa poate avea ca urmare restabilirea dreptului violat, curmarea actiunilor organelor si organizatiilor de stat, ale persoanelor cu functii de raspundere care creeaza dificultati la exercitarea dreptului de asociere al cetatenilor repararea prejudiciului cauzat prin violarea acestui drept.
- (3) Statul garanteaza asociatiilor obstesti apararea drepturilor si intereselor lor legitime.
- (4) Problemele ce aduc atingere intereselor asociatiilor obstesti se solutioneaza, in cazurile prevazute de legislatie, de organele de stat, cu participarea reprezentantilor asociatiilor respective sau de comun acord cu acestia.
- (5) Apararea drepturilor si intereselor legitime ale asociatiilor obstesti, precum si a intereselor de importanta publica, se realizeaza pe cale judiciara, daca legislatia nu prevede altfel.
- (6) Amestecul neintemeiat al organelor si organizatiilor de stat, al persoanelor cu functii de raspundere in activitatea asociatiilor obstesti, precum si amestecul asociatiilor obstesti in activitatea organelor si organizatiilor de stat, a persoanelor cu functii de raspundere nu se admite, cu exceptia cazurilor expres prevazute de legislatie.
- (7) Lucratorii aparatului asociatiilor obstesti cad sub incidenta legislatiei muncii, precum si a legislatiei cu privire la asistenta sociala si la asigurarea sociala. Asistenta sociala si asigurarea sociala a lucratorilor din aparatul asociatiilor obstesti – cetateni straini, - care nu-si au domiciliul in Republica Moldova, se efectueaza in modul prevazut de Legea cu privire la concesiuni.

Articolul 11. Relatiile dintre stat si asociatiile obstesti. Sprijinul acordat de stat asociatiilor obstesti

- (1) Statul poate sa acorde sprijin asociatiilor obstesti prin finantarea cu destinatie speciala, la cererea acestora, a unor programe sociale, stiintifice si culturale, prin incheierea unor contracte pentru executare de lucrari si prestare de servicii, precum si prin plasarea, pe baza de concurs, a unor comenzi sociale de realizare a diferitelor programe de stat unui numar nelimitat de asociatii obstesti. Statul contribuie la desfasurarea activitatii asociatiilor obstesti ce urmaresc beneficiul public, colaborind cu acestea si promovind fata de ele o politica fiscala preferentiala. In relatiile cu asociatiile obstesti care desfasoara activitate in acelasi domeniu, organele de stat nu trebuie sa acorde preferinte nici uneia din ele.
- (2) Asociatiile obstesti ce urmaresc beneficiul public pot fi scutite partial sau integral de plata unor impozite in conformitate cu legislatia fiscala si cu prezenta lege. Arendarea de catre asociatiile obstesti ce urmaresc beneficiul public a incaperilor si cladirilor proprietate publica se face in conditii preferentiale, in modul stabilit de Guvern. Scutirea asociatiilor obstesti de impozite si acordarea, cu titlu individual, a altor inlesniri si privilegii nu se admite.
- (3) Asociatiile obstesti de tineret si de copii beneficiaza de sprijinul material si financiar al statului. Statul acorda organizatiilor de copii dreptul de a folosi gratuit sau in conditii preferentiale incaperile scolilor, liceelor, colegiilor si institutiilor extrascolare, caminele culturale, palatele si casele de cultura, amenajarile sportive.
- (4) Asociatiile obstesti si persoanele lor juridice care, in perioada alegerilor autoritatilor publice, desfasoara agitatie pro sau contra partidelor politice, organizatiilor social-politice, blocurilor si candidatilor aparte sint private de dreptul la sprijin financiar de stat cu destinatie speciala, la impunere, finantare si creditare preferentiala. Mijloacele financiare permise de ele in conformitate cu programele speciale de stat, in calitate de granturi si subventii urmeaza sa fie restituite la bugetul de stat, in temeiul hotaririi judecătoresti, in conformitate cu legislatia. Organele de conducere ale asociatiei obstesti, in numele careia membrii (participantii) asociatiei sau alte persoane au desfasurat agitatie preelectorala fara stirea si asentimentul acestor organe, urmeaza sa declare, fara intirziere, neparticiparea asociatiei pe care o conduc la aceste actiuni, iar organul de informare in masa, prin al carui intermediu s-a facut agitatie, este obligat sa difuzeze in cel mai scurt timp dezmintirea. Persoanele care actioneaza in numele asociatiei obstesti fara sanctiunea organelor de conducere poarta raspundere in conformitate cu legislatia.

- (5) Asociațiile obștești și persoanele lor juridice nu au dreptul să utilizeze mijloacele bănești și valorile materiale, primite de la persoane fizice și juridice străine, pentru susținerea partidelor politice, organizațiilor social-politice, blocurilor și candidaților aparținând în cadrul alegerilor autorităților publice. Mijloacele bănești și valorile materiale utilizate în scopurile menționate urmează să fie expropriate, cu titlu gratuit, în venitul bugetului de stat, în temeiul hotărârii judecătorești.

Articolul 12. Categoriile de asociații obștești

- (1) Pe teritoriul Republicii Moldova se constituie și își desfășoară activitatea asociații obștești: republicane, locale și internaționale.
- (2) Se consideră asociație obștească republicană, asociația obștească a cărei activitate, în conformitate cu scopurile și sarcinile statutare, se extinde asupra întregului teritoriu al Republicii Moldova sau asupra majorității raioanelor, orașelor și municipiilor ei ori care are fondatori sau structuri organizatorice în aceste unități administrativ-teritoriale.
- (3) Se consideră asociație obștească locală, asociația obștească a cărei activitate se extinde asupra teritoriului unei sau al câtorva unități administrativ-teritoriale.
- (4) Se consideră asociație obștească internațională, asociația obștească a cărei activitate se extinde asupra teritoriului unui sau al câtorva raioane, orașe și municipii ale Republicii Moldova sau asupra întregului ei teritoriu, precum și asupra teritoriului unui sau al câtorva state străine, și care are sau intenționează să aibă, conform statutului, structuri organizatorice peste hotare. Se consideră filiale (secții, reprezentante) ale asociațiilor obștești internaționale, asociațiile obștești (neguvernamentale, nonprofit) constituite în conformitate cu legislația Republicii Moldova, care în propriile statute sunt consacrate ca filiale (secții, reprezentante) ale asociațiilor obștești internaționale respective și consfătesc documentar supremația statutelor asociațiilor internaționale. În cazul în care asociația obștească internațională a cărei filială (secție, reprezentantă) se înregistrează în Republica Moldova nu are statut, drept temei pentru acordarea statutului de filială (secție, reprezentantă) servește adresarea în scris a organului de conducere al asociației obștești internaționale respective către organul de înregistrare din Republica Moldova.

Articolul 13. Legislația cu privire la asociațiile obștești

- (1) Legislația cu privire la asociațiile obștești se constituie din prezenta lege și din alte acte legislative.
- (2) Uniunile internaționale de asociații obștești se constituie, își desfășoară și își încetează activitatea pe teritoriul Republicii Moldova în modul prevăzut de prezenta lege pentru asociațiile obștești.
- (3) Filialele, secțiile, reprezentantele și alte structuri organizatorice ale

asociațiilor obștești străine (neguvernamentale, nonprofit) se constituie, își desfășoară și își încetează activitatea pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte legislative.

- (4) Activitatea filantropică și de sponsorizare în sfera de activitate a asociațiilor obștești se reglementează de Legea cu privire la filantropie și sponsorizare și de legislația fiscală.
- (5) Actele subordonate legii, care reglementează modul de realizare a dreptului de asociere al cetățenilor și stabilesc statutul unor tipuri distincte de asociații, în partea în care contravin prevederilor prezentei legi, nu au putere juridică.

Capitolul II

CONSTITUIREA ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

Articolul 14. Constituirea asociațiilor obștești

- (1) Asociațiile obștești se constituie din inițiativa fondatorilor lor care pot fi persoane fizice - cetățeni cu capacitate de exercițiu, care au atins vârsta de 18 ani, și persoane juridice - asociații obștești.
- (2) Asociațiile obștești se constituie din inițiativa a cel puțin 3 cetățeni și/sau a unei sau a mai multor persoane juridice - asociații obștești.
- (3) Fondatori ai asociațiilor obștești de tineret și de copii pot fi cetățenii care au atins vârsta de 18 ani sau asociațiile obștești prevăzute la alin.(1) din prezentul articol.
- (4) Asociațiile obștești pot fi fondatori ai altor asociații obștești în cazul constituirii acestora prin fuzionare, aderare, divizare, separare sau transformare.
- (5) Autoritățile publice nu pot fi fondatori, membri (participanți) ai asociațiilor obștești.
- (6) Cetățenii străini și apatrizii domiciliați în Republica Moldova pot fonda asociații obștești pe aceleși baze ca și cetățenii Republicii Moldova, dacă legislația cu privire la tipurile distincte de asociații obștești nu prevede altfel.
- (7) La constituirea asociațiilor obștești în forma de organizații obștești, fondatorii devin deplin drept membri ai acestora, titulari ai drepturilor și obligațiilor respective. La constituirea asociațiilor obștești în alte forme organizatorico-juridice, drepturile și obligațiile fondatorilor se stabilesc în statutele asociațiilor obștești.
- (8) Decizia de constituire a asociației obștești se adoptă la congresul (conferința) sau adunarea generală a inițiatorilor constituirii asociației, concomitent cu aprobarea statutului și alegerea organelor de conducere, de control și revizie.

Articolul 15. Membrii si participantii asociatiilor obstesti

- (1) Membri (participanti) ai asociatiilor obstesti pot fi cetateni ai Republicii Moldova, cetateni straini si apatrizi, daca legislatia cu privire la tipurile distincte de asociatii obstesti nu prevede altfel.
- (2) In asociatiile obstesti calitatea de membru poate sa fie sau sa nu fie consemnata. In miscarile obstesti si institutiile obstesti calitatea de membru nu se consemneaza.
- (3) Membri ai asociatiei obstesti sint persoanele fizice si juridice (asociatii obstesti) interesate in realizarea scopurilor si sarcinilor asociatiei respective, care dobindesc calitatea de membru prin depunerea unei cereri individuale sau prin intocmirea unui alt document.
- (4) Participanti ai asociatiei obstesti sint persoanele fizice si juridice (asociatii obstesti) care incuviinteaza scopurile si sarcinile asociatiei respective si/ sau actiunile ei concrete, participa la activitatea ei, fara a-si legaliza participarea prin cereri individuale sau prin alte documente.
- (5) Membri (participanti) ai asociatiilor obstesti pot fi cetatenii care au atins virsta de 18 ani.
- (6) Membri (participanti) ai asociatiilor obstesti de tineret pot fi cetatenii care au atins virsta de 14 ani.
- (7) Membri (participanti) ai asociatiilor obstesti de copii pot fi cetatenii care au atins virsta de 10 ani.
- (8) Asociatiile obstesti pot intra, cu drepturi de membru, in componenta altor asociatii obstesti, daca astfel este prevazut de statutele asociatiilor. Membrii - asociatii obstesti ai organizatiilor obstesti au aceleasi drepturi si obligatii ca si membrii - persoane fizice.

Articolul 16. Conducatorii asociatiilor obstesti

Conducatori ai asociatiilor obstesti, precum si membri ai organelor lor de control si revizie pot fi numai cetatenii care au atins virsta majoratului, domiciliati in Republica Moldova.

Articolul 17. Denumirea si simbolica asociatiei obstesti

- (1) Denumirea, steagurile, emblemele, fanioanele si alte simboluri ale asociatiei obstesti, daca atare exista, trebuie sa difere de denumirile si simbolica altor persoane juridice, inclusiv de ale celor care au fost lichidate prin hotarire judecatoreasca si si-au incetat activitatea.
- (2) Simbolica asociatiei obstesti nu trebuie sa coincida cu simbolica de stat a Republicii Moldova, precum si cu cea a statelor straine; nu trebuie sa violeze drepturile asupra proprietatii intelectuale. Folosirea imaginii stemei de stat pe stampilele si foile cu antet ale asociatiilor obstesti nu se admite.
- (3) Denumirea si simbolica asociatiei obstesti nu pot sa serveasca pentru propaganda scopurilor si modurilor de actiune indicate la art.4 alin.(1).

- (4) Asociatia obsteasca are dreptul sa foloseasca in denumirea sa numele unui cetatean numai cu consimtamintul lui, iar in caz de deces al acestui cetatean, numai in temeiul testamentului autentificat de notar. Daca nu exista testament, numele se foloseste cu consimtamintul comun al sotiei (sotului), parintilor si copiilor majori ai persoanei decedate. In cazul in care persoanele nominalizate lipsesc, problema folosirii in denumire a numelui cetateanului se solutioneaza de insasi asociatia obsteasca.
- (5) Simbolica asociatiei obstesti se aproba de catre organele ei de conducere in conformitate cu statutul acesteia si urmeaza sa fie inregistrata de catre organul de stat care inregistreaza (a inregistrat) asociatia obsteasca.

Articolul 18. Statutul asociatiei obstesti

- (1) Statutul asociatiei obstesti trebuie sa prevada:
  - a) forma organizatorico-juridica a asociatiei;
  - b) denumirea asociatiei;
  - c) sediul asociatiei si teritoriul in limitele caruia ea isi desfasoara activitatea;
  - d) scopurile si sarcinile asociatiei, metodele de realizare a acestora, durata activitatii asociatiei obstesti;
  - e) conditiile si procedura de primire a noi membri in asociatia obsteasca, precum si cele de retragere din rindurile ei (in cazul in care calitatea de membru este consemnata);
  - f) drepturile si obligatiile membrilor asociatiei obstesti (in cazul in care calitatea de membru este consemnata);
  - g) structura asociatiei obstesti, procedura de constituire, denumirea exacta, structura, competenta si durata mandatului organelor de conducere, organelor executive, ale celor de control si revizie ale asociatiei, sediul acestora;
  - h) procedura de adoptare, de modificare si completare a statutului;
  - i) sursele, modul de formare si de folosire a proprietatii si a altor bunuri ale asociatiei obstesti; cuantumul cotizatiilor de membru (in cazul in care calitatea de membru este consemnata); organul care este in drept sa ia decizii cu privire la procurarea, distribuirea si instrainarea proprietatii;
  - j) procedura si termenele de convocare a adunarilor generale, conferintelor, congreselor;
  - k) formele de participare a asociatiei obstesti la viata societatii si statului;
  - l) procedura de constituire, statutul, structura si metodele de activitate ale organizatiilor primare ale asociatiei obstesti;
  - m) parametrii principali ai darii de seama financiara si modul in care aceasta este data publicitatii;

- n) procedura de reorganizare si de incetare a activitatii asociatiei obstesti.
- (2) Statutul asociatiei obstesti poate sa contina descrierea simbolicii asociatiei.
- (3) Statutul asociatiei obstesti poate sa contina si alte prevederi referitoare la activitatea asociatiei, care nu contravin legislatiei.

Articolul 19. Inregistrarea statutului

- (1) Statutul asociatiei obstesti urmeaza sa fie inregistrat de catre organul de stat autorizat. Asociatia obstesca este in drept sa nu-si inregistreze statutul.
- (2) Capacitatea juridica a asociatiei obstesti, in calitatea sa de persoana juridica, intervine de la data inregistrarii statutului asociatiei de catre organul de stat autorizat. Asociatia obstesca care nu si-a inregistrat statutul nu are capacitatea juridica a persoanei juridice, este o asociatie neformala de persoane particulare, care nu cade sub incidenta prezentei legi.
- (3) Statutele asociatiilor obstesti republicane si internationale, ale filialelor (sectiilor, reprezentantelor) acestora sint inregistrate de catre Ministerul Justitiei.
- (4) Statutele asociatiilor obstesti locale se inregistreaza de catre organele administratiei publice locale in a caror raza teritoriala se constituie asociatiile.
- (5) Pentru inregistrarea statutului, asociatia obstesca prezinta, in termen de 1 luna de la data aprobarii statutului, la organul de stat respectiv, urmatoarele documente, a caror lista nu poate fi extinsa:
  - a) cererea, semnata de toti membrii organului de conducere al asociatiei obstesti, in care se va indica domiciliul fiecaruia;
  - b) statutul, in doua exemplare;
  - c) doua copii de pe procesul-verbal al congresului (conferintei) de constituire sau adunarii generale la care a fost adoptat statutul asociatiei obstesti. Procesul-verbal trebuie sa contina date despre constituirea asociatiei obstesti, aprobarea statutului, alegerea organelor de conducere, de control si revizie;
  - d) date despre fondatorii asociatiei obstesti: numele, prenumele, anul nasterii, domiciliul, cetatenia persoanelor fizice (autentificate prin semnaturile acestora); copia de pe certificatul de inregistrare de stat a statutului asociatiei obstesti si extrasul din procesul-verbal al sedintei organului de conducere autorizat al asociatiei obstesti, in care sa fie consemnata decizia de constituire a noii asociatii obstesti, iar in cazul constituirii unei institutii obstesti sau a unei uniuni de asociatii obstesti - si copia de pe contractul de constituire;
  - e) declaratia prin care persoanele indicate la art.17 alin.(4) consimt la folosirea numelui cetateanului in denumirea asociatiei obstesti;
  - f) decizia organului suprem al asociatiei obstesti prin care organul de conducere sau organul executiv al asociatiei este investit sa reprezinte

- asociatia in procesul inregistrarii;
- g) documentul prin care se adevereste stabilirea sediului;
  - h) documentul bancar care face dovada achitarii taxei de inregistrare.
- (6) Prezenta presedintelui sau a reprezentantului plenipotentiar al organului de conducere sau al organului executiv al asociatiei obstesti la examinarea de catre organul de inregistrare a chestiunii privind inregistrarea statutului asociatiei este obligatorie.
- (7) Modificarile si completarile in statutul asociatiei obstesti se inregistreaza conform aceleiasi proceduri si in aceleasi termene ca si statutul. Pentru inregistrarea modificarilor si completarilor conditionate de modificarea legislatiei nu se percepe taxa de inregistrare.
- (8) Statutul sectiei (filialei) locale a asociatiei obstesti se inregistreaza de catre organul administratiei publice locale, in temeiul documentelor enumerate la alin. (5) din prezentul articol, autentificate de organul central de conducere al asociatiei obstesti, precum si al copiei de pe certificatul de inregistrare de stat a statutului asociatiei respective.
- (9) Pentru inregistrarea statutului asociatiei obstesti, a modificarilor si completarilor se percepe taxa de inregistrare, in cuantum de 3 salarii minime, in modul prevazut de legislatie. Pentru folosirea in denumirea asociatiei obstesti a denumirii statului «Moldova», «Republica Moldova», precum si a denumirilor de localitati, taxa nu se percepe.

Articolul 20. Decizia privind inregistrarea statutului

Organul de stat de inregistrare este obligat sa adopte, in termen de 1 luna, una din urmatoarele decizii: sa inregistreze statutul asociatiei obstesti si sa elibereze fondatorilor certificatul de inregistrare de stat; sa amine inregistrarea statutului; sa refuze inregistrarea statutului.

Articolul 21. Certificatul de inregistrare de stat

- (1) Documentul ce atesta inregistrarea statutului asociatiei obstesti este certificatul de inregistrare de stat, care se perfecteaza de catre organul de inregistrare, in termen de 3 zile de la adoptarea deciziei de inregistrare a statutului ui. Formularul certificatului este aprobat de Guvern.
- (2) Inregistrarea statutelor asociatiilor obstesti de tineret si de copii si eliberarea certificatelor de inregistrare de stat se fac numai in cazul in care in organele de conducere ale acestor asociatii sint alese persoane care au atins virsta de 18 ani.

Articolul 22. Aminarea inregistrarii statutului

Inregistrarea statutului asociatiei obstesti poate fi aminata pe un termen de pina la 3 luni, daca a fost incalcata procedura de constituire a asociatiei, prevazuta

de prezenta lege. In decizia de aminare a inregistrarii trebuie sa fie mentionate cauzele din care se amina inregistrarea statutului. Fondatorilor asociatiei obstesti li se comunica in scris, in termen de 3 zile, despre adoptarea acestei decizii.

Articolul 23. Refuzul de a inregistra statutul

- (1) Inregistrarea statutului asociatiei obstesti se poate refuza din urmatoarele motive exceptionale:
  - a) statutul contravine Constitutiei Republicii Moldova, prezentei legi si altor acte legislative;
  - b) cerintele expuse in decizia de aminare a inregistrarii statutului nu sint indeplinite in termen de 3 luni;
  - c) anterior a fost inregistrat statutul unei asociatii obstesti cu aceeaasi denumire;
  - d) cererea de inregistrare a statutului asociatiei obstesti a fost depusa inainte de expirarea unui an din ziua raminerii definitive a hotaririi instantei de judecata privind incetarea activitatii asociatiei respective;
  - e) organul de inregistrare constata ca documentele prezentate de asociatie contin informatie neautentica;
  - f) denumirea asociatiei obstesti atinge morala publica, sentimentele nationale si religioase ale cetatenilor.
- (2) Refuzul de a inregistra statutul pe motivul inoportunitatii constituirii asociatiei sau in legatura cu faptul ca sediul pus la dispozitia asociatiei obstesti este domiciliul unui cetatean nu se admite.
- (3) In cazul in care inregistrarea statutului se refuza, fondatorilor asociatiei obstesti li se comunica despre aceasta in scris, in termenul stabilit pentru inregistrare, indicindu-se motivul refuzului.
- (4) Refuzul de a inregistra statutul nu poate fi un obstacol pentru depunerea repetata a documentelor pentru inregistrare.
- (5) Examinarea adresarii repetate catre organul de inregistrare si adoptarea deciziei respective se fac pe baze generale, in modul prevazut de prezenta lege, percepiindu-se taxa de inregistrare.

Articolul 24. Exercitarea caii de atac impotriva refuzului de a inregistra statutul

Refuzul de a inregistra statutul asociatiei obstesti in termenul stabilit sau pentru motive pe care fondatorii le considera neintemeiate poate fi atacat in instanta de judecata aflata in raza teritoriala a organului de inregistrare, in de curs de 1 luna din ziua adoptarii deciziei de refuz. Actiunea se solutioneaza in modul prevazut de Codul de procedura civila.

Articolul 25. Registrul de stat al asociatiilor obstesti

- (1) Ministerul Justitiei tine Registrul de stat al asociatiilor obstesti.
- (2) Organele administratiei publice locale tin registrul asociatiilor obstesti locale. Datele privind inregistrarea acestor asociatii se transmit, in termen de 10 zile, la Ministerul Justitiei. Evidenta obligatorie a verigilor structurale primare ale asociatiilor obstesti republicane si internationale se tine, de asemenea, de organele administratiei publice locale in a caror raza teritoriala se afla aceste verigi structurale.
- (3) Datele din Registrul de stat al asociatiilor obstesti pe anul calendaristic precedent se publica in mod obligatoriu in organele oficiale de presa din Republica Moldova pina la sfirsitul trimestrului 2 al fiecarui an calendaristic.

Capitolul III

DREPTURILE, OBLIGATIILE SI CONDITIILE ACTIVITATII ASOCIATIILOR OBSTESTI

Articolul 26. Drepturi

Asociatia obsteasca are dreptul:

- a) sa difuzeze liber informatia despre activitatea sa;
- b) sa fondeze mijloace de informare in masa proprii si sa se foloseasca, in modul stabilit, de cele de stat;
- c) sa desfasoare activitate editoriale;
- d) sa reprezinte si sa apere interesele legitime ale membrilor (participantilor) sai in organele si organizatiile de stat;
- e) sa obtina de la autoritatile publice informatia necesara pentru desfasurarea activitatii statutare, cu omisiunile reglementate de legislatie;
- f) sa creeze, in functie de necesitati, pe contul mijloacelor proprii, subdiviziuni structurale locale;
- g) sa desfasoare activitate economica productiva si alta activitate de intreprinzator, care ar contribui la realizarea scopurilor si sarcinilor statutare, in conformitate cu legislatia, inclusiv cu ajutorul intreprinderilor - persoane juridice create in acest scop;
- h) sa participe la concursuri nationale si internationale in vederea obtinerii de comenzi sociale si dotatii din partea statului, precum si in vederea obtinerii de granturi si burse de la alte tari, de la fundatii si organizatii nationale, straine si internationale si de la persoane particulare;
- i) sa incheie cu persoane fizice si juridice acorduri bilaterale si multilaterale de colaborare tehnico-stiintifica, economica, financiara si de productie, de executare de lucrari si de prestare de servicii in vederea realizarii scopurilor si sarcinilor statutare;

- j) sa execute lucrari de cercetare stiintifica, de proiectare, sa efectueze expertiza obstesca a proiectelor si programelor de importanta sociala, sa participe la lucrarile comisiilor mixte atunci cind se examineaza aceste proiecte, cu conditia stipularii acestor activitati in statut;
- k) sa aiba denumire si simbolica proprie;
- l) sa exercite in volum deplin atributiile care nu contravin legislatiei cu privire la asociatiile obstesti, conferite persoanelor juridice de Codul civil si Codul de procedura civila;
- m) sa organizeze, in conditiile legii, intruniri si alte actiuni publice.

Articolul 27. Obligatii

- (1) Asociatia obstesca este obligata:
  - a) sa respecte Constitutia si legislatia Republicii Moldova, normele de drept international referitoare la domeniul de activitate al asociatiilor obstesti, precum si normele prevazute de statutul asociatiei;
  - b) sa introduca modificarile necesare in documentele de constituire, in cazul modificarii legislatiei sau constatarii necorespunderii acestor documente cu legislatia;
  - c) sa informeze anual organul de inregistrare asupra continuarii activitatii asociatiei, indicind denumirea, sediul organului de conducere, datele privind conducatorii asociatiei, care se trec in Registrul de stat al asociatiilor obstesti;
  - d) sa verse la buget si in fondurile extrabugetare impozitele si alte plati obligatorii, in conformitate cu legislatia.
- (2) Neprezentarea datelor noi, in vederea trecerii in Registrul de stat al asociatiilor obstesti, precum si neinformarea in decurs de 2 ani a organului de inregistrare asupra continuarii activitatii asociatiei atrag excluderea asociatiei obstesti din Registrul de stat si pierderea de catre asociatie a calitatii de persoana juridica, prevazuta de prezenta lege, in temeiul hotaririi judecatoresti.

Articolul 28. Activitatea economica productiva si alta activitate de intreprinzator

- (1) Asociatia obstesca este in drept sa desfasoare activitate economica productiva si alta activitate de intreprinzator in exclusivitate pentru realizarea scopurilor si sarcinilor statutare.
- (2) Asociatia obstesca are dreptul sa creeze intreprinderi si alte organizatii economice cu personalitate juridica, precum si sa procure complexuri patrimoniale necesare desfasurarii activitatii tehnico-stiintifice,

pedagogice, cultural educative, sportive, de întremare, activităţii de întreprinzător şi altei activităţi permise de legislaţie. Asociaţiile obşteşti de invalizi sînt în drept să creeze întreprinderi specializate în scopul utilizării forţei de muncă a invalizilor, în conformitate cu Legea privind protecţia socială a invalizilor.

- (3) Întreprinderile asociaţiilor obşteşti îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi şi cu statutele asociaţiilor care le-au creat.
- (4) Veniturile realizate de asociaţia obştească din activitatea economică productivă şi din alta activitate de întreprinzător nu pot fi distribuite între membrii (participanţii) acestei asociaţii şi se folosesc în exclusivitate pentru realizarea scopurilor şi sarcinilor statutare. Se permite folosirea veniturilor în scopuri filantropice, chiar dacă acest lucru nu este stipulat în statut.
- (5) Întreprinderile şi alte organizaţii economice ale asociaţiilor obşteşti varsă la buget platile în modul şi în cuantumul stabilite de legislaţie.
- (6) Pentru a desfăşura activitate economică productivă şi alta activitate de întreprinzător, prevăzută în statut, asociaţiile obşteşti şi persoanele juridice fondate de ele sînt obligate să obţină licenţe pentru activităţile care se desfăşoară pe baza de licenţă.

Capitolul IV

PROPRIETATEA ASOCIAŢIILOR OBŞTEŞTI ŞI ADMINISTRAREA BUNURILOR

Articolul 29. Proprietatea

- (1) Proprietatea asociaţiei obşteşti este protejată de lege.
- (2) Asociaţia obştească poate avea în proprietate orice bunuri necesare pentru asigurarea materială a activităţii prevăzute de statutul asociaţiei. Fac excepţie obiectele care, conform legislaţiei sau acordurilor internaţionale, se pot afla numai în proprietatea statului.
- (3) Asociaţia obştească poate avea în proprietate întreprinderi, organizaţii, instituţii (inclusiv edituri), localuri pentru acţiuni de binefacere, realizate sau achiziţionate pe contul mijloacelor asociaţiei în conformitate cu scopurile şi sarcinile statutare.
- (4) Întreprinderea asociaţiei obşteşti are dreptul să gestioneze nestingherit bunurile atribuite. Raporturile dintre asociaţia obştească - proprietar şi întreprinderea ei se bazează pe contractul încheiat între acestea.
- (5) Instituţia asociaţiei obşteşti are dreptul de administrare operativă a bunurilor atribuite.

Articolul 30. Sursele de formare a proprietatii

Proprietatea asociatiei obstesti se formeaza din:

- a) taxe de aderare si cotizatii;
- b) donatii;
- c) incasari din organizarea lectiilor publice, expozitiilor, loteriilor, licitatiilor, actiunilor sportive si de alta natura;
- d) venituri realizate din activitatea economica productiva si din alta activitate de intreprinzator;
- e) venituri realizate din actele juridice civile;
- f) venituri realizate din activitatea economica externa;
- g) mijloace materiale si financiare donate de sponsori si filantropi in conformitate cu Legea cu privire la filantropie si sponsorizare si care se excepteaza de la impozitul pe beneficiu;
- h) alte incasari neinterzise de legislatie.

Articolul 31. Titularul dreptului de proprietate in miscarea obstesca

Titular al dreptului de proprietate asupra tuturor bunurilor miscarii obstesti este organul permanent colegial eligibil, care are personalitate juridica.

Articolul 32. Titularul dreptului de proprietate in organizatia obstesca

- (1) Titular al dreptului de proprietate asupra tuturor bunurilor organizatiei obstesti este aceasta organizatie care are personalitate juridica. Persoanele fizice, membrii organizatiei obstesti, nu au dreptul de proprietate asupra cotei de bunuri.
- (2) Titular al dreptului de proprietate asupra tuturor bunurilor organizatiei obstesti cu mai multe verigi este aceasta organizatie in ansamblu. Subdiviziunile structurale (sectiile locale) ale acesteia au dreptul de administrare operativa a bunurilor atribuite de proprietar.
- (3) In organizatia obstesca cu mai multe verigi care reuneste organizatiile teritoriale, in calitate de subiecte independente, intr-o uniune, titular al dreptului de proprietate asupra bunurilor care apartin organizatiei obstesti in ansamblu este uniunea. Organizatiile teritoriale sint proprietari ai bunurilor care le apartin.

Articolul 33. Titularul dreptului de proprietate in institutia obstesca

- (1) Institutia obstesca primeste bunurile, cu drept de administrare operativa, de la asociatia obstesca fondatoare care este titular al dreptului de proprietate asupra acestor bunuri. Institutia obstesca exercita dreptul de posesie, de folosinta si de dispozitie asupra bunurilor respective in limitele stabilite de legislatie, in conformitate cu scopurile si sarcinile statutare, in temeiul contractului incheiat cu fondatorul.

- (2) Asociația obștească (proprietarul) este în drept să-și retragă bunurile nefolosite sau folosite contrar destinației și să dispună de ele la latitudinea sa.
- (3) Instituția obștească nu are dreptul să instrăineze bunurile atribuite, cele achiziționate pe contul mijloacelor alocate conform planului de cheltuieli sau să dispună de ele în alt mod fără autorizația în scris a asociației obștești (proprietarului).
- (4) Dacă în conformitate cu documentele de constituire instituției obștești i se acordă dreptul de a desfășura activități profitabile, de aceste venituri și de bunurile achiziționate pe contul lor dispune de sine statator instituția obștească și le ia în evidență într-un bilanț separat.
- (5) Instituția obștească răspunde pentru obligațiile sale cu bunurile de care dispune. În caz de insuficiență a acestor bunuri, răspunderea subsidiară pentru obligațiile instituției o poartă asociația obștească (proprietarul). În cazul în care fondatorii ai instituției obștești sunt două sau mai multe asociații obștești, răspunderea lor subsidiară este stipulată în contractul de constituire.

Capitolul V

CERTIFICAREA ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

Articolul 34. Notiunea de certificare a asociațiilor obștești

- (1) În sensul prezentei legi, prin certificare a asociațiilor obștești se înțelege procedura de verificare și atestare a utilității publice și neprofitabilității activității lor, precum și a neparticipării atât a asociațiilor, cât și a persoanelor juridice înființate de ele la susținerea partidelor politice, organizațiilor social-politice, blocurilor și candidaților aparținând în cadrul alegerilor autorităților publice. Scopul certificării este susținerea de către stat a asociațiilor obștești în desfășurarea activității acestora.
- (2) Comisia de Certificare efectuează certificarea la cel puțin jumătate de an de la înregistrarea asociației obștești, pe baza analizei documentelor de constituire, activității asociației și avizului organelor Inspectoratului Fiscal de Stat.

Articolul 35. Comisia de Certificare

- (1) Comisia de Certificare este alcătuită din 9 membri, din care 3 membri sunt numiți de Președintele Republicii Moldova, 3 de Parlament și 3 de Guvern. Totodată, cel puțin unul din cei 3 membri numiți trebuie să fie reprezentant al unei asociații obștești și să nu fie, în același timp, funcționar public.
- (2) Comisia de Certificare se constituie pe lângă Ministerul Justiției pe un termen de 5 ani și își desfășoară activitatea în temeiul prezentei legi și al regulamentului aprobat de Ministerul Justiției. 1

- (3) Presedintele Comisiei de Certificare este ales din rindul membrilor ei.
- (4) Comisia de Certificare are urmatoarele atributii:
  - a) efectueaza certificarea asociatiilor obstesti republicane, locale si internationale care au fost inregistrate si isi desfasoara activitatea in Republica Moldova;
  - b) primeste si examineaza petitiile privind chestiunile ce tin de competenta comisiei, inaintate de cetateni si persoane juridice;
  - c) elibereaza certificate de stat sau refuza sa elibereze atare certificate.

Articolul 36. Certificatul de stat

- (1) Certificatul de stat eliberat de Comisia de Certificare este documentul oficial prin care se atesta utilitatea publica si neprofitabilitatea activitatii asociatiei obstesti si neparticiparea acesteia la campaniile politice preelectorale. Formularul certificatului de stat este aprobat de Guvern.
- (2) Certificatul de stat este eliberat pe un termen de 3 ani.
- (3) Certificatul de stat serveste drept temei pentru scutirea partiala sau integrala a asociatiei obstesti de anumite impozite, taxe si alte plati de stat, precum si pentru acordarea de inlesniri si privilegii acesteia in conformitate cu prezenta lege si cu alte acte legislative.
- (4) Asociatia obstesca care nu dispune de certificat de stat nu poate beneficia de inlesniri fiscale si de alte inlesniri.

Articolul 37. Exercitarea caii de atac impotriva deciziilor Comisiei de Certificare

Decizia negativa a Comisiei de Certificare referitoare la certificarea asociatiei obstesti poate fi atacata in instanta de judecata, din initiativa organului de conducere al asociatiei obstesti, in decurs de 3 luni de la data adoptarii unei atare decizii.

Capitolul VI

INCETAREA ACTIVITATII ASOCIATIILOR OBSTESTI

Articolul 38. Incetarea activitatii asociatiilor obstesti

- (1) Asociatia obstesca isi inceteaza activitatea in cazul:
  - a) reorganizarii (prin fuzionare, aderare, divizare, separare, transformare);
  - b) lichidarii.
- (2) Procedura de incetare a activitatii asociatiei obstesti se stabileste de fondator (fondatori) si este stipulata in statutul asociatiei.

Articolul 39. Reorganizarea

- (1) Asociația obștească se reorganizează prin decizie a congresului (conferinței) sau adunării generale a membrilor (participanților) asociației. Înregistrarea statutului asociației obștești nou-constituite se face în modul stabilit la art. 19.
- (2) În cazul reorganizării asociației obștești, patrimoniul ei se transmite persoanelor juridice nou-constituite în modul prevăzut de Codul civil.

Articolul 40. Lichidarea

- (1) Asociația obștească se lichidează prin decizie a congresului (conferinței) sau adunării generale a membrilor (participanților) asociației, la expirarea termenului pentru care a fost constituită, sau prin hotărâre a instanței de judecată.
- (2) Bunurile rămase după lichidarea asociației obștești și executarea creanțelor creditorilor sunt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare, iar în caz de lipsă a capitolelor respective în statut, sunt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor stabilite prin decizia de lichidare adoptată de congresul (conferința) sau adunarea generală a membrilor (participanților) asociației sau prin hotărârea pronunțată de instanța de judecată.
- (3) Dacă, la lichidarea asociației obștești, congresul (conferința) sau adunarea generală a membrilor (participanților) asociației nu a soluționat problema folosirii bunurilor rămase, atunci, după executarea creanțelor creditorilor, prin decizie a organelor de conducere ale asociației obștești, aceste bunuri sunt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare ale asociației obștești lichidate. Decizia privind folosirea bunurilor rămase se publică în presă.
- (4) Asociația obștească poate fi lichidată prin hotărâre a instanței de judecată în cazurile de:
  - a) pregătire și/sau infaptuire a acțiunilor de schimbare prin violență a regimului constituțional sau de subminare a integrității teritoriale a Republicii Moldova;
  - b) pregătire și/sau infaptuire a acțiunilor de răsturnare a autorităților publice legal constituite;
  - c) atitudine a urii și discordiei sociale, rasiale, naționale sau religioase;
  - d) violare a drepturilor și libertăților legitime ale cetățenilor;
  - e) crearea formațiunilor paramilitare;
  - f) avertizare repetată a asociației obștești asupra necesității lichidării încălcărilor legislației, făcută, în decursul unui an, de organul care a

inregistrat asociatia.

- (5) Bunurile asociatiei obstesti lichidate prin hotarire a instantei de judecata, ramase dupa executarea creantelor creditorilor, pot fi trecute cu titlu gratuit in proprietatea statului.

Articolul 41. Exercitarea caili de atac impotriva hotaririi instantei de judecata privind lichidarea asociatiei obstesti

- (1) Hotarirea instantei de judecata privind lichidarea asociatiei obstesti poate fi atacata, de catre organul ei de conducere, in instanta de judecata ierarhic superioara, in modul stabilit de legislatie. Hotarirea Curtii Supreme de Justitie cu privire la lichidarea asociatiei obstesti este definitiva si nu poate fi atacata.
- (2) Recunoasterea hotaririi cu privire la lichidarea asociatiei obstesti ca fiind in contradictie cu prezenta lege atrage anularea acestei hotariri si repararea de catre stat a prejudiciului cauzat asociatiei prin lichidare nelegitima.

Capitolul VII

RASPUNDEREA PENTRU INCALCAREA LEGISLATIEI

Articolul 42. Controlul asupra activitatii asociatiilor obstesti

- (1) Controlul asupra corespunderii activitatii asociatiei obstesti scopurilor si sarcinilor statutare il exercita organul care a inregistrat asociatia. Persoanele cu functii de raspundere din acest organ au dreptul sa obtina informatii referitoare la toate aspectele activitatii asociatiei, sa ia cunostinta de documentele asociatiei si sa participe la toate actiunile ei.
- (2) Controlul asupra surselor de venit, cuantumului mijloacelor obtinute, platii impozitelor si asupra altei activitati financiare a asociatiei obstesti il exercita organele financiare si fiscale de stat. Modul de efectuare a controlului asupra activitatii financiare a asociatiei obstesti este stabilit de legislatie.
- (3) Supravegherea corespunderii activitatii asociatiei obstesti Constitutiei si supravegherea respectarii de catre aceasta asociatie a legalitatii sint exercitate de organele procuraturii.
- (4) Alt amestec in activitatea asociatiei obstesti este interzis.

Articolul 43. Temeiurile raspunderii

- (1) Incalcarea legislatiei cu privire la asociatiile obstesti atrage raspunderea disciplinara, materiala, administrativa, penala si de alta natura in conformitate cu legislatia.
- (2) Temeiurile si procedura tragerii la raspundere disciplinara, materiala, administrativa si penala sint reglementate de codurile respective.

Articolul 44. Egalitatea temeiurilor raspunderii

- (1) Statul, in persoana autoritatilor publice, intreprinzatorii si alti agenti economici, asociatiile obstesti si persoanele fizice aparte poarta in egala masura raspundere pentru incalcarea legislatiei cu privire la asociatiile obstesti.
- (2) Statul, in persoana autoritatilor publice, intreprinzatorii si alti agenti economici, asociatiile obstesti si persoanele fizice aparte, ale caror drepturi acordate de prezenta lege au fost lezate, sint in drept sa adreseze instantei de judecata si organelor administrative o cerere (petitie) pentru tragerea vinovatilor la raspundere.

Articolul 45. Raspunderea autoritatilor publice pentru incalcarea legislatiei cu privire la asociatiile obstesti

Autoritatile publice, precum si persoanele cu functii de raspundere care inregistreaza asociatiile obstesti si exercita controlul asupra activitatii lor sau influenteaza in alt mod asupra constituirii si activitatii acestor asociatii poarta raspundere disciplinara, materiala, administrativa, penala si de alta natura, prevazuta de legislatie, pentru incalcarea legislatiei cu privire la asociatiile obstesti.

Articolul 46. Raspunderea asociatiilor obstesti pentru incalcarea legislatiei

- (1) Asociatia obsteasca, in cazul in care incalca legislatia, poarta raspunderea prevazuta de aceasta legislatie.
- (2) Asociatia obsteasca care, prin actiunile sale nelegitime, a cauzat cetatenilor sau persoanelor juridice prejudicii materiale sau morale este obligata sa le repare in conditiile legii.
- (3) In cazul in care asociatia obsteasca a intreprins actiuni prin care se incalca legislatia, organul care a inregistrat statutul asociatiei obstesti sau procurorul poate avertiza in scris organul de conducere al asociatiei.

Articolul 47. Suspendarea activitatii asociatiei obstesti

- (1) In cazul in care asociatia obsteasca a fost avertizata de organul care i-a inregistrat statutul, cerindu-i-se sa lichideze incalcarile de legislatie depistate, si nu a indeplinit aceasta cerinta in termen de 10 zile, activitatea asociatiei obstesti, la propunerea organului care a inregistrat statutul asociatiei, poate fi suspendata prin hotarire a instantei de judecata, pe un termen de pina la 6 luni.
- (2) Suspendarea activitatii asociatiei obstesti atrage suspendarea exercitarii urmatoarelor drepturi:
  - a) de a fonda mijloace de informare in masa;

- b) de a organiza congrese, conferinte, intruniri, mitinguri, demonstratii, pichetari si alte actiuni publice;
- c) de a folosi toate tipurile de depuneri bancare, cu exceptia cazurilor cind sint necesare decontari cu contractantii, in cadrul activitatii economice productive si altei activitati de intreprinzator, decontari aferente contractelor individuale de munca, precum si decontari privind repararea prejudiciilor cauzate prin actiunile asociatiei obstesti, privind plata amenzilor (penalitatilor, despagubirilor).

Capitolul VIII

RELATIILE INTERNATIONALE ALE ASOCIATIILOR OBSTESTI

Articolul 48. Dreptul la relatii internationale

Asociatia obstesca, in conformitate cu statutul sau, poate intra in organizatii obstesti internationale (neguvernamentale, nonprofit), stabili legaturi si avea contacte internationale directe, incheia acorduri respective, precum si participa la actiuni care nu contravin obligatiilor internationale ale Republicii Moldova.

Articolul 49. Acordurile internationale

- (1) Daca prin acordul international la care Republica Moldova este parte sint stabilite alte norme cu privire la asociatiile obstesti decit cele prevazute de legislatia ei, se aplica dispozitiile acordului international.
- (2) Acordurile internationale ratificate de Republica Moldova pot prevedea pentru asociatiile obstesti drepturi si obligatii suplimentare in sfera respectiva de activitate.

Capitolul IX

DISPOZITII FINALE SI TRANZITORII

Articolul 50

- (1) Prezenta lege intra in vigoare la data publicarii.
- (2) Inregistrarea asociatiilor obstesti care au depus, la organele de stat autorizate, cererile de inregistrare inainte de intrarea in vigoare a prezentei legi se face in modul aplicat pina la adoptarea ei. In acelasi mod sint inregistrat e asociatiile obstesti enumerate la art.1 alin.(3).
- (3) Asociatiile obstesti care cad sub incidenta prezentei legi, inregistrate inainte de intrarea in vigoare a acesteia, urmeaza sa fie reinregistrate conform dispozitiilor ei, in termen de 18 luni. Totodata, asociatiile obstesti isi mentin dreptul la denumirea, simbolica, conturile bancare si la alte elemente de

identificare anterioare, iar in certificatul de inregistrare de stat se noteaza data constituirii in fapt a asociatiei. In aceste cazuri, taxa de inregistrare nu se percepe. Asociatiile obstesti care nu s-au reinregistrat in decursul 18 luni de la data intrarii in vigoare a prezentei legi pierd statutul de persoana juridica.

- (4) Pina la adoptarea legilor privind activitatea sindicatelor si asociatiilor de patroni, inregistrarea acestor organizatii, precum si a altor organizatii ce nu cad sub incidenta prezentei legi, se va efectua de catre Ministerul Justitiei conform modalitatilor si conditiilor stabilite de prezenta lege.
- (5) Sindicatele si asociatiile de patroni inregistrate anterior vor activa, pina la adoptarea legilor respective, in baza certificatelor de inregistrare de stat eliberate la data constituirii acestora.
- (6) Guvernul:

in termen de 3 luni, va aduce actele sale normative in conformitate cu prezenta lege;

in termen de 18 luni:

- va efectua reinregistrarea asociatiilor obstesti care cad sub incidenta prezentei legi in conformitate cu dispozitiile acesteia;
- va elabora si va prezenta Parlamentului proiectele de legi care reglementeaza constituirea si activitatea institutiilor si fundatiilor necomerciale, sindicatelor si asociatiilor de patroni;
- la elaborarea proiectelor bugetului de stat pe anul 1997 si pe anii urmatori, va prevedea inlesniri fiscale si alte inlesniri pentru asociatiile obstesti care urmaresc beneficiul public.

PRESEDINTELE
PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chisinau, 17 mai 1996.

Nr. 837-XIII.

PRIVIND UNELE MASURI PENTRU EXECUTAREA LEGII «CU PRIVIRE LA ASOCIATIILE OBSTESTI»

Hotarire a Guvernului Republicii Moldova
N 559, 17 iunie 1997

(Monitorul Oficial N 46-47, 17 iulie 1997)

Pentru executarea Legii cu privire la asociatiile obstesti, Guvernul Republicii Moldova HOTARASTE:

1. Se aproba:
  - modelul Certificatului inregistrarii de stat a asociatiei obstesti, conform anexei nr. 1;
  - modelul Certificatului de stat, eliberat de Comisia de Certificare, conform anexei nr. 2.
2. Se stabileste ca, pentru inregistrarea statutului asociatiei obstesti (filialelor, sectiilor, reprezentantelor) si pentru operarea modificarilor si completarilor in statute, se percepe taxa de inregistrare in cuantum de trei salarii minime.
In Certificatul inregistrarii de stat a asociatiei obstesti se inscrie data constituirii initiale a asociatiei.
La eliberarea duplicatului Certificatului inregistrarii de stat a asociatiei obstesti se achita o taxa de un salariu minim.
3. Se stabileste ca taxele de inregistrare percepute de la asociatiile obstesti republicane si internationale, filialele (sectiile, reprezentantele) asociatiilor obstesti straine pentru inregistrarea statutului (operarea de modificari si completari in el) se varsa in bugetul de stat, iar cele percepute de la asociatiile obstesti locale (sectiile, filialele acestora) - in bugetul local.
4. Reinregistrarea asociatiilor obstesti, inregistrate pina la intrarea in vigoare a Legii cu privire la asociatiile obstesti, se va efectua pina la 23 ianuarie 1998.
5. Se abroga hotaririle Guvernului Republicii Moldova, conform anexei nr. 3.

PRIM-MINISTRU
AL REPUBLICII MOLDOVA

Ion CIUBUC

_____
(Denumirea organului care a eliberat certificatul)

Certificatul inregistrarii de stat a statutului asociatiei obstesti

_____ 199__

nr. ____

Denumirea asociatiei obstesti _____

_____
Data constituirii _____

Scopurile _____ asociatiei _____ obstesti

_____
Codul fiscal _____

Sediul asociatiei obstesti _____

Ministrul justitiei
(Primarul)

_____
(semnatura)

L.S.

Anexa nr. 2
la Hotarirea Guvernului Republicii
Moldova nr. 559 din 17 iunie 1997

Comisia de certificare pe linga Ministerul
Justitiei Certificatul de stat

_____ 199 ____
nr. _____

Eliberat

_____
denumirea asociatiei obstesti

_____
data si numarul inregistrarii

_____
sediul asociatiei

Valabil pina la _____

Presedintele Comisiei de certificare _____

L.S.

Anexa nr. 3
la Hotarirea Guvernului Republicii
Moldova nr. 559 din 17 iunie 1997

LISTA

hotaririlor Guvernului Republicii Moldova care se abroga

1. Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 593 din 8 septembrie 1992 “Despre aprobarea Regulamentului cu privire la asociatiile obstesti”.
2. Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 723 din 9 noiembrie 1992 “Cu privire la eliberarea certificatelor de inregistrare a statutelor asociatiilor obstesti, precum si la marimea si modul de percepere a taxelor de inregistrare a statutelor acestor asociatii”.
3. Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 5 aprilie 1993 “Privind modificarea Regulamentului cu privire la asociatiile obstesti” (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1993, nr. 5, art. 145).
4. Punctul 2 al Hotaririi Guvernului Republicii Moldova nr. 269 din 6 mai 1994 “Privind modificarea unor hotariri ale Guvernului Republicii Moldova”.
5. Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 747 din 6 octombrie 1994 “Privind completarea Regulamentului cu privire la asociatiile obstesti” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 9, art. 98).

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA «CU PRIVIRE LA FILANTROPIE SI SPONSORIZARE»

N 521-XIII, 7 iulie 1995
(Monitorul Oficial N 47, 24 august 1995)

Parlamentul adopta prezenta lege.

Capitolul I

DISPOZITII GENERALE

Articolul 1. Notiuni de baza

- (1) In Republica Moldova filantropia si sponsorizarea sint sprijinite, incurajate si stimulate de stat.
- (2) Prin filantropie se subintelege acordarea benevola, impartiala si neconditionata de sprijin material sau servicii gratuite unei persoane (unui grup de persoane), fara a cere in schimb vreo recompensa, plata sau onorarea vreunor obligatii si fara a obtine din aceasta vreun profit.
- (3) Sponsorizarea se desfasoara pe principii benevole la solicitarea beneficiarului (persoana fizica sau juridica) si consta in acordarea de mijloace financiare si materiale pentru sustinerea unor activitati de importanta publica.
- (4) Poate beneficia de sponsorizare orice persoana juridica ce nu urmareste scopul de a extrage profit si orice persoana fizica ce desfasoara sau urmeaza sa desfasoare o activitate in domeniile prevazute la articolul 3.

Articolul 2. Scopul filantropiei

Filantropia se efectueaza in scopul:

- a) acordarii de ajutor material si de servicii gratuite invalizilor, oamenilor bolnavi, persoanelor singure, orfanilor sau copiilor ramasi fara ocrotire parinteasca, familiilor cu multi copii, somerilor, altor nevoiasi;
- b) acordarii de ajutor material organizatiilor filantropice;
- c) acordarii de ajutor material persoanelor care au avut de suferit in urma razboaielor, calamitatilor naturale, catastrofelor ecologice, epidemiilor.

Articolul 3. Scopul sponsorizarii

Sponsorizarea se efectueaza in scopul:

- a) finanțării unor programe și acțiuni din domeniul științei, culturii, cultelor religioase, învățământului, literaturii, artei, sportului, ocrotirii sănătății, tutelei și curatelei;
- b) finanțării unor programe și acțiuni în domeniul protecției mediului înconjurător și amenajării străzilor, parcurilor și altor locuri publice;
- c) finanțării unor programe și acțiuni în domeniul ocrotirii și restaurării monumentelor istoriei, naturii, arhitecturii, culturii și artei;
- d) finanțării altor programe și acțiuni de importanță publică;
- e) susținerii financiare și materiale a organizațiilor filantropice, uniunilor de creație, organizațiilor ce se ocupă de problemele culturii și altor organizații.

Articolul 4. Filantropul și sponsorul

- (1) Filantropi sau sponsori sunt considerate orice persoane fizice și juridice, inclusiv cele străine, care efectuează acțiuni de binefacere sau de sponsorizare în condițiile legii.
- (2) Acțiunile de sponsorizare nu se pot efectua din surse obținute de la buget.
- (3) În cazul sponsorizării în forma de bunuri materiale, acestea vor fi evaluate în contractul de sponsorizare la valoarea lor reală la momentul predării acestor valori către beneficiari.

Capitolul II

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII FILANTROPICE

Articolul 5. Tipuri de organizații filantropice

- (1) Organizațiile filantropice pot apărea sub forma de:
  - a) societăți;
  - b) fonduri;
  - c) alte forme.
- (2) Societatea filantropică se constituie pe principii benevole de către un grup de persoane fizice sau juridice întru realizarea unor programe prevăzute la articolul 2.
- (3) Fondul este o organizație filantropică al cărei patrimoniu se formează din mijloacele financiare sau materiale ale fondatorilor.
- (4) Fondul își desfășoară activitatea în interesul societății în ansamblu sau unor anumite categorii de cetățeni și nu în interesul fondatorilor sau al organului de conducere constituit de către ei.
- (5) Fondurile pot fi:
  - a) corporative - fonduri create de întreprinderi și alte persoane juridice

- din mijloacele acestora;
- b) particulare - fonduri create din mijloacele unei singure persoane fizice sau ale familiei ei;
  - c) sociale - fonduri speciale create din mijloacele citorva persoane fizice si juridice.
- (6) Organizatiile filantropice constituie la adunarea generala a reprezentantilor lor Consiliul republican de coordonare a activitatii acestor organizatii, de aparare a intereselor lor in tara si peste hotare. Consiliul republican isi desfasoara activitatea in conformitate cu statutul.

Articolul 6. Inregistrarea organizatiei filantropice

- (1) Organizatia filantropica obtine drepturi de persoana juridica din momentul inregistrarii ei la Ministerul Justitiei.
- (2) La inregistrare, organizatiei filantropice i se inmineaza certificatul de stat, al carui model se aproba de Guvern.

Articolul 7. Statutul organizatiei filantropice

- (1) Statutul organizatiei filantropice prevede urmatoarele:
  - a) denumirea si sediul organizatiei;
  - b) scopurile, sarcinile si tipurile de activitate;
  - c) structura si date despre organele de conducere;
  - d) sursele de finantare;
  - e) modul de reorganizare si lichidare.
- (2) Statutul poate contine si alte prevederi ce nu contravin legislatiei in vigoare.

Articolul 8. Patrimoniul organizatiei filantropice

- (1) Patrimoniul organizatiei filantropice se formeaza din:
  - a) depunerile fondatorilor;
  - b) cotizatiile de membru;
  - c) donatiile benevole, sponsorizare;
  - d) veniturile din actiuni sau din alte hirtii de valoare;
  - e) veniturile din activitatile legitime.
- (2) Organizatia filantropica poate desfasura activitate economica numai cu conditia ca tot venitul va fi utilizat in scopuri de binefacere.

Articolul 9. Incetarea activitatii

- (1) Organizatia filantropica poate fi reorganizata sau lichidata prin decizia organelor sale de conducere sau a fondatorilor, precum si prin decizia

instantei de judecata, in cazul incalcarii statutului sau sau a legislatiei in vigoare.

- (2) In caz de lichidare a organizatiei filantropice prin decizia fondatorului (fondatorilor) sau prin decizia instantei de judecata, fondurile fixe si circulante aflate la balanta ei in momentul lichidarii devin proprietate a statului.

Capitolul III

EVIDENTA, INLESNIRILE SI CONTROLUL

Articolul 10. Evidenta

- (1) Organizatiile filantropice si sponsorii tin evidenta beneficiarilor lor, indicandu-le numele, marimea si scopul donatiilor si prezinta, in mod obligatoriu, o data in trimestru organelor de control financiar o nota informativa dupa forma aprobata de acestea.
- (2) In caz de tainuire de catre organizatia filantropica a informatiei privind mijloacele financiare si materiale primite drept sprijin, acestea sint supuse impozitarii in modul stabilit.
- (3) Mijloacele financiare si materiale donate de catre sponsori organizatiilor filantropice pot fi folosite numai in scopuri de binefacere. Sponsorul este in drept sa indice el insusi beneficiarul, actiunea si modalitatea de folosire a mijloacelor financiare si materiale donate.
- (4) Beneficiarul este obligat sa foloseasca mijloacele financiare si materiale in scopurile si termenele convenite cu sponsorul.
- (5) Organizatiile filantropice sint in drept sa utilizeze pina la 20 % din mijloacele adunate in scopuri de binefacere pentru desfasurarea activitatii lor si pentru acoperirea cheltuielilor administrative. Din aceste mijloace se fac defalcari in bugetul Fondului Social.

Articolul 11. Inlesniri

- (1) Persoanele juridice care efectueaza actiuni de sponsorizare in domeniile prevazute la articolul 3, actiuni confirmate documentar in conditiile legii, beneficiaza de dreptul de a diminua venitul (beneficiul) impozabil cu suma cheltuielilor de sponsorizare, dar nu mai mult de 10 % din venitul (beneficiul) impozabil. Mijloacele de sponsorizare care depasesc limita de 10 % din venitul (beneficiul) impozabil sint supuse impozitarii in modul prevazut de legislatia in vigoare.
- (2) Organizatiile filantropice (inclusiv cele straine si internationale care desfasoara activitate pe teritoriul republicii), recunoscute ca atare in conformitate cu prezenta lege si cu legislatia in vigoare, sint scutite de

orice impozit sau taxa.

- (3) Daca organizatia filantropica practica activitati economice, venitul (beneficiul) ei nu se impune numai in suma de pina la 30 000 lei (tinindu-se cont de rata inflatiei). Venitul (beneficiul) ce depaseste cifra de 30 000 lei se impoziteaza conform legislatiei in vigoare.
- (4) Autoritatile publice locale pot acorda si alte inlesniri organizatiilor filantropice.
- (5) Nu pot beneficia de ajutor filantropic partidele si alte organizatii social-politice, precum si persoanele juridice care urmaresc scopul de a obtine venit.
- (6) Inlesnirile prevazute de prezenta lege nu se acorda in cazul sponsorizarii reciproce a unor persoane fizice sau juridice.
- (7) Persoanele fizice si juridice straine care conform legislatiei in vigoare urmeaza sa plateasca impozit pe venitul (beneficiul) realizat in republica, in cazul in care efectueaza sponsorizari in domeniile prevazute la articolul 3, beneficiaza de inlesniri fiscale in conditiile alineatului (1), la transformarea in valuta nationala a mijloacelor sponsorizarii in valuta straina la cursul de schimb in vigoare la data de plata a impozitului.
- (8) Mijloacele materiale importate in Republica Moldova din strainatate in scopuri filantropice si de sponsorizare nu sint supuse taxei vamale.
- (9) Conditiiile exportarii din Republica Moldova a mijloacelor materiale in scopuri filantropice se stabilesc de Guvern.

Articolul 12. Conditiiile acordarii inlesnirilor

- (1) Decizia de a acorda sponsorilor inlesnirile stabilite prin prezenta lege tine de competenta Ministerului Finantelor sau subdiviziunilor lui.
- (2) Decizia se ia in termen de 30 de zile de la data depunerii cererii de acordare a inlesnirilor.
- (3) In cazul in care Ministerul Finantelor sau subdiviziunile lui au luat decizia privind refuzul de a acorda inlesniri, sponsorul este in drept, in termen de 15 zile dupa ce i s-a comunicat decizia, sa o conteste in instanta de judecata sau in arbitraj in modul stabilit.
- (4) Depunerea contestatiei nu-l scuteste pe sponsor de obligatiunea de a varsa la bugetul de stat ori la bugetul local impozitul si taxele vamale.

Articolul 13. Controlul

- (1) Controlul asupra legitimitatii actiunilor filantropice sau de sponsorizare

este efectuat de catre Inspectoratul fiscal principal de stat.

- (2) Organizatiile filantropice si sponsorii care au donat mijloace financiare si materiale in scopuri concrete au dreptul sa fie informati si sa efectueze controale asupra folosirii lor.

Articolul 14. Publicitatea

Organizatiile filantropice si sponsorii au dreptul sa aduca la cunostinta opiniei publice, prin intermediul mijloacelor de informare in masa, scopurile si beneficiarii actiunilor filantropice si de sponsorizare. Aceasta informatie poate fi difuzata numai cu consimtamintul organizatiei filantropice si al sponsorului.

Capitolul IV

CONTACTE INTERNATIONALE

Articolul 15. Contacte internationale

Organizatiile filantropice sint libere sa participe la elaborarea proiectelor internationale sau sa adere la organizatii internationale care efectueaza actiuni de binefacere, sa-si coordoneze actiunile cu partenerii din strainatate in problemele filantropiei, sa participe la alte activitati ce nu contravin normelor internationale si legislatiei Republicii Moldova.

Capitolul V

DISPOZITII FINALE SI TRANZITORII

Articolul 16

Prezenta lege intra in vigoare la data de 1 ianuarie 1996.

Articolul 17

Guvernul, pina la 1 ianuarie 1996:

- va stabili modul de acordare a inlesnirilor fiscale in conformitate cu prezenta lege;
- va pune actele sale normative in concordanta cu prezenta lege.

Articolul 18

In termen de 2 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi, Ministerul Justitiei va reinregistra organizatiile filantropice care isi desfasoara activitatea pe teritoriul republicii.

PRESEDINTELE
PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

COMENTARIU LA UNELE CLAUZE DE BAZA ALE LEGII REPUBLICII MOLDOVA «CU PRIVIRE LA ASOCIATIILE OBSTESTI»

Aceasta parte a cartii poarta un caracter special si are ca scop sa dea interpretarea unor din clauzele legii, de aceea majoritatea cititorilor o pot omite.

Analiza primului capitol al Legii RM «Cu privire la asociatiile obstesti» demonstreaza ca in ea este fondata clauza principala, si anume: asociatiile obstesti ca asociatii benevole ale cetatenilor pentru satisfacerea necesitatilor lor spirituale si de alte categorii de necesitati nemateriale se recunosc ca persoane juridice - organizatii necomerciale. Doar numai in aceasta calitate, adica ca participanti ai relatiilor patrimoniale, reglementate de dreptul civil, ele capata calitate juridica, determinata de normele prezentei legi. Conform aliniatului 2 articolul 1 al legii, in categoria asociatiilor obstesti intra un numar mare de diverse asociatii ale cetatenilor: pacificatoare, pentru apararea drepturilor, stiintifice, tehnice, ecologice, uniunile de creatie s.a.m.d., totodata, ceea ce este remarcabil, anume in insasi legea (art. 28, 29, 30, 31, 32, 33) sint stipulate clauzele de baza referitoare la participarea lor in rotatia patrimoniala in calitate de persoane juridice de sine statatoare.

Trebuie de avut in vedere ca in corespundere cu prezenta lege (alin. 2 art. 28) si statutele proprii drept persoane juridice pot fi recunoscute atit insesi asociatiile obstesti, cit si intreprinderile si alte organizatii economice create de ele, precum si verigile aparte ale acestor asociatii, de exemplu, teritoriale. In plan principal legea, astfel, solutioneaza chestiunea cu privire la titularii dreptului de proprietate asupra patrimoniului acestor persoane juridice. Prin urmare, in toate cazurile, anume asociatiile obstesti ca atare si persoanele juridice indicate sint unicii si singurii proprietari ai patrimoniului sau. Cetatenii - participati ai asociatiilor obstesti, precum si persoanele straine, si persoanele apatride nu au nici drepturile reale, nici drepturile obligatiunilor la patrimoniul asociatiilor obstesti si nu capata de la participarea in ele oarecare cistig patrimonial. Averele transmise de ei sub aspectul cotizatiilor de membru si alte surse de formare a proprietatii asociatiei (art. 30) devine proprietatea organizatiilor corespunzatoare si nu urmeaza a fi inapoiata cetatenilor-participanti nici in cazul iesirii lor din organizatie (asociatie), nici in cazul lichidarii ei dupa decontarile cu creditorii. Membrii asociatiilor obstesti nu poarta nici raspundere patrimoniala suplimentara, nici oarecare alta raspundere materiala fata de datoriile acestor asociatii, iar

ultimele nu raspund fata de obligatiile membrilor sai. Conform alin. 4 art. 28 al Legii, veniturile obtinute de catre asociatiile obstesti de la activitatea de intreprinzator permisa lor, inclusiv veniturile de la activitatea organizatiilor comerciale create de ele nu pot fi distribuite intre cetatenii-membri (participanti) si pot fi cheltuite pentru scopurile statutare ale incesi persoanelor juridice, inclusiv cheltuielile operationale.

In corespundere cu art. 28 (alin. 1) al Legii, participarea asociatiilor obstesti la rotatia patrimoniala poarta un caracter strict special, supus in mod direct scopurilor si sarcinilor lor principale. O astfel de activitate a asociatiilor obstesti trebuie nu numai sa serveasca obtinerii scopurilor stabilite pentru ele, dar si sa corespunda in mod strict cu aceste scopuri. De exemplu, participarea in societatea economica, consolidind baza materiala a asociatiei obstesti, in mod indirect contribuie si la atingerea scopurilor ei principale. Dar si continutul a astfel de organizatii comerciale trebuie sa corespunda caracterului scopurilor participantilor sai. Astfel, asociatia obstesta poate fi participant al societatii pe actiuni care se ocupa de activitatea editoriala, dar nu trebuie sa devina participant al companiei de asigurari sau intreprinderii de transport auto.

In opinia noastra, necesita un comentariu amanuntit alin. 2 art. 13 al Legii, care prevede crearea uniunilor (asociatiilor) internationale ale asociatiilor obstesti. Cert este ca in Lege este vorba numai de uniunile (asociatiile) internationale ale asociatiilor obstesti, desi, fireste, si aceasta reiese din insasi logica Legii, se poate vorbi si despre uniunile si asociatiile obstesti din interiorul statului. Conform alin. 4 art. 12, drept internationala este recunoscuta asociatia obstesta a carei activitate se extinde asupra teritoriului unuia sau ale citorva comune, orase, municipii din Moldova, sau asupra intregului ei teritoriu, cit si asupra teritoriului unuia sau citorva state straine si care au sau intentioneaza sa aiba in aceste state structuri organizationale in corespundere cu statutul. Dar in republica pot functiona, de exemplu, citeva asociatii obstesti ecologice de sine statatoare cu participarea membrilor straini, adica cu extinderea activitatii acestor asociatii pe teritoriul statelor straine si, in principiu, Legea nu contine nici o piedica spre formarea in Moldova a uniunii (asociatiei) asociatiilor obstesti, in a caror componenta intra deja persoane straine.

Pornind de la esenta Legii, asociatiile sau uniunile asociatiilor obstesti trebuie sa fie considerate ca asociatii ale persoanelor juridice care sint organizatii necomerciale si persoane juridice necomerciale. Evident ca este exclusa participarea concomitenta in uniune (asociatie) a persoanelor juridice comerciale, care nu sint rezultatul realizarii dreptului cetatenilor la asociere pentru realizarea intereselor lor nemateriale, si a organizatiilor (asociatiilor) necomerciale. Astfel de asociatii (uniuni) a persoanelor juridice pot fi constituite in exclusivitate in baza benevola si nu sint in drept sa exercite oricare functii de administrare a asociatiilor obstesti, care intra in componenta lor. Scopurile crearii lor -

coordonarea activitatii participantilor, reprezentarea si apararea intereselor comune - exclud necesitatea participarii in activitatea de intreprinzator. Dar pentru administrarea activitatii de intreprinzator asociatia sau uniunea care a devenit persoana juridica deasemenea este in drept sa creeze intreprindere sau alta organizatie economica, sau sa participe in ea, dar in exclusivitate pentru realizarea sarcinilor si scopurilor statutare ale asociatiei sau uniunii. Prin urmare, veniturile obtinute dintr-o astfel de activitate nu pot fi repartizate intre participantii asociatiei, uniunii, ci vor fi directionate pentru necesitatile acestei uniuni in intregime. Daca insa participantii asociatiei vor insarcina-o cu oricare administrare a activitatii de intreprinzator, comerciale, asociatia trebuie sa fie transformata in societate economica (societate pe actiuni) sau intovarasire, ai carei participanti devin membrii ei. Conform proiectul de lege, participantii asociatiei (uniunii), ca persoane juridice, isi pastreaza independenta deplina, ei insisi decid asupra caracterului asociatiei nou-create de ei si administreaza activitatea ei. Prin urmare, una si aceeasi asociatie obsteasca concomitent poate fi membru al mai multor asociatii si uniuni.

Asemenea uniuni (asociatii), inclusiv internationale, vor actiona in baza a doua documente de constituire - contractului si statutului. In contractul de constituire (actul constitutiv) participantii isi exprima vointa de constituire a unei asemenea asociatii, stabilesc conditiile de participare in ea, cit si scopurile activitatii uniunii (asociatiei). In statut este stabilit regulamentul asociatiei sau uniunii, inclusiv ordinea de reorganizare si lichidare a unei asemenea uniuni.

Conform legislatiei moldovenesti, uniunea (asociatia) asociatiilor obstești devine proprietar al patrimoniului transmis ei de catre fondatori, inclusiv cotizatiile, fiind sursa de baza de formare a unui asemenea patrimoniu. Patrimoniul dat poate fi utilizat de catre asociatie (uniune) numai pentru realizarea sarcinilor sale statutare in stricta corespundere cu calitatea lor juridica speciala. Restul patrimoniului asociatiei (uniunii), format la lichidarea ei dupa achitarea creantelor creditorilor, nu poate fi repartizat intre fondatori sau alti participanti. El este transmis pentru scopurile stipulate in documentele de constituire a uniunii (asociatiei), analogice cu scopurile crearii si activitatii ei.

Insasi uniunea (asociatia) asociatiilor obstești nu poarta raspundere patrimoniala vizavi de obligatiile membrilor, deoarece, in esenta, aceasta ar insemna participarea ei in activitatea de intreprinzator. Dar membrii uniunii (asociatiei) asociatiilor obstești vor purta raspundere suplimentara fata de datorile ei, operind cu propriul patrimoniu. Luind in considerare aceste circumstante, anume de aceea in legislatia moldoveneasca, printre altele in Legea RM «Cu privire la faliment», nu este stipulata posibilitatea falimentarii acestui gen de uniuni (asociatii) ale asociatiilor obstești. Caracterul si limitele raspunderii suplimentare a membrilor uniunii (asociatiilor) asociatiilor obstești vor fi stabilite in documentele de constituire, inclusiv tinind cont de particularitatile patrimoniale

ale persoanelor juridice - asociatiilor obstești de diverse forme juridico-organizacionale (miscare obstească, organizatie obstească, institutie obstească, fundatie obstească - art. 5 al Legii), care pot participa in astfel de uniuni (asociatii).

Este indiscutabil, ca responsabilitatea membrului uniunii (asociatiei) in ceea ce priveste datoriile ei se va pastra chiar si in cazul iesirii sau excluderii participantului din uniunea data. Cuantumul acestei raspunderi este proportional cotei fostului participant al uniunii, altfel spus, in caz de insuficienta a patrimoniului asociatiei pentru stingerea datoriilor asupra lui poate fi repartizata o parte din creantele creditorilor ramase neachitate, proportionala cu marimea cotei lui in patrimoniul acestei uniuni (asociatii). O astfel de raspundere se va pastra dupa fostul participant al uniunii (asociatie) pe parcursul termenului general al prescriptiei actiunii, stabilit de legislatia moldoveneasca (1 an), din momentul iesirii sau excluderii din uniune (asociatie).

Lista cerintelor obligatorii fata de documentele de constituire a uniunii (asociatiei) asociatiilor obstești va permite sa fie stabilita strict structura ei de administrare, inclusiv ordinea de formare si competenta organelor ei, conditiile primirii si excluderii din uniune, cit si ordinea de repartizare si utilizare a patrimoniului, ramas dupa lichidarea ei. Denumirea ei, indicata in documentele de constituire a uniunii (asociatiei), trebuie sa contina indicatia referitor la obiectul principal de activitate a participantilor sai cu utilizarea obligatorie a cuvintului «uniunea» sau «asociatia».

Pentru realizarea dreptului cetatenilor la asociatiile obstești este foarte importanta clarificarea cauzelor de baza, care se contin in cap.VI al Legii «Incetarea activitatii asociatiilor obstești». In special, art. 38 al legii stabileste ca activitatea asociatiilor obstești poate fi incetata doar pe doua cai: 1) pe calea reorganizarii, si 2) pe calea lichidarii, totodata, ordinea de incetare a activitatii asociatiei obstești poate fi stipulata in insusi statutul asociatiei. Dar legea prevede (alin. 4 art. 40) si posibilitatea lichidarii fortate a asociatiei pentru actiunile de contraventie precis indicate, care in nici un caz nu pot avea interpretare extensiva de catre instantele judiciare.

Sa ne oprim mai detaliat la ambele genuri (modalitati) de incetare a activitatii asociatiei obstești.

Reorganizarea reprezinta in sine incetarea asociatiei obstești ca persoana juridica cu transmiterea drepturilor si obligatiilor. La reorganizare activitatea asociatiei care a fost supusa reorganizarii este continuata de catre alte persoane juridice.

In alin. 1 art. 38 sint stabilite 5 genuri de reorganizare:

- 1) fuzionarea - cind doua sau mai multe asociatii obstești se transforma in una;

- 2) aderarea - cind una sau citeva asociatii obstesti adera la alta;
- 3) divizarea - cind o asociatie obstasca se transforma in doua sau mai multe asociatii;
- 4) separarea - cind din componenta asociatiei obstesti se separa una sau citeva asociatii obstesti noi, dar totodata asociatia obstasca de la care sa produs separarea, continua sa existe;
- 5) transformarea - cind asociatia obstasca de un gen se transforma in asociatie de alt gen.

Cele 5 genuri de reorganizare mentionate pot fi divizate in doua grupuri.

La primul grup se refera divizarea si separarea. Reorganizarea intr-un caz si in altul are loc fie din vointa fondatorilor (participantilor) asociatiei obstesti, fie din cea a organului ei, imputernicit pentru aceasta prin documentele de constituire. In aceste cazuri se adopta hotarirea corespunzatoare de catre fondatori (participanti) sau de catre organul imputernicit sa faca aceasta cu indicarea termenului concret al reorganizarii si daca fondatorii (participantii) sau organul imputernicit de ei in acest scop, sau organul insesi al asociatiei obstesti nu vor realiza reorganizarea in termenul indicat, instanta de judecata, la actiunea partii interesate, poate decide efectuarea reorganizarii cu numirea administratorului asociatiei obstesti din oficiu. In corespundere cu sarcina care i-a fost trasata, administratorul din oficiu va trebui sa intocmeasca atit bilantul de partajare, cit si documentele de constituire a asociatiei obstesti nou-constituite. Ulterior, bilantul si aceste documente de constituire trebuie sa fie confirmate de instanta de judecata, confirmare care va servi ca baza necesara pentru efectuarea inregistrarii asociatiei nou-constituite.

Al doilea grup o alcatuiesc fuzionarea, aderarea si transformarea. Toate aceste trei genuri de reorganizare au loc in exclusivitate din vointa (decizia) a insesi asociatiei obstesti, dar cu informarea preliminara a organului care a inregistrat asociatia.

La divizare si separare se intocmeste bilantul de impartire, iar la transformare - actul de transmisiune. In principiu fata de bilantul de impartire si actul de transmisiune sint inaintate aceleasi cerinte. Si unul, si altul vor stabili cui si ce drepturi si obligatii i se transmit. In actul de transmisiune si bilantul de partajare este necesar sa fie inclus intregul complex de obligatii ale asociatiei obstesti reorganizate, inclusiv acelea in raport cu care nu s-a implinit termenul de executare, cit si obligatiile pe care asociatia in stare de reorganizare le contesta. Documentele mentionate urmeaza a fi aprobate de persoanele care au luat decizia cu privire la reorganizare.

Legislatia civila a Moldovei fixeaza anumite garantii pentru creditorii asociatiei obstesti in stare de reorganizare, stipulind ca interesele lor pot fi atinse la orice

gen de reorganizare. Astfel, în special, fondatorii (participanții) sau organul care a adoptat decizia cu privire la reorganizare sunt obligați să informeze în scris toți creditorii asociației obștești în stare de reorganizare. Importanța reală a acestei obligații constă în aceea că fiecare dintre creditorii ei aparține dreptul să ceară suspendarea angajamentului față de care asociația reorganizată este debitor. Și asta indiferent dacă este vorba de angajament unilateral (de exemplu) sau bilateral (creanța arendatorului despre rezilierea contractului de arenda și eliberarea încăperii arendate). În toate aceste cazuri creditorii sunt în drept să ceară să li se compenseze pierderile. Bineînțeles, se au în vedere pierderile cauzate de suspendarea angajamentelor înainte de termen.

Conform regulii generale, reorganizarea asociației obștești se considera încheiată și atrage consecințele corespunzătoare din momentul în care a fost înregistrată asociația obștească nou-constituită. Se cere evidențiată în mod special varianta aderării, în conformitate cu care, precum s-a spus, din două sau mai multe asociații obștești se pastrează una. Pentru acest caz de reorganizare este stabilit, ca consecințele corespunzătoare (transmiterea drepturilor și obligațiilor) intră în vigoare odată cu înregistrarea în organul de înregistrare a actului de încetare a persoanei juridice aderate.

Înregistrarea asociațiilor obștești aparute la reorganizare, cit și introducerea modificărilor necesare în Registrul de stat al asociațiilor obștești, care este operat de Ministerul Justiției (art. 25) - în acest caz se are în vedere separarea și aderarea - are loc în ordinea generală, stabilită de prezenta lege. Asociația obștească este recunoscută ca fiind reorganizată și respectiv creată din momentul introducerii datelor necesare în Registrul de stat al asociațiilor obștești (alin. 2 art. 19).

În principiu, sunt posibile numai două temeuri pentru refuzul de înregistrare la reorganizarea asociației obștești: 1) neprezentarea împreună cu documentele de constituire a actului de transmisiune sau a bilanțului de partajare; 2) absența în documentele de constituire, actul de transmisiune sau bilanțul de partajare a clauzei cu privire la succesorul de drepturi față de obligațiile asociației obștești reorganizate. Desigur, pe lângă cele menționate, își pastrează incidența acele prevederi generale privind temeiurile pentru refuzul de înregistrare, prevederi care sunt stipulate în art. 23 al legii.

În practica de toate zilele sunt posibile cazuri în care, după ce a fost înregistrată în forma corespunzătoare separarea, divizarea sau aderarea asociației obștești care și-a încetat existența, se ivesc noi creditorii ai acesteia. Atunci apare necesitatea de a se stabili cine dintre succesorii ei de drepturi și în care ordine trebuie să poarte răspundere față de aceste datorii. Probabil, aici trebuie să fie valabil principiul răspunderii solidară a tuturor asociațiilor obștești aparute față de datoriile asociației obștești reorganizate. Prin urmare, în asemenea cazuri, creditorii sunt în drept să-și înainteze pretențiile față de toate asociațiile obștești

nou-constituite sau fata de oricare din ele in deplina masura, iar aceea care indeplini cerintele creditorului, va fi in drept in ordinea actiunii de regres sa perceapa de la celelalte suma platita in cote egale, cu exceptia cotei sale. Sint posibile si alte garantii pentru creditor la incetarea de catre asociatia obstesca a activitatii sale. Astfel, fondatorii (participantii) asociatiei obstesti sau organul care a luat decizia cu privire la reorganizare, au obligatia de a informa in scris toti creditorii despre decizia luata. Totodata nu are nici o importanta faptul ca a expirat sau nu termenul fixat pentru realizarea dreptului respectiv. Aceasta se explica prin faptul ca legislatia recunoaste obligatia asociatiei obstesti-debitoare, ca in caz de reorganizare, sa execute cererea creditorului inainte de termen. Afara de aceasta, creditorului i se ofera dreptul de a cere de la asociatia in stare de reorganizare compensarea pierderile (de exemplu, pierderile bancii creditoare in legatura cu rezilierea inainte de termen a contractului de creditare din cauza reorganizarii asociatiei obstesti-debitoare). Importanta cea mare a unei asemenea garantii se impune, fireste, mai cu seama in cazurile divizarii si separarii asociatiei obstesti.

Lichidarea asociatiei obstesti stabilita prin art. 38 al legii reprezinta prin sine incetarea asociatiei fara succesor de drepturi. Prin aceasta se presupune ca din momentul lichidarii, drepturile si obligatiilor asociatiei obstesti nu se transmit altor titulari ai dreptului de proprietate.

In corespundere cu capitolul VI al legii, lichidarea asociatiei poate fi benevola si prin constringere. In primul caz, lichidarea asociatiei se efectueaza prin decizia congresului (conferintei) sau adunarii generale a membrilor (participantilor) la expirarea termenului pentru care a fost constituita.

In alin. 4 art. 40 al legii este evidentiata in mod deosebit lichidarea asociatiei prin constringere, realizata prin hotarirea instantei de judecata. In acest articol sint fixate toate temeiurile exhaustive pentru lichidarea prin constringere a asociatiei obstesti:

- 1) pregatirea si/sau infaptuirea actiunilor de schimbare prin violenta a regimului constitutional sau de subminare a integritatii teritoriale a Moldovei;
- 2) pregatirea si/sau infaptuirea actiunilor de rasturnare a autoritatilor publice legal constituite;
- 3) atitarea urii si discordiei sociale, rasiale, nationale sau religioase;
- 4) violarea drepturilor si libertatilor legitime ale cetatenilor;
- 5) crearea formatiunilor paramilitare;
- 6) avertizarea repetata a asociatiei obstesti asupra necesitatii lichidarii incalcarilor legislatiei, facuta in decursul unui an de organul care a inregistrat asociatia.

Din analiza alin. 3 art. 46 al legii rezulta ca cererea de lichidare a asociatiei obstesti poate fi depusa in instanta de judecata in primul rind de catre organele de stat si anume: insusi organul care a inregistrat statutul asociatiei obstesti, care, in afara de aceasta, pot avertiza in scris asociatia obstesca pentru intreprinderea actiunilor prin care se incalca legislatia. Toate acestea inseamna ca dreptul la adresarea in instanta de judecata cu cerinta de lichidare a asociatiei obstesti o au numai aceste organe de stat, care sint indicate in lege. Prin urmare, organele care nu au primit dreptul corespunzator, nu pot sa se adreseze in instantele de judecata cu actiuni despre lichidarea asociatiilor obstesti.

Procedura de lichidare incepe cu adoptarea de catre fondatorii (participantii) asociatiei a deciziei corespunzatoare la congres, conferinta sau adunarea generala, care impreuna cu comunicatul corespunzator este expediata fara intirziere la organul ce efectueaza inregistrarea asociatiilor obstesti. Comunicatul indicat va fi temeiul pentru introducerea inscrierii in registrul de stat al asociatiilor obstesti despre aceea ca asociatia obstesca data se afla in procesul de lichidare. Deoarece Registrul de stat este deschis pentru informarea generala, o asemenea inscriere poate indemna creditorii asociatiei obstesti la actiunile necesare. Concomitent ea serveste ca avertizarea pentru contractantii potentiali ai asociatiei obstesti in stare de lichidare.

La decizia congresului (conferintei) sau adunarii generale a asociatiei obstesti este numita si comisia de lichidare, dar componenta personala a acestei comisii, cit si ordinea, si termenii de infaptuire a lichidarii urmeaza a fi coordonate cu organul care realizeaza inregistrarea de stat a asociatiei obstesti. In cazurile in care lichidarea are loc conform hotaririi instantei de judecata, poate fi prevazuta insarcinarea cu obligatiile respective a insasi fondatorilor (participantilor) sau a acelora, care sint imputerniciti pentru lichidarea asociatiei prin documentele de constituire.

Pe intregul parcurs al lichidarii asociatia obstesca continua sa existe in calitate de subiect de drept, pe care il administreaza comisia de lichidare si in aceasta legatura, in special, poate apare in instantele de judecata in numele asociatiei in stare de lichidare. deaceea asociatia si dupa inceputul lichidarii ei prin constringere este in drept sa inainteze diferite actiuni in instantele judecatoresti, inclusiv si cu privire la recunoasterea drept nevalabila a insesi hotaririi in prima instanta cu privire la lichidarea asociatiei obstesti.

Activitatea comisiei de lichidare se va incepe de la avizul cu privire la apropiata lichidare, care trebuie sa includa informatia despre ordinea cu termenii de adresare a creditorilor in privinta creantele lor. Avizul va fi publicat in acel organ de presa care publica de obicei comunicatele cu privire la inregistrarile asociatiilor obstesti.

Sarcina comisiei de lichidare consta in aduna datoriile asociatiei obstesti si

a le achita fata de creditorii. In legatura cu aceasta, fara a se limita la un aviz general, comisia se va adresa direct tuturor creditorilor pe care i-a scos in evidenta, inclusiv celor, in raport cu care termenul creantelor inca nu a expirat.

Dupa expirarea termenului indicat in aviz, iar acesta nu poate fi mai scurt de 2 luni, comisia de lichidare intocmeste bilantul intermediar, care este aprobat de catre fondatorii (participanti) sau organul care infaptuieste inregistrarea de stat a asociatiilor obstesti.

Bilantul intermediar va contine date despre starea in care se afla patrimoniul asociatiei obstesti, care anume creante ale creditorilor s-a reusit sa fie scoase in evidenta si care este rezultatul examinarii lor. Aceasta din urma conditie are o deosebita importanta, deoarece, spre deosebire de celelalte, confirma oportunitatea adresarii creditorului corespunzator in privinta creantei sale. Se are in vedere ca creditorii indicati beneficiaza de anumite avantaje, deoarece creantele lor se executa cu in regim prioritar fata de creditorii care si-au inaintat creantele in perioada de activitate a comisiei de lichidare, dar dupa expirarea termenului indicat in aviz.

Creantele creditorilor se executa din contul mijloacelor banesti de care dispune asociatia obstesca, iar in caz de insuficienta a acestor mijloace - din sumele incasate de la vnzarea patrimoniului care apartine asociatiei. Vnzarea se infaptuieste la licitatiile publice in ordinea prevazuta pentru executarea hotaririi judecatoresti de legislatia moldoveneasca de procedura civila. Regula despre vnzare obligatorie a patrimoniului debitorului, care nu dispune de mijloacele banesti suficiente pentru decontarea cu creditorii, se extinde asupra tuturor asociatiilor obstesti in stare de lichidare.

Achitarea platii catre creditorii se efectueaza incepind cu ziua aprobarii de catre fondatorii (participantii) asociatiei obstesti a deciziei despre lichidarea asociatiei, coordonata cu organul in a carui functii intra realizarea inregistrarii de stat a bilantului intermediar.

Dupa achitarea datoriilor asociatiilor obstesti, comisia intocmeste bilantul de lichidare, prin care incheie decontarile cu creditorii. Bilantul va fi aprobat de proprietarul patrimoniului sau organul care a luat decizia cu privire la lichidarea asociatiei si, afara de aceasta, fiind coordonat cu organul care infaptuieste inregistrarea de stat a asociatiei obstesti.

Dupa aprobarea bilantului de lichidare, in Registrul de stat al asociatiilor obstesti se introduce inscrierea despre lichidarea asociatiei obstesti. Anume din acest moment asociatia obstesca va fi recunoscuta ca si-a incetat existenta sa in calitate de titular al dreptului. Pina la efectuarea inscrierii mentionate, creditorii ale caror creante comisia de lichidare a refuzat sa le examineze sau le-a examinat, dar a refuzat sa le execute, sint in drept sa intenteze actiune in instantele de judecata. In cazurile in care instanta de judecata recunoaste aceste

creante drept intemeiate, urmarirea se rasfringe asupra restului patrimoniului asociatiei obstesti. Daca insa creditorii nu s-au adresat in instanta de judecata ori s-au adresat, insa prin hotarirea instantei de judecata li s-a respins actiunea, creantele corespunzatoare se considera stinse. Se considera, de asemenea, achitate creantele creditorilor care nu au fost executate din cauza insuficientei patrimoniului la asociatia obstesca lichidata.

Pomind normele legislatiei civile a Moldovei, trebuie de spus, ca patrimoniul ramas dupa satisfacerea tuturor pretentiilor, daca altceva nu este prevazut prin documentele de constituire a asociatiei obstesti, trebuie sa fie transmis acelor persoane juridice sau fizice, care dispun de drepturile reale, si numai in lipsa acestora, prin hotarirea instantei de judecata, conform alin. 5 art. 40 al legii, patrimoniul poate fi trecut cu titlu gratuit in proprietatea statului. In statutele asociatiilor obstesti urmeaza in mod obligatoriu sa fie stipulata soarta patrimoniului, ramas dupa lichidarea asociatiei.

In general, in baza analizei legislatiei moldovenesti, poate fi evidentiata o anumita succesiune pentru toate asociatiile obstesti la executarea creantelor creditorilor.

O prima categorie o constituie creantele cetatenilor fata de care asociatia poarta raspundere pentru prejudiciul cauzat vietii si sanatatii lor. De exemplu, asociatia obstesca recunoscuta la timpul sau de instantele de judecata responsabila pentru un accident, in urma caruia s-a constatat pierderea sanatatii sau moartea cetateanului, efectueaza o plata lunara victimei (in cazul decesului acestuia - persoanelor inapte pentru munca, care se aflau sau puteau sa se afle la intretinerea lui). In aceasta situatie comisia de lichidare, dupa o intelegere cu compania de asigurare, trebuie sa transfere pe contul ultimei o anumita suma, cu conditia ca cetatenilor care primeau compensare de la asociatia obstesca lichidata, li se vor achita aceleasi plati, dar deja de catre compania de asigurare.

In al doilea rind se infaptuiesc decontarile legate de indemnizatiile de concediere si remunerarea muncii celor, care lucreaza in asociatie in baza contractului individual de munca, inclusiv a contractului si plata recompensarii ce se cuvinte conform contractelor de autor. Aici se are in vedere creantele inventatorilor, autorilor lucrarilor stiintifice, operelor literare si de arta etc.

O a treia categorie se refera la creantele asigurate prin gajarea patrimoniului asociatiei obstesti lichidate, de exemplu, creanta bancii care a acordat la timpul sau un imprumut prin gajarea unei parti din utilaj, materialele s.a.m.d. care apartineau asociatiei. Pina la adoptarea in RM a legii «Cu privire la impozite» astfel de creante nu se includeau in rindul general.

In rindul al patrulea se sting datoritiile obligatorii fata de buget si fata de toate fondurile extrabugetare. (Si, in fine, in rindul al cincilea, se fac decontarile cu restul creditorilor).

Un alt moment important din lege este stabilirea in articolele 12 si 13 a notiunilor «filialele» si «reprezentantele» asociatiile obstesti internationale, notiuni asupra carora ne vom opri mai detaliat.

Din legislatia moldoveneasca in vigoare se poate deduce ca constituirea legala a reprezentantei trebuie sa includa in sine patru particularitati principale ale acestea: 1) reprezentanta este o subdiviziune structurala a asociatiei obstesti; 2) reprezentanta este o subdiviziune separata a asociatiei; 3) reprezentanta intotdeauna este situata in afara locului de resedinta a asociatiei obstesti; 4) reprezentanta prezinta interesele asociatiei obstesti, inclusiv infaptuind in numele asociatiei actiuni de drept.

Filiala se deosebeste de reprezentanta prin aceea ca indeplineste in afara locului de resedinta a asociatiei obstesti nu una, ci doua functii ale asociatiei sau partea lor majoritara, inclusiv functiile reprezentantei. Iar deoarece asupra asociatiilor obstesti se extinde principiul capacitatii juridice speciale, filialele asociatiei, la rindul lor, pot indeplini numai acele functii, care corespund scopurile de activitate prevazute in documentele de constituire a asociatiei.

Dar baza (regimul) juridica a filialelor si reprezentantelor cuprinde un sir de principii comune, in special:

- si filiala, si reprezentanta vor actiona in baza regulamentului sau a altui document, aprobat de asociatia obstasca. De aceea si filiala, si reprezentanta, asemenea asociatiei incesi, capata si pierd statutul lor juridic din momentul introducerii modificarilor (completarilor) respective in Registrul de stat al asociatiilor obstesti;
* conducatorii filialei si ai reprezentantei sint numiti in functie de incesi asociatia obstasca;
- reprezentantele si filialele vor fi indicate in documentele de constituire a asociatiei obstesti;
* deoarece nici filiala, nici reprezentanta nu sint titulare de drept de sine statatoare, ca reprezentanti ai asociatiei obstesti, din punct de vedere al legislatiei moldovenesti, sint recunoscuti nemijlocit conducatorii filialei si reprezentantei si anume ei (dar nu reprezentanta, filiala) trebuie sa dispuna de procura asociatiei obstesti. Odata cu eliberarea conducatorului filialei sau a reprezentantei asociatiei de la obligatiile lui, procura isi pierde valabilitatea in mod automat;
- si filiala, si reprezentanta sint investite cu patrimoniul de catre incesi asociatia obstasca. Totodata separarea patrimoniului atit al filialei, cit si al reprezentantei, poarta un caracter relativ, deoarece acest patrimoniul continua sa ramina patrimoniul al incesi asociatiei

obstesti. Din aceasta cauza, perceperea fortata a datoriilor asociatiei obstesti poate fi extinsa si asupra patrimoniului, defalcat filialei si reprezentantei, independent de faptul daca datoriile asociatiei obstesti sint legate de activitatea filialei si reprezentantei sau nu. Exact in acelasi mod se procedeaza si in ceea ce priveste datoriile legate de activitatea filialei si reprezentantei - asociatia obstesca poarta raspunderea cu tot patrimoniul care-i apartine.

Dar si in cazul filialei, si in cel al reprezentantei, patrimoniului se poate afla doar la balanta separata, care reprezinta prin sine o parte a balantei de sine statatoare a asociatiei obstesti. Desi pot fi cazuri in care filialele sint trecute la balanta de sine statatoare, conditie in care aceste filiale se transforma in persoane juridice independente, deci devin deja filiale cu drepturi de persoana juridica. Prin urmare, in documentele de constituire a asociatiei obstesti, poate fi prevazut ca ea poate avea filiale, sectii, alte subdiviziuni structurale care, in baza unei procuri, pot indeplini complet sau partial imputernicirile persoanei juridice, inclusiv pot avea balanta de sine statatoare si conturile proprii in institutiile bancare si in alte institutii de creditare. Odata cu aceasta se delimiteaza absolut clar patrimoniul asociatiei obstesti ca atare, concretizindu-se notiunile de filiale si sectii.

In incheiere este necesar sa mentionam ca legislatia Republicii Moldova, indeosebi cea care e refera la constituirea si functionarea organizatiilor necomerciale, este deocamdata destul de slab dezvoltata, motiv din care tine de ordinea evidentei posibile completari si modificari. Totodata, pornind de la faptul ca pe parcursul a cinci ani Legea cu privire asociatiile obstesti este aplicati pe larg si nu sufera modificari esentiale constituie dovada bunei calitati a legii.

Valerii Lebedev,
doctor habilitat in drept

ORGANIZATIILE DE UTILITATE PUBLICA DIN MOLDOVA

Organizatiile necomerciale desfasoara o activitate care aduce cistig fie maselor largi ale populatiei (asa numitele organizatii de utilitate publica /cistig public/, sau organizatii «de binefacere») sau unui grup concret de oameni (organizatii cu «profit mutual») care lucreaza in interesul membrilor sai sau al fondatorilor sai). Pe fundalul tuturor celorlalte organizatii necomerciale, in multe tari, inclusiv in Moldova, organizatiile de utilitate publica (OUP) se distig clar, fiind separate printr-un cadru legislativ corespunzator privind impunerea fiscala.

OUP sint recunoscute si sustinute de guverne prin acordarea unor scutiri la plata impozitelor, altor inlesniri, motivele unui asemenea tratament fiind absolut clare. OUP ii ajuta statului sa-si indeplineasca angajamentele, economisind odata cu aceasta resurse financiare si umane si oferind servicii sociale mult mai eficiente si mai putin costisitoare. Acordarea inlesnirilor la plata impozitelor si aplicare altor forme de stimulare a OUP de catre stat in schimbul unor servicii eficiente, precum si transparenta si responsabilitatea celor din urma, ofera posibilitatea de a stabili o relatie de incredere reciproca intre guvern si OUP. Aceste relatii constructive au influenta directa asupra dezvoltarii societatii civile in tara si asupra intregii retele a serviciilor sociale.

Prin termenul OUP noi intelegem o «organizatie fondata pentru asi sustine activitatea in folosul populatiei in general sau spre binele unui segment concret» (1). Drept exemplu pot servi asemenea activitati precum sint ocrotirea mediului, ocrotirea sanatatii populatiei sau grija fata de tineri ori fata de persoanele cu handicap. Aceasta definitie este utilizata in multe legi, cu doar unele modificari usoare operate de la o tara la alta. Totodata, desi acesta definitie reflecta criteriile «clasice» de caracterizare a unei organizatii de utilitate publica, ea este totusi mult prea generala si diluata pentru a lua ca motivare a inlesnirilor acordate organizatiei.

Multe legi prin care se reglementeaza statutul organizatiilor de utilitate publica prevad fie (1) criteriile suplimentare pentru catalogarea OUP in rindul celorlalte organizatii necomerciale, fie (2) un mecanism special prin care i se acorda statutul de OUP. Bunaora, intr-un sir de tari legea stabileste lista activitatilor pe care trebuie sa le sustina organizatia pentru a obtine acest statut. Un alt mecanism utilizat pentru concretizarea notiuni de OUP este cel al certificarii.

Legislatia moldoveneasca aplicata in cazul organizatiei necomerciale reprezinta o schema-hibrid, care solicita atat angajamentul de a sustine anumite activitati concrete, cit si certificarea.

Potrivit Codului fiscal (2), toate organizatiile necomerciale, inclusiv OUP, sint obligate sa intruneasca urmatoarele conditii:

- 1) sa fie persoana juridica;
- 2) sa nu urmareasca printre scopurile sale, scopul de a obtine profit;
- 3) sa nu foloseasca vreo parte din proprietate sau din venit in interesele vreunui membru al organizatiei, ale unui fondator sau ale unei persoane particulare.

Cu statut de anexa la criteriile generale aplicate vis-a-vis de organizatiile necomerciale, in cazul OUP se solicita ca acestea sa nu practice activitati politice - ele nu trebuie sa sustina vreo formatiune politica, bloc electoral sau candidat pentru organele administratiei publice, precum si sa nu foloseasca vreo parte din proprietate sau din venit pentru finantarea lor.

In conformitate ce Legea cu privire la asociatii obstesti (3) organizatia este recunoscuta drept «organizatie de utilitate publica», numai daca activitatea sa se incadreaza doar in:

- 1) apararea drepturilor omului;
- 2) invatamint, obtinerea si difuzarea cunostintelor;
- 3) ocrotirea sanatatii;
- 4) ajutor social acordat populatiei;
- 5) cultura;
- 6) arta;
- 7) sport de amatori;
- 8) lichidarea consecintelor calamitatilor naturale;
- 9) ocrotirea mediului;
- 10) alte sfere cu caracter de utilitate publica.

Asa cum se intelege din textul Legii, lista activitatilor cu caracter de utilitate publica nu este epuizata si alte activitati pot fi trecute in aceasta categorie, dar numai in baza unei decizii a Comisiei de certificare de pe linga Ministerul Justitiei al Moldovei. Organizatia este clasificata drept OUP, in cazul in care, in general, sustine una sau citeva dintre activitatile (inclusiv de antreprenoriat) respective.

Toate aceste criterii ar permite, in fond, distingerea «adevaratei» OUP, dar realitatile actuale sint mult mai complexe, mai neclare, situatie in care pentru legislatia moldoveneasca este dificil sa se traga linie de marcaj intre organizatiile de utilitate publica si cele de utilitate mutuala. Astfel, organizatiile care, in contextul general, nu pot fi clasificate ca OUP din motiv ca ele sint create pentru a satisface interese particulare sau corporative ale membrilor, in conformitate cu

noul Cod fiscal se bucura de aceleasi inlesniri la plata impozitelor de care beneficiaza OUP. De exemplu:

- 1). Organizatiile sindicale, organizatiile religioase, asociatiile de economii si credit ale cetatenilor, asociatiile patronilor, intreprinzatorilor si fermierilor, alte asociatii fondate in scopul crearii unor bune conditii pentru realizarea intereselor de ordin tehnico-stiintific, de productie, sociale, altor interese comune ale subiectilor respectivi;
- 2) colegiile si uniunile avocaturilor, uniunile si asociatiilor notarilor si camerelor notariale.

Un alt element care complica in incercarea de a stabili statutul organizatiei este insusi faptul ca lista activitatilor prescrise ramine deschisa. Pe de o parte, lista poate fi suficient de extinsa pentru a stipula toate posibilele activitati de utilitate publica. Pe de alta parte, aceeasi lista poate fi exagerat de mare atunci cind vine vorba de acordarea de inlesniri la plata impozitelor, sarcina greu de suportat pentru bugetul statului. Poate, bunaoara, acorda statul facilitati fiscale unei organizatii, care doreste sa cumpere pentru o gradina zoologica un crocodil contra sumei de 5 mii dolari americani? Pe de o parte, parca ar fi vorba despre ocrotirea naturii, dar, pe de alta parte, te intrebi daca este in stare bugetul Moldovei sa-si permita acordarea de inlesniri unei asemenea organizatii.

Aceste si alte asemenea chestiuni tin de competenta Comisiei de Certificare creata pe linga Ministerul Justitiei din Moldova. Articolul 34 al Legii prevede ca: «(1) In conformitate cu prezenta Lege certificarea asociatiilor obstesti se considera procedura de control si confirmare a caracterului nonprofit, de utilitate publica al activitatii, precum si neparticiparea atit a organizatiei date cit si a persoanelor juridice fondate de ea la sustinerea partidelor politice, organizatiilor social-politice, blocurilor si candidatilor in alegerile organelor administratiei publice. Scopul certificarii - acordarea de sprijin de catre stat asociatiilor obstesti in activitatea acestora.»

Odata cu adoptarea in anul 1999 a Legii cu privire la fundatii (4), comisia a obtinut imputerniciri in ceea ce priveste certificarea fundatiilor. Articolul 19 din Legea cu privire la fundatii prevede ca «(1) Pentru a fi scutite, partial sau in intregime, de anumite impozite, taxe si alte plati in folosul statului, precum si pentru a obtine inlesniri si privilegii in conformitate cu prezenta lege si cu alte acte normative, fundatiile, pentru confirmarea utilitatii lor publice, au dreptul la certificare in conditiile prevazute la art. 34-37 din Legea cu privire la asociatiile obstesti.»

Procedurile interne ale Comisiei de Certificare sint stabilite de regulamentul

ei, adoptat de Ministerul Justitiei.

O asemenea reglementare juridica minima, ofera, pe de o parte, mai multa putere comisiei pentru a decide in vederea acordarii de privilegii organizatiilor. Pe de alta parte, inasa, caracterul confuz al legislatiei, trece in seama comisiei un mare volum de lucru. Consideram ca studierea experientei de lucru a unor comisii similare din alte tari, bunaoara a Comisiei pentru binefaceri din Anglia si Tara Galilor in Marea Britanie, ar putea fi de mare folos in procesul perfectionarii legislatiei necomerciale din Moldova.

Activitatea Comisiei de Certificare se bazeaza pe principiile «faptelor» si «imprejurarilor». In procesul stabilirii statutului unei organizatii, Comisia trebuie sa tina cont de toate faptele si imprejurarile pe care le cunoaste si abia dupa aceasta sa raspunda la intrebarea: «Lucreaza sau nu organizatia respectiva in scopuri de utilitate publica?» Pina nu demult, Comisia lua decizii pornind de la informatia prezentata, la alegerea ei, de catre organizatia-solicitant la statutul de OUP. Practica respectiva s-a dovedit a fi deosebit de ineficienta si a dictat necesitatea elaborarii unei proceduri clare de depunere a cererii, precum si lista chestiunilor examinate de catre comisie in procesul analizei «faptelor si imprejurarilor», legate de confirmarea statutului de OUP. Anchetele elaborate in detaliu, precum si darile de seama la obiect, cerute organizatiei-solicitant, trebuie sa-i ajute comisiei sa reduca la minimum birocratia si sa obtina intreaga informatie necesara pentru a lua o decizie.

In diferite tari exista diferite tipuri de dari de seama. De regula, toate persoanele juridice, inclusiv OUP, trebuie sa elaboreze rapoarte financiare si sa le prezinte organelor fiscale. Situatia este identica si in Moldova, dar rapoartele financiare actuale nu pot rezolva problemele care stau in fata Comisiei de Certificare. Standardul National al evidentei contabile 5 «Prezentarea rapoartelor financiare» (5) prevede urmatoarea lista de rapoarte:

- 1) balanta contabila
- 2) raportul privind rezultatele financiare
- 3) raportul privind circulatia capitalului
- 4) raportul privind circulatia mijloacelor banesti
- 5) anexa la rapoartele financiare

Standardul National al evidentei contabile califica rapoartele financiare drept informatie «financiara de sistematizare» despre faptele care influenteaza activitatea subiectului, operatiunile de gestionare. Scopul urmarit de rapoartele financiare de uz general este de a oferi informatie sigura investitorilor reali si potentiali, creditorilor despre: situatia financiara a intreprinderii, indicii activitatii acesteia si circulatia mijloacelor banesti, resursele economice ale intreprinderii,

angajamentele ei, continutul mijloacelor si surselor, precum si modificarea acestuia, toate acestea fiind necesare unui larg cerc de utilizatori pentru luarea unei decizii».

Cert este ca aceste scopuri nu au nimic comun cu determinarea statutului OUP. Evidenta respectiva este orientata exclusiv asupra subiectilor care intretin activitati de antreprenariat, ceea ce este, de fapt, stabilit in standard:

«Prezentul standard se extinde asupra tuturor persoanelor juridice si fizice care intretin activitati de antreprenariat si sint inregistrati in Republica Moldova, precum si asupra filialelor, reprezentantelor si altor subdiviziuni structurale ale acestora, care se afla atit pe teritoriul Moldovei, cit si peste hotare.» Aceasta prevedere, printre altele, indica asupra ilegalitatii comise in raport cu organizatiile necomerciale atunci cind organele de statistica le solicita rapoartele respective, problema cu care organizatiile necomerciale se confrunta in permanenta.

Este absolut rezonabil ca in Moldova sa fie elaborata o forma speciala de dare de seama pentru organizatiile necomerciale, care ar cuprinde atit informatia cu caracter financiar, cit si privind volumul de lucru pe durata unui an. Legislatia in vigoare din Moldova stabileste lista criteriilor cu care trebuie sa corespunda organizatiile necomerciale, inclusiv OUP. Pornind de la aceasta, e necesar sa recunoastem, ca dările de seama ale OUP trebuie sa includa informatia care ar demonstra corespunderea cu aceste criterii.

Aceste dari de seama urmeaza sa indice toate platile si sumele acordate pentru serviciile acordate, plati acordate in raport cu fondatorii, membrii si angajatii organizatiei, precum si in raport cu membrii familiilor lor, pentru ca Comisia de Certificare sa dispuna de dovezi clare in favoarea caracterului necomercial al activitatilor desfasurate de organizatia-solicitant. In afara de aceasta, darea de seama trebuie sa includa date despre platile si serviciile acordate de catre intreprinderile-fiica si filiale. Suplimentar la aceasta, darea de seama despre activitatea organizatiei trebuie sa cuprinda informatie despre scopurile si sarcinile fixate in statutul organizatiei, in programul de activitate, precum si despre indeplinirea acestora, plus lista activitatilor prevazute de statut.

Ultima cerinta este legata direct de necesitatea stabilirii activitatilor auxiliare ale organizatiei-solicitant. Conform art. 53 al Codului fiscal (2) «(1) Afacere auxiliara este orice activitate de intreprinzator neprevazuta in statut, in regulament sau intr-un alt document al organizatiei necomerciale si/sau activitate desfasurata cu incalcare cerintelor art. 52. (2) Afacerile auxiliare ale organizatiilor mentionate la art. 51 si 52 se considera subiect separat al impunerii, al carui venit se impoziteaza la cota prevazuta la art. 15 lit.b).

Darea de seama privind activitatea organizatiei trebuie sa aduca dovada

corespunderii proiectelor realizate si serviciilor prestate cu lista activitatilor de utilitate publica prevazuta de lege, precum si sa cuprinda rezultatele principale ale activitatii. In cazul in care organizatia a sustinut activitati din afara listei, ea trebuie sa declare despre aceasta.

Pentru ca darea de seama sa corespunda criteriului neutralitate politica, in dare de seama urmeaza sa se faca o declaratie clara precum ca, atit organizatia-solicitant, cit si persoanele juridice fondate de ea, nu au sustinut partide politice, organizatii social-politice, blocuri si candidati in timpul alegerilor pentru organele de administrare publica. Aceasta declaratie este absolut principiala si importanta ei se impune pentru ca ulterior Comisia de Certificare sa ia o decizie absolut corecta si in deplina conformitate cu legea.

Cu toate acestea, lista criteriilor stabilite de lege este totusi incompleta. Uneori este dificil sa tragi o linie de demarcare intre asociatia obsteasca sau de utilitate publica si business. In baza experientei acumulate de Comisia de Certificare se poate spune, ca asemenea probleme apar mai ales atunci cind sint examinate cererile organizatiilor care presteaza servicii in sfera ocrotirii sanatatii, in invatamint, precum si in sfera serviciilor sociale. In aceste cazuri, Comisia se vede obligata sa solicite informatie despre client si despre preturile fixate pentru serviciile respective. Aceasta ii ajuta Comisiei sa ia o decizie corecta asupra statutului OUP, in cazul in care acestea ofera servicii fara plata sau la preturi inferioare celor stabilite pe piata, daca, bunaoara, membrii organizatiei sint persoane din categoria grupurilor neajutate (copii din familii incomplete, oameni in virsta, invalizi etc.), iar serviciile oferite completeaza sau substituie serviciile prestate catre aceste grupe de catre stat.

Criteriile aplicate pina acum, precum si scopul urmarit de organizatii in activitatea lor - acela de a obtine venituri - lasa loc pentru lungi discutii si examinari in cadrul Comisiei. Din acest motiv consideram oportuna si benefica completarea acestora cu alte doua criterii:

- 1) serviciile si ajutoarele sint acordate fara plata sau la preturi mai mici decit cele stabilite pe piata;
- 2) serviciile si ajutoarele sint acordate paturilor social-vulnerabile ale populatiei.

Ambele criterii reactualizeaza chestiunea cu privire la terminologie si reflecta optiunea primara vizind «binefacerea» reala.

Sporirea exigentei prin a se pune accentul pe evidenta, genereaza aparenta revenirii la metodele birocratice de lucru, dar aplicarea unui sistem de evidenta rational este absolut necesara pentru a se stabili cu exactitate statutul OUP pentru organizatiile necomerciale. Comisia pentru Certificare este un organ care

reprezinta atat interesele statului cit si interesele sectorului necomercial. Ambele parti sint interesate de asigurarea populatiei cu serviciile acordate de organizatiile necomerciale. In plus, Comisia de Certificare reprezinta expresia cerintelor si aspiratiilor «sectorului al treilea, contribuind la perfectionarea legislatiei necomerciale. Structura organizationala a Comisiei, care prevede includerea in componenta a cel putin trei reprezentanti ai asociatiilor obstesti, care nu sint functionari de stat, garanteaza apararea intereselor ambelor parti - statul si «sectorul al treilea», organizatiile necomerciale fiind protejate de eventuale presiuni ale birocratiei de stat.

Pe de alta parte, Comisia de Certificare isi asuma sarcina de a promova imaginea pozitiva a OUP si garanteaza aportul benefic pentru societate si stat al activitatii in baza aplicarii tratamentului privilegiat la plata impozitului.

In cadrul proiectului «Statutul de utilitate publica al organizatiilor necomerciale», realizat cu sustinerea Fundatiei internationale pentru Sisteme Electorale (IFES)-Moldova /6/ au fost elaborate, cu statut de recomandare la Legea cu privire la organizatiile necomerciale, forme noi de dari de seama anuale si declaratii financiare pentru a fi prezentate Comisiei de Certificare. Aceste forme constituie, bineinteles, un pas inainte in procesul asigurarii «transparentei si evidentei» in activitatea OUP, dar, trebuie sa recunoastem, ca utilizarea acestora pe durata unei jumatati de an identifica noi dificultati si scapari. Pe linga aceasta, evidenta solicitata de Comisia de Certificare, in mod neaparat, trebuie sa aiba conexiune cu evidenta existenta in practica organelor financiare si statistice. Din acest motiv, se face necesara coordonarea proiectului Standardului National al evidentei contabile pentru organizatiile necomerciale cu pozitia in aceasta problema promovata de Comisia de Certificare. Consideram ca o varianta definitiva ar trebui adoptata de catre Ministerul Finantelor si Ministerul Justitiei din Moldova.

Pina nu demult numarul doritorilor de a obtine statutul de OUP era destul de redus si asta din motiv ca in procesul certificarii le erau acordate inlesniri limitate. Situatiile s-a schimbat odata cu punerea in practica a Regulamentului cu privire la practica confirmarii donatiilor ficute in scopuri de binefacere /7/. In acelasi timp, nu mai este secret, ca, in majoritatea absoluta a cazurilor, activitatea social-utila desfasurata in Moldova, este finantata de fundatiile guvernamentale si private occidentale. Sustinerea financiara oferita de businessul local, precum si autofinantarea organizatiilor necomerciale, au un volum extrem de limitat si asta atat ca rezultat al crizei economice din tara, cit si din cauza promovarii unei politici ineficiente in raport cu «sectorul al treilea».

La ora actuala Organizatiilor de utilitate publica le este mult mai convenabil sa sustina activitati finantate doar din granturile acordate de peste hotare. In

cazul desfasurarii de catre OUP a unor activitati de antreprenoriat, ea se va ciocni in mod obligatoriu cu acel sistem de evidenta si impunere fiscala, in conformitate cu care trebuie sa aiba in schema propriul contabil, ceea ce este greu de realizat pe fundalul concurentei cu reprezentantii businessului. In acelasi timp, sustinerea occidentului este tot mai limitata si nu e departe timpul cind sectorul necomercial se va vedea obligat sa initieze activitati de autofinantare. Analizind politica si activitatea financiara a sectorului necomercial din tarile occidentale, se poate constata, ca venitul obtinut din activitatea de antreprenoriat din cadrul sectorului constituie 30 la suta din totalul veniturilor obtinute inclusiv din granturi, donatiilor facute benevol de cetateni si din cotizatiile de membru.

Pentru a crea un mecanism de asigurare a existentei si dezvoltarii OUP in Moldova, urmeaza a fi solutionate urmatoarele probleme:

- 1) Legislatia trebuie sa cuprinda notiuni suficiente si clare ale terminologiei juridice, care se refera la organizatiile necomerciale si la OUP. Noul Cod civil trebuie sa cuprinda lista exacta a formelor organizatorico-juridice pentru organizatiile necomerciale, care sa asigure o stricta corespundere cu criteriile aplicate in raport cu «sectorul al treilea». Legislatia actuala trebuie sa fie revazuta pentru a evita tratarea diferentiata a unor norme, sa excluda discordantele.
- 2) Procedura de acordare a statutului de OUP trebuie sa fie expusa in detaliu, pentru a garanta, ca OUP certificate, care obtin inlesniri la plata impozitelor, corespund intru totul criteriilor si activeaza in conditii de transparenta si de evidenta. Aceasta ultima obiectie este importanta mai ales pentru a pastra imaginea pozitiva a intregului «sector al treilea», dar si pentru ca OUP sa poata obtine inlesniri suplimentare.
- 3) Comisia de Certificare, in comun cu Inspectoratul fiscal Principal de Stat, trebuie sa elaboreze un model unic de evidenta fiscala si pentru darea de seama anuala a organizatiilor necomerciale, care ar garanta compatibilitatea informatiei.
- 4) Statutul de OUP trebuie sa garanteze cu adevarat un regim fiscal favorizat. OUP trebuie sa i se ofere inlesniri fiscale in egala masura atit cit priveste impozitul pe venit, cit si TVA, platile in Fondul Social, excluzindu-se totalmente tratamentul preferential promovat de la persoana la persoana, de la grup la grup.
- 5) Statul trebuie sa stimuleze extinderea de catre OUP a sferei activitatilor de antreprenoriat, incluse in statut, prin crearea unui

regim fiscal favorabil, precum si prin realizarea unor programe cu titlu de comanda de stat.

Literatura

- /1/. Guidelines for Laws Affecting Civic Organization / Edited dy: Leon Irish and Klara Simon (ICNL) and Rob Kushen (OSI) // Open Society Institute, 1997. P.99.
- /2/. Codul fiscal al Republicii Moldova. Nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997. Monitorul Oficial nr. 62 din 18.09.1997.
- /3/. Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociatiile obstesti». Nr. 837-XIII din 17 mai 1996. Monitorul Oficial nr. 6 din 23.01.1997.
- /4/. Legea Republicii Moldova «Cu privire la fundatii». Nr. 581-XIV din 30 iulie 1999. Monitorul Oficial nr. 118-119 din 28.10.1999.
- /5/ Ordinul Ministerului Finantelor al Republicii Moldova «Cu privire la aprobarea si intrarea in vigoare a Standardului National al evidentei contabile si a Planului conturilor evidentei contabile in activitatea economico-financiara a intreprinderilor» nr. 174 din 25 decembrie 1997. Monitorul Oficial nr. 88-91 din 30.12.1997.
- /6/ Statutul de utilitate publica al organizatiilor necomerciale din Moldova. Chisinau, Fundatia Internationala pentru Sisteme electorale si Comisia de Certificare de pe linga Ministerul Justitiei, 2000, p. 64.
- /7/ Hotarirea despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de confirmare a donatiilor pentru scopuri filantropice» nr. 489 din 4 mai 1998. Monitorul Oficial nr. 62-65 din 9.07.1998.

Piotr Gorbunenko,
membrul Comisiei de Certificare
de pe linga Ministerul Justitiei

MODIFICARILE OPERATE IN LEGISLATIA REFERITOARE LA ASOCIATIILE OBSTESTI IN LEGATURA CU INTRAREA IN VIGOARE A CODULUI FISCAL

La 24 aprilie 1997 Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Codul Fiscal (partile I si II), care a fost publicat in Monitorul Oficial al RM nr. 62 din 18.09.97 si care a intrat in vigoare incepind cu 01.01.98. Codul contine o serie de clauze importante cu privire la sectorul «al treilea» din Moldova. In anul 2000 in unele articole de baza au fost operate modificari.

Astfel, in Cod, pentru prima data in legislatia moldoveneasca, este data notiunea organizatiei necomerciale (partea 3, articolul 12):

«organizatie necomerciala - persoana juridica a carei activitate nu are drept scop obtinerea venitului si care nu distribuie venitul obtinut intre fondatori, membri si participanti.»

Aceasta notiune-cheie a fost modificata in anul 2000 in felul urmator (Art.5. partea 14):

«Organizatie necomerciala - persoana juridica a carei activitate nu are drept scop obtinerea venitului si care nu foloseste vreo parte din proprietate sau din venit in interesele vreunui membru al organizatiei, ale unui fondator sau ale unei persoane particulare.»

Pentru persoanele fizice si juridice care, conform Legii «Cu privire la filantropie si sponsorizare» sint considerati filantropi si sponsori, in Codul fiscal este inclusa inlesnirea pentru reducerea impozitului pe venit (anterior - beneficiu), insa limitele lui sint modificate comparativ cu prevederile legii care a actionat anterior (art. 36, cu modificarile operate in 2000):

«Articolul 36. Alte deduceri.

(1) Contribuabilul rezident are dreptul la deducerea oricaror donatii facute de el in scopuri filantropice pe parcursul anului fiscal, cu conditia ca acestea sa nu fie mai mici de 2% si mai mari de 7% din venitul impozabil. Totodata venitul impozabil al contribuabilului se determina fara a se lua in considerare scutirile care i se acorda conform prezentului capitol.

Donatii in scopuri filantropice se considera daruri si donatii facute organizatiilor publice prevazute in art 51, a organizatiilor necomerciale prevazute la articolul 52, alin.(1) lit a) si b), precum si in favoarea organizatiilor religioase prevazute la art. 52 alin. (1) lit. c).

Donatiile in scopuri filantropice vor fi deduse numai in cazul in care ele pot fi confirmate in modul stabilit de Guvern...»

Deoarece Codul fiscal anuleaza toata legislatia care a actionat anterior si care a fost in contradictie cu el, in locul pragului superior de coborire maxima a venitului impozabil, stabilit anticipat de 10%, este introdusa plafonul de 7%, cit si pragul inferior - de 2%. Un alt element considerabil si extrem de progresist este largirea notiunii «scopurile filantropiei», care pina acum a fost extrem de ingusta, si care de acum, ca si in alte tari, inseamna nu numai ajutor acordat paturilor populatiei slab asigurate, dar si contribuirea la scopurile social-utile, ceea ce reiese din partea 1 a articolului 52, care, de fapt, reprezinta clasificare a organizatiilor necomerciale, pornind de la scopurile in care se creaza acestea (social-utile sau care urmaresc beneficiul mutual al membrilor, si anume, primul grup (partea 1, lit. a) si b) se bucura de privilegii in privinta sustinerii de catre filantropi. Totodata, in anul 2000, art. 52 a suferit modificiri esentiale si are urmatoarul cuprins:

«Articolul 52. Organizatiile necomerciale scutite de impozit.

(1) La organizatiile necomerciale scutite de impozit pot fi atribuite:

- a) *institutiile care activeaza in sferele ocrotirii sanatatii, invatamintului, stiintei si culturii;*
- b) *societatile orbilor, surzilor si invalizilor, precum si intreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale acestor societati, societatile veteranilor si alte asociatii obstești, fundatiile, organizatiile filantropice care se ocupa in mod exclusiv de:*
  - *acordarea de ajutor material si de servicii gratuite invalizilor, oamenilor bolnavi, persoanelor singure, orfanilor sau copiilor ramasi fara ingrijire parinteasca, familiilor cu multi copii, somerilor, persoanelor care au avut de suferit in urma razboaielor, calamitatilor naturale, catastrofelor ecologice, epidemiilor;*
  - *activitatea ce tine de apararea drepturilor omului, invatamint, dobindirea si propagarea cunostintelor, ocrotirea sanatatii, acordarea ajutorului social populatiei, cultura, arta, sport de amatori, lichidarea consecintelor calamitatilor naturale, protectia mediului si de alte domenii cu caracter social-util, in conformitate cu legislatia cu privire la asociatiile obstești si cu privire la fundatii;*
- c) *organizatiile sindicale, religioase, asociatiile de economii si imprumuturi ale cetatenilor, asociatiile patronilor, intreprinzatorilor si fermierilor si alte societati organizate in scopul crearii unor conditii favorabile pentru realizarea si apararea intereselor de productie, tehnico-stiintifice, sociale si altor interese comune ale agentilor economici;*
- d) *barourile si uniunile avocatilor, uniunile si asociatiile notarilor si camerele notariale;*

- e) *partidele si alte organizatii social-politice;*
- (2) *Organizatiile necomerciale specificate in alin (1) sint scutite de impozit in cazul in care corespund urmatoarelor cerinte:*
- a) *sint inregistrate sau create in conformitate cu legislatia, iar in statut, in regulament sau intr-un alt document sint indicate genurile de activitate concrete desfasurate de catre organizatia necomerciala si statutul ei de organizatie necomerciala, precum si interdictia privind distribuirea veniturii sau proprietatii intre membrii organizatiei intre fondatori sau intre persoane particulare, inclusiv in procesul reorganizarii si lichidarii organizatiei necomerciale;*
- b) *intregul venit de la activitatea prevazuta in statut, de regulament sau de alt document sa fie folosit in scopurile prevazute de statut, de regulament sau de alt document;*
- c) *nu folosesc vreo parte din proprietate sau din venit in interesele vreunui membru al organizatiei, vreunui fondator sau vreunei persoane particulare;*
- d) *nu sustin vreun partid politic, bloc electoral sau candidat la vreo functie in cadrul autoritatilor publice si nu folosesc vreo parte din venit sau proprietate pentru finantarea acestora...*
- (3) *Restrictiile prevazute in alin. (2) lit. d) nu se extind asupra organizatiilor mentionate la alin. (1) lit. e).*
- (4) *Organizatiile specificate la alin. (1), lit. a), c), d) si e) sint recunoscute drept necomerciale si sint scutite de plata impozitului, daca respecta prevederile prezentului articol, la decizia organelor fiscale teritoriale. Decizia se emite in baza cererii persoanelor imputernicite ale organizatiilor respective. La cerere se anexeaza statutul, regulamentul sau un alt document, ce include dispozitii privind obligatiile de a indeplini cerintele prezentului articol, precum si certificatul inregistrarii de stat daca aceasta este prevazuta de legislatie. Persoanele imputernicite ale organizatiilor respective, cu exceptia celor recent constituite, prezinta, de asemenea, declaratia, prevazuta la art. 83 alin(2), pe perioadele de gestiune precedente, dar nu mai mult decit pe ultimii doi ani fiscali. Ca temei de refuz pentru recunoasterea organizatiei serveste neincluderea in statut, in regulament sau intr-un alt document a dispozitiilor referitoare la obligatiile privind indeplinirea prevederilor prezentului articol sau existenta obligatiilor fiscale. Decizia privind recunoasterea organizatiei drept necomerciala si privind scutirea acesteia de plata impozitului se adopta in termen de 30 de zile de la data prezentarii documentelor prevazute de prezentul alineat. Copia deciziei se inmineaza solicitantului in termen de 3 zile.*
- (5) *Organizatiile specificate in alin. (1) lit. b) pot fi scutite provizoriu de plata*

impozitului in modul prevazut la alin. (4), conform deciziei organelor fiscale teritoriale, pina la obtinerea certificatului de stat conform legislatiei cu privire la asociatiile obstesti si cu privire la fundatii. In cazul refuzului de a acorda certificatul de stat, organizatiile mentionate, pe perioada scutirii provizorii, achita impozitul in modul general stabilit. Dupa obtinerea certificatului de stat, drept temei pentru scutirea de plata impozitului servesc prezenta certificatului respectiv si decizia Comisiei de Certificare, care prezinta Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de pe linga Ministerul Finantelor lista organizatiilor necomerciale referitor la care a fost adoptata decizia de scutire de plata impozitului.»

O atentie deosebita o merita activitatea comerciala, de productie si alte genuri de activitate ale organizatiilor necomerciale care nu este legata de scopurile statutare. Conform articolului 53, acestea sint afacerile auxiliare.

“(1) Afacere auxiliara este orice activitate de intreprinzator neprevazuta in statut, in regulament sau intr-un alt document al organizatiei necomerciale si/sau activitate desfasurata cu incalcarea cerintelor art. 52.»

2) Afacerile auxiliare ale organizatiilor mentionate la art. 51 si 52 se considera subiect separat al impunerii, al carui venit se impoziteaza la cota prevazuta la art. 15 lit.b).

3) Venitul impozabil din afacerile auxiliare reprezinta venitul brut obtinut de organizatie de pe urma afacerilor auxiliare desfasurate de catre aceasta in mod regulat, redus cu marimea deducerilor permise conform cap.3, care vizeaza nemijlocit afacerile respective.»

In general, implementarea Codului Fiscal schimba din radacina sistemul de evidenta contabila, de aceea va fi necesara reciclarea tuturor contabililor, inclusiv a celor care deservesc asociatiile obstesti. In aceasta scurta trecere in revista sint enumerate numai detaliile care se refera in exclusivitate la organizatiile necomerciale, dar asupra lor se extind si majoritatea altor articole cu caracter general, motiv din care se impune studierea minutioasa atit a acestui document, cit si a Legii Cu privire la administrarea impozitului pe venituri, si, intrate in vigoare, partile I si II ale Codului Fiscal nr. 1164-VIII din 14.04.97 (Monitorul Oficial al RM nr. 62 din 18.09.97), in care sint expuse drepturile Inspectoratului Fiscal si sanctiunile pentru incalcarea legislatiei fiscale. E necesar, de asemenea, sa adaugam ca perceperea platilor in Fondul Social se efectuaiaza in corespundere cu legea speciala adoptata anual in mod separat.

Iliia Trombitki

INFORMATII UTILE CU PRIVIRE LA CONSTITUIREA ASOCIATIILOR OBSTESTI

Asociatiile obstesti sunt o categorie de persoane juridice necomerciale care isi desfasoara activitatea in conformitate cu Legea cu privire la asociatiile obstesti. Pentru a constitui o asociatie obstesca fondatorii urmeaza sa solutioneze anumite chestiuni organizatorice: sa identifice fondatorii asociatiei si domeniul de activitate, stabilind clar obiectivele si formele de activitate ale acesteia, sa stabileasca denumirea si sediul asociatiei, sa determine categoria asociatiei si forma ei organizatorico-juridica, sa elaboreze proiectul statutului, sa convoace adunarea de constituire la care sa adopte statutul asociatiei si sa formeze organele de conducere si control prevazute obligatoriu de lege, sa inregistreze asociatia si sa indeplineasca formalitatile post-inregistrare.

Fondatorii asociatiei

Fondatorii asociatiei sunt persoanele care au participat la adunarea de constituire a asociatiei si si-au exprimat consimtamantul sa accepte acesta calitate. In cazul constituirii asociatiei in forma de «organizatie obstesca», dupa inregistrare fondatorii devin membri ai acesteia si dispun de toate drepturile si obligatiile prevazute in statut.

La constituirea asociatiilor in forma de « miscare obstesca» si «institutie obstesca» fondatorii stabilesc in statut drepturile si obligatiile sale.

Dreptul de a constitui o asociatie il au, conform articolului 14 al legii, persoanele fizice-cetateni cu capacitatea de exercitiu care au atins virsta de 18 ani. Desi aceasta norma contine o doza de ambiguitate, reiesind din continutul integral al acestui articol trebuie sa intelegem ca acest drept il au cetatenii Republicii Moldova. Legislatorul prevede ca asociatia se constituie nu pur si simplu de oricare persoana fizica, dar precizeaza ca anume persoana fizica-cetatean.

Cu toate acestea legislatorul insa nu interzice in mod expres participarea cetatenilor straini si apatrizilor la constituirea asociatiilor obstesti. Legea in general nu reglementeaza aceasta chestiune. Conform articolului 11 al Conventiei Europene pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale orice restringere a libertatii de asociere trebuie sa fie expres prevazuta de lege. Prin urmare, atita timp cit nu exista aceasta restrictie expres prevazuta in lege, cetatenii straini si apatrizii ar putea impreuna cu cetatenii Republicii Moldova sa participe la constituirea asociatiilor obstesti.

Cetatenii straini si apatrizii domiciliati in Republica Moldova dispun in egala masura ca si cetatenii nostri de dreptul de a constitui asociatii obstesti. De

asemenea, dreptul de a constitui asociatii obstesti il au si asociatiile obstesti deja inregistrate.

Legea stabileste anumite restrictii pentru unele categorii de fondatori. Nu pot fi fondatori ai asociatiilor functionarii publici in obligatiile de serviciu ale carora intra inregistrarea si controlul activitatii asociatiilor. Nu pot fi fondatori ai asociatiilor si membri ai organelor de conducere, control si revizie membrii Guvernului si functionarii publici in obligatiile de serviciu ale carora intra promovarea politicii de stat in domeniile prioritare, conform statutului, pentru aceste asociatii.

Pentru constituirea unei asociatii este necesar, conform legii, de cel putin 3 cetateni si/sau a unei sau mai multor persoane juridice-asociatii obstesti. In practica se recomanda ca acest numar sa fie mai mare, deoarece pentru inregistrarea asociatiei este necesar sa fie formate obligatoriu organul permanent de conducere si organul de control, in componenta carora urmeaza a fi desemnate persoane concrete.

Scopul asociatiei

Initiatorii constituirii unei asociatii obstesti vor determina pentru inceput scopul si formele de activitate ale asociatiei. Determinarea clara a scopului si a activitatilor asociatiei este un moment cheie deoarece de aceasta depinde in continuare activitatea asociatiei. Scopul este unul din elementele constitutive esentiale ale oricarei persoane juridice. Denumit uneori si obiectul de activitate, scopul indica insasi ratiunea de a fi a acestui subiect de drept. Scopul asociatiei trebuie sa fie licit, determinat si nonprofit. Legea prevede anumite restrictii legate de obiectul de activitate si care constituie masuri necesare intr-o societate democratica. Nu se admite constituirea si activitatea asociatiilor care isi propun drept scop sau isi aleg drept mod de actiune schimbarea prin violenta a regimului constitutional, subminarea integritatii teritoriale a republicii, propaganda razboiului, violentei si a cruzimii, atitarea urii sociale, rasiale, nationale sau religioase. Se interzice constituirea asociatiilor paramilitare si formatiunilor armate, asociatiilor care atenteaza la drepturile si interesele legitime ale cetatenilor, la sanatatea oamenilor si la morala publica.

In afara de scop, fondatorii trebuie sa prevada in statutul asociatiei si formele (metodele) concrete de activitate. Indicarea formelor sau genurilor concrete de activitate este o conditie foarte importanta nu numai pentru a identifica aceasta asociatie, dar absolut necesara in scopuri fiscale. Conform prevederilor art. 53 al Codului fiscal activitatile enuntate in statut se considera activitate statutara si nu urmeaza a fi supuse impozitarii.

Denumirea asociatiei

Denumirea unei asociatii obstești trebuie să corespundă cerințelor legale și normelor morale și să nu fie identică cu alte denumiri ale persoanelor juridice de această categorie. Se recomandă verificarea unicității denumirii anterior întocmirii actelor pentru înregistrare în scopul evitării dublării acesteia. Verificarea se efectuează de către detinatorul Registrului de stat al organizațiilor necomerciale - Ministerul Justiției. Se permite să se folosească în denumirea asociației numele unui cetățean doar cu autorizația acestuia autenticată notarial. În cazul decesului acestuia se prezintă consimțământul rudelor legalizat notarial.

Categoriile asociațiilor obstești

Legea cu privire la asociațiile obstești clasifică asociațiile în trei categorii : internaționale, republicane și locale.

Asociațiile internaționale sunt asociațiile a căror activitate se extinde asupra teritoriului unui sau al câtorva raioane, orașe și municipii ale Republicii Moldova sau asupra întregului ei teritoriu, precum și asupra teritoriului unui sau al câtorva state străine, și care are sau intenționează să aibă, conform statutului, structuri organizatorice peste hotare.

Prin urmare pentru ca asociația să fie considerată internațională este necesar să-și desfășoare activitatea cel puțin în două state. Respectiv în statutul asociației se va indica teritoriul de activitate Republica Moldova și cel puțin încă un stat. Nu sunt acceptate formulele „asociația activează pe teritoriul republicii și altor state străine” sau „asociația își desfășoară activitatea pe teritoriul republicii, României și altor state”. În fiecare caz în statut se va enunța teritoriul concret de activitate al asociației.

Legislatorul nu obligă ca structurile organizatorice peste hotare să fie create până la înregistrarea asociației, din punct de vedere juridic acest lucru fiind imposibil, însă asociația va fi obligată să constituie filiale sau reprezentante după înregistrarea acesteia pentru a confirma statutul de asociație internațională.

Asociațiile **republicane** sunt asociațiile a căror activitate se extinde asupra întregului teritoriu al republicii sau asupra majorității județelor, orașelor și municipiilor ei ori care are fondatori sau structuri organizatorice în aceste unități administrativ teritoriale.

Asociațiile **locale** sunt asociațiile a căror activitate se extinde asupra unei sau câtorva unități administrativ-teritoriale. Se consideră asociație locală asociația care își desfășoară activitatea în cadrul unei comune, precum și cea care își desfășoară activitatea pe teritoriul unui județ sau, spre exemplu, pe teritoriul a două județe megeșe.

Pe teritoriul republicii pot fi constituite filialele si reprezentantele asociatiilor straine neguvernamentale nonprofit. Acestea se constituie si activeaza de asemenea in conformitate cu prevederile legii cu privire la asociatiile obstesti.

Forma juridica de organizare a asociatiilor obstesti

Conform legii asociatiile se pot constitui in trei forme organizatorico-juridice: miscarea obsteasca, organizatia obsteasca si institutia obsteasca.

Miscarea obsteasca este o forma de organizare a asociatiei obstesti constituita din persoane fizice si juridice (asociatii obstesti) care au calitatea de „participant”. Organele de conducere si control sunt formate din rndul participantilor. Organul suprem de conducere este Adunarea generala a participantilor. Intre adunari miscarea este administrata de catre organul permanent de conducere. Miscarea obsteasca a fost caracteristica pentru perioada initiala de tranzitie a tarii, astazi insa are loc procesul de transformare a miscarilor in organizatii cu calitatea de membru.

Organizatia obsteasca este o forma de organizare a asociatiei obstesti in cadrul careia se consemneaza calitatea de membru, iar relatiile in interiorul organizatiei se organizeaza in temeiul calitatii de membru. Organul suprem de conducere este Adunarea generala a membrilor sau delegatilor acestora. Intre adunari organul care gestioneaza organizatia este organul permanent de conducere. Toate organele decizionale sunt formate din membrii care formeaza organizatia.

Institutia obsteasca este o forma de organizare a asociatiei obstesti constituita fara consemnarea calitatii de membru pentru prestarea unor servicii prevazute in statut care corespund intereselor fondatorilor sau colectivitatii in general. Organul suprem al institutiei este organul desemnat de fondator (fondatori). Acesta poate fi atbt un organ colegial, cât si un organ unipersonal. Persoanele numite in componenta acestui organ pot fi altele decit fondatorul. Fondatorul raspunde subsidiar pentru obligatiile institutiei.

Statutul Asociatiei

Statutul asociatiei este actul de baza care reglementeaza modul de organizare si functionare a asociatiei. Statutul se adopta la adunarea de constituire si se intocmeste in conformitate cu prevederile articolului 18 al legii cu privire la asociatiile obstesti.

Clauzele obligatorii ale statutului sunt:

- denumirea si sediul asociatiei;
- forma juridica de organizare;

- scopurile, sarcinile si metodele de realizare a scopurilor;
- conditiile si procedura de primire, retragere si excludere a membrilor;
- drepturile si obligatiile membrilor – pentru asociatiile cu calitatea de membru consemnata;
- structura asociatiei, procedura de constituire, denumirea exacta, structura, competenta su durata mandatului organelor de conducere, executive, de control si revizie, sediul acestora, procedura de adoptare, modificare si completare a statutului ;
- procedura si termenele de convocare a adunarilor generale, conferintelor si congreselor;
- formele de participare a asociatiei obstesti la viata societatii si statului;
- procedura de constituire, statutul, structura si metodele de activitate ale organizatiilor primare ale asociatiei;
- procedura de reorganizare si incetare a activitatii asociatiei.

Statutul asociatiei poate prevedea si alte obtiuni referitoare la activitatea asociatiei. Aprobarea statutului, completarilor si modificarilor la acesta constituie, ca regula, prerogativa organului suprem de conducere.

Inregistrarea

Asociatiile obstesti dobindesc statutul de persoana juridica din momentul inregistrarii in organul de stat competent. Legea prevede posibilitatea functionarii asociatiei fara a dobindi statutul de persoana juridica. In acest caz asociatia este calificata ca o asociatie neformala si nu dispune de drepturile persoanei juridice.

Funcția de inregistrare a asociatiilor obstesti este efectuata de doua categorii de organe. Asociatiile republicane, internationale, filialele si reprezentantele organizatiilor straine necomerciale sunt inregistrate de Ministerul Justitiei, Sectia partide si organizatii neguvernamentale. Asociatiile locale se inregistreaza de catre organele administratiei publice locale. Inregistrarea asociatiilor locale va fi examinata in continuare separat.

Pentru inregistrare se vor prezenta urmatoarele documente:

1. Cererea cu privire la inregistrarea asociatiei

Cererea se semneaza de catre membrii organului permanent de conducere, ales la adunarea de constituire a asociatiei, in care se va indica domiciliul acestora si telefoanele de contact.

2. Statutul in doua exemplare

3. Procesul verbal al adunarii de constituire a asociatiei

Procesul verbal se întocmește la adunarea de constituire care va examina și adopta în mod obligatoriu decizia pe următoarele chestiuni :

- cu privire la constituirea asociației;
- cu privire la aprobarea statutului;
- cu privire la alegerea membrilor organului permanent de conducere și a organului de control;
- cu privire la desemnarea persoanei responsabile pentru reprezentarea asociației în instituțiile competente pentru îndeplinirea formalităților de înregistrare.

Procesul verbal va conține informații despre data și locul desfășurării adunării, persoanele prezente la adunare și se va semna de președintele și secretarul adunării.

4. Lista fondatorilor asociației

Lista fondatorilor va conține informații despre fondatorii asociației. Pentru fondatorii persoane fizice se va indica numele, prenumele, data și anul nașterii, domiciliul, datele pasaportului sau buletinului de identitate, datele despre cetățenie. Informația despre persoană se autentifică prin semnătura persoanei fizice respective.

Pentru fondatori persoane juridice se va indica denumirea persoanei juridice, numărul și data înregistrării, sediul acesteia, numele și prenumele reprezentantului persoanei juridice.

În cazul participării în calitate de fondator a unei persoane juridice, suplimentar la toate actele enumerate în această listă, se va prezenta și decizia organului împuternicit, conform statutului, al persoanei juridice cu privire la participarea în calitate de fondator al asociației obștești. Decizia se semnează de reprezentantul abilitat al persoanei juridice și se autentifică prin stampila acesteia.

5. Documentul prin care se adevărește stabilirea sediului

Acesta poate fi o scrisoare de garanție eliberată de proprietarul localului la care se anexează copia documentelor ce confirmă dreptul de proprietate asupra acestui local. În calitate de sediu poate fi utilizat și apartamentul sau casa de locuit al unuia dintre fondatori. Ca regulă, se indică locuința conducătorului asociației.

6. Certificatul de aprobare a denumirii

Se eliberează de către Centrul Național de Terminologie. Adresa: mun. Chișinău, str. Ștefan cel Mare, 180, etajul 7, biroul 701. Taxa pentru eliberarea acestui certificat constituie 10 lei.

7. Certificatul de atribuire a codurilor de indentificare a organizatiilor eliberat de Centrul de Calcul al Departamentului Statisticii situat pe adresa : mun. Chisinau, sos. Hincesti, nr. 53, etajul 3, biroul 310, tel, 727638. Taxa pentru eliberarea acestui certificat constituie 12 lei.

8. Bonul de achitare a taxei de inregistrare

Taxa de inregistrare a asociatiei constituie trei salarii minime si se va achita la contul indicat de catre organul de inregistrare. Conturile pe care se vireaza taxa de inregistrare depind de sediul asociatiei.

Documentele pentru inregistrare se prezinta organului competent in decursul unei luni de la data desfasurarii adunarii generale de constituire.

Inregistrarea asociatiilor locale

Chestiunea cu privire la inregistrarea asociatiilor obstești locale este reglementata de catre articolul 19 al Legii cu privire la asociatiile obstești. Potrivit acestui articol asociatiile locale sint inregistrate de catre organele administratiei publice locale in a caror raza teritoriala se constituie asociatia. Pina la reforma administrativ-teritoriala functia de inregistrare era atribuita in competenta comitetelor executive.

Actualmente conform prevederilor Legii privind administratia publica locala functia de inregistrare a asociatiilor locale constituie competenta consiliilor locale. Prin urmare asociatia locala se va inregistra de catre consiliul local al cominei pe teritoriul careia isi are sediul. Spre exemplu, daca asociatia are sediul in comuna Micauti, judetul Chisinau, aceasta va fi inregistrata de catre consiliul local al acestei comune.

Implementarea noii ordini intimpina greutati din motivul ca consiliile locale, de regula, nu cunosc acest domeniu de activitate, nu dispun de specialisti care ar putea exercita aceste functii pe baza profesionsta si prin urmare unele asociatii obstești se intilnesc cu un sir de impedimente la inregistrarea acestora. Din aceasta cauza, functia de inregistrare a fost preluata de catre unele consilii judetene in competenta sa, deoarece au in structura aparatului sau directii juridice care sint in stare sa asigure indeplinirea acestor functii, respectind legea si eliminind cazurile de incalcare a dreptului la asociere prin tergiversarea inregistrarii asociatiilor locale. Deaceea se recomanda actele pentru inregistrare sa fie prezentate consiliului judetean. Refuzul de a examina cererea de inregistrare, tergiversarea inregistrarii poate fi contestata in instanta de judecata cu repararea prejudiciilor cauzate.

Pentru inregistrarea asociatiei locale se vor prezenta aceleasi acte ca si pentru inregistrarea asociatiei republicane.

Inregistrarea filialelor si reprezentantelor organizatiilor straine

Legea cu privire la asociatiile obstești permite constituirea și activitatea pe teritoriul Republicii Moldova a filialelor și reprezentantelor organizațiilor străine neguvernamentale fără scop patrimonial. Întrucât procedura de înregistrare nu este chiar atât de clară, la momentul actual s-a format deja o practică de aplicare pe baza experienței acumulate de către Secția partide și organizații neguvernamentale a Ministerului Justiției. Prin urmare pentru înregistrarea filialelor și reprezentantelor organizațiilor străine suplimentar actelor enumerate anterior se va prezenta copia statutului asociației, copia certificatului de înregistrare sau a altui document similar, decizia de constituire a filialei sau reprezentantei în Republica Moldova. Toate documente enunțate se autentifică notarial și se legalizează conform procedurii stabilite în țara respectivă. Nu este necesară supralegalizarea notarială doar pentru statele cu care Moldova a încheiat tratate de asistență juridică. De asemenea actele originale ale asociației străine vor fi traduse în limba de stat.

În cazul în care asociația străină a cărei filială se înregistrează în Moldova nu are statut, drept temei pentru acordarea statutului de filială sau reprezentantă servește adresarea în scris a organului de conducere al asociației respective către organul de înregistrare din Republica Moldova.

Formalitățile post-inregistrare

După obținerea certificatului de înregistrare asociația este obligată:

1. Să fie luată la evidență în organele fiscale;
2. Să confecționeze stampila. Stampila se confecționează de către întreprinderea care dispune de licență pentru exercitarea acestui gen de activitate. Prealabil este necesară autorizația organelor afacerilor interne pentru confecționarea stampilei.
3. Să deschidă cont de decontare în una din institutiile bancare din republică. Alegerea băncii concrete se efectuează la discreția asociației.

***Natalia IZDEBSCHI,**
expert în probleme de drept necomercial
Presedintele Comisiei de Certificare
de pe lângă Ministerul Justiției
Pentru contacte: 72-05-73, 8 291 59335*

Model orientativ

INREGISTRAT
de Ministerul Justiției al RM
[de Consiliul Județului Edinet]
nr. _____ din “ ____ ” _____ 200

APROBAT
la Adunarea de constituire
din „____” _____ 200

STATUTUL

Asociației _____
(se va indica denumirea organizației)

Chisinau 200_]
[Edinet 200_]

C U P R I N S

1. Dispozitii generale.
2. Principiile de activitate ale Asociatiei.
3. Scopurile si metodele de realizare.
4. Organele de conducere si de control.
5. Membrii Asociatiei. Drepturile si obligatiile lor.
6. Patrimoniul si sursele de finantare ale Asociatiei .
7. Adoptarea, modificarea si completarea Statutului.
8. Transparenta activitatii si darea de seama financiara.
9. Filialele Asociatiei.
10. Modul de reorganizare si lichidare.

1. DISPOZITII GENERALE

- 1.1. Asociatia obsteasca _____, in continuare - “Asociatia” este o asociatie obsteasca neguvernamentala, apolitica, nonprofit, constituita prin libera manifestare a vointei persoanelor asociate, in vederea realizarii in comun a scopurilor determinate de prezentul statut.
- 1.2. Denumirea completa: Asociatia _____. Denumirea prescurtata (sau abreviata dupa caz) este: _____.
- 1.3. Asociatia este creata si isi desfasoara activitatea in conformitate cu Constitutia Republicii Moldova, Legea Republicii Moldova cu privire la asociatiile obstesti nr.837-XIII din 17 mai 1996 si prezentul statut.
- 1.4. Asociatia se constituie in forma organizatorico-juridica „organizatie obsteasca”.
- 1.5. Asociatia dobindeste calitatea de persoana juridica din momentul inregistrarii statutului la Ministerul Justitiei al Republicii Moldova, dispune de toate drepturile si obligatiile care sunt atribuite de lege unor astfel de categorii de persoane juridice. Asociatia dispune de stampila, emblema, bilant financiar propriu, cont bancar, in lei si in valuta straina, cod fiscal, precum si alte atribute ale persoanei juridice.
- 1.6. Asociatia reprezinta o asociatie obsteasca republicana [sau internationala, locala] si isi desfasoara activitatea pe intreg teritoriul Republicii Moldova [sau pe teritoriului R.Moldova si Ucrainei; R.Moldovei si Europei de Est; sau Judetului Edinet]. Durata de activitate a Asociatiei este nelimitata.
- 1.7. Asociatia este o organizatie necomerciala care isi realizeaza activitatea in folosul societatii RM in intregime si nu sustine partidele politice, blocurile electorale si candidati aparte la alegerile in organele puterii publice. Repartizarea veniturilor in folosul fondatorilor si membrilor Asociatiei este interzisa.
- 1.8. Asociatia dispune de patrimoniu distinct, necesar pentru asigurarea activitatii prevazute de statut, si poarta raspundere pentru obligatiunile sale cu acest patrimoniu.
- 1.9. Sediul Asociatiei se afla pe adresa: _____.

2. PRINCIPIILE DE ACTIVITATE ALE ASOCIATIEI

- 2.1. Asociatia se constituie si isi desfasoara activitatea in baza principiilor libertatii de asociere, legalitatii, publicitatii si transparentei, egalitatii in drepturi a tuturor membrilor, liberei exprimari a opiniei de catre toti membrii

si accesului lor la orice informatie ce tine de activitatea Asociatiei, autoadministrarii si autogestiunii.

- 2.2. Asociatia este libera sa-si aleaga activitatile proprii, formele si metodele de activitate si sa-si stabileasca structura sa interna de organizare. Se interzice imixiunea autoritatilor publice in activitatea Asociatiei, precum si imixiunea Asociatiei in activitatea autoritatilor publice.
- 2.3. Asociatia promoveaza in activitatea sa valorile si interesele nationale, civice, ale democratiei si statului de drept, parteneriatul, competitia deschisa si respecta normele etice ale sectorului necomercial.
- 2.4. Asociatia va evita pe parcursul activitatii sale aparitia conflictului de interese.
- 2.5. Activitatea Asociatiei are un caracter transparent, informatia cu privire la actele de constituire si cele programatice este accesibila tuturor. Tuturor persoanelor fizice si juridice se garanteaza accesul liber la raportul de activitate si financiar al Asociatiei.

3. SCOPURILE SI METODELE DE REALIZARE

- 3.1. Scopurile Asociatiei [ca exemplu]: sint organizarea si formarea miscarii ecologice, dezvoltarea “sectorului al treilea”, unirea eforturilor specialistilor in domeniul ecologiei si atragerea cetatenilor Republicii Moldova la solutionarea problemelor social-ecologice.
- 3.2. Sarcinile principale ale Asociatiei sint [ca exemplu]:
  - formarea conceptiei ecologice, propagarea cunostintelor despre starea mediului inconjurator, dezvoltarea notorietatii publice in domeniul pastrarii mediului inconjurator;
  - acordarea ajutorului pe toate caile posibile cetatenilor si asociatiilor lor, cit si statului in activitatea pentru pastrarea si restabilirea resurselor naturale, intremarea mediului inconjurator;
  - organizarea controlului ecologic public asupra starii mediului inconjurator, respectarii legislatiei in domeniul folosirii naturii, efectuarea expertizelor ecologice publice si participarea la evaluarea impactului asupra mediului inconjurator;
  - dezvoltarea bazei legislative in domeniul organizatiilor necomerciale si contribuirea la consolidarea “sectorului al treilea” in Moldova;
  - contributia la consolidarea legislatiei ecologice si armonizarea ei cu cea europeana;
  - pastrarea diversitatii biologice;

- propagarea ideii dezvoltării durabile și contribuția la implementarea ei în practica Moldovei;
- organizarea și susținerea materială a inițiativelor ecologice social-importante;
- crearea bazei financiare și tehnico-materiale pentru realizarea scopurilor statutare.

3.3. Pentru realizarea scopurilor propuse Asociația are dreptul:

- să reprezinte interesele Asociației în autoritățile publice și alte organizații;
- să asigure protecția drepturilor și intereselor membrilor săi;
- să folosească mijloace de informare în masă proprii și să se folosească, în modul stabilit, de cele de stat;
- să desfășoare activitate editorială;
- să difuzeze liber informația despre activitatea sa;
- să obțină de la autoritățile publice informația necesară pentru desfășurarea activității statutare;
- să încheie contracte din numele său, să procure și să realizeze bunuri în conformitate cu scopurile statutare;
- să participe la concursuri naționale și internaționale în vederea obținerii de comenzi sociale și dotării din partea statului, precum și în vederea obținerii de granturi și burse de la alte țări, de la fundații naționale, străine și internaționale;
- să încheie cu persoanele fizice și juridice acorduri bilaterale și multilaterale de colaborare, precum și de prestare de servicii în vederea realizării scopurilor și sarcinilor statutare;
- să creeze întreprinderi și alte organizații cu drept de persoană juridică;
- să procure complexuri patrimoniale, bunuri mobile și imobile necesare pentru desfășurarea activității și asigurarea bunei funcționări a Asociației;
- să investească mijloace financiare libere în activități comerciale pentru a-și majora fondurile sale financiare.

3.4. În conformitate cu art. 28 al Legii cu privire la asociațiile obștești, Asociația poate să desfășoare activitatea economică prevăzută în statut și în exclusivitate pentru realizarea scopurilor statutare.

4. ORGANELE DE CONDUCERE SI DE CONTROL

- 4.1. In structura organizatorica a Asociatiei intra urmatoarele organe:
- Adunarea Generala;
  - Consiliul Administrativ;
  - Comisia de control si revizie.
- 4.2. Organul suprem de conducere al Asociatiei este Adunarea Generala a membrilor sau a delegatilor acestora, care se intruneste ordinar si extraordinar.
- 4.3. Adunarea Generala are urmatoarele atributii principale:
- determina directiile principale de activitate ale Asociatiei;
  - decide adoptarea, completarea sau modificarea Statutului;
  - examineaza si aproba bugetul anual, bilantul financiar anual;
  - alege si revoca membrii Consiliului Administrativ, Comisiei de control si revizie, Presedintelui Consiliului Administrativ (in continuare - Presedinte);
  - aproba darile de seama ale Consiliului Administrativ si a Comisiei de control si revizie;
  - hotaraste cu privire la reorganizarea sau lichidarea Asociatiei, desemneaza comisia de lichidare si aproba bilantul de lichidare;
  - hotaraste orice alte probleme ce tin de activitatea Asociatiei.
- 4.4. Sedintele ordinare ale Adunarii Generale se convoaca atunci cand o cer interesele Asociatiei, dar nu mai rar de o data in an. Convocarea Adunarii Generale se face de catre Consiliul Administrativ, care va instiinta toti membrii Asociatiei cu cel putin 15 zile inainte de data desfasurarii Adunarii Generale. Anuntul privind convocarea sedintei trebuie sa contina ordinea de zi, locul, data si ora sedintei. Despre convocarea organului suprem se va comunica fiecarui membru in parte sau prin publicatia periodica "X".
- 4.5. Convocarea Adunarii Generale extraordinare se face de catre Consiliul Administrativ din initiativa proprie, la cererea Presedintelui, Comisiei de control si revizie ori la cererea a cel putin o treime din numarul total al membrilor Asociatiei.
- 4.6. Adunarea Generala extraordinara se convoaca in termen de cel mult doua luni de la data prezentarii deciziei cu privire la convocarea sedintei extraordinare adoptata de catre subiectii nominalizati in punctul 4.5. al statutului. In cazul in care Consiliul Administrativ refuza sau taraganeaza intentionat convocarea sedintei extraordinare a Adunarii Generale, subiectii

imputerniciti sunt in drept sa convoace sedinta extraordinara fara acordul Consiliului Administrativ in modul stabilit pentru acesta.

- 4.7. Adunarea Generala este deliberativa numai in cazul cnd sunt prezenti 50% plus unu din numarul total al membrilor sau reprezentantilor acestora. Fiecare membru detine un singur vot. Deciziile se adopta prin votul majoritatii simple a celor prezenti, exceptnd deciziile de modificare si completare a statutului si de reorganizare si lichidare a Asociatiei, decizii, care se adopta prin votul a 2/3 din numarul membrilor prezenti la Adunarea Generala.
- 4.8. Daca Adunarea generala nu este considerata deliberativa, in termen de o luna organul abilitat convoaca repetat sedinta Adunarii generale cu aceiasi ordine de zi. Sedinta convocata repetat va fi deliberativa cu participarea celor prezenti.
- 4.9. Daca la convocarea Adunarii Generale au fost incalcate cerintele statutului, aceasta nu este in drept sa adopte hotarâri, cu exceptia cazurilor cnd la Adunarea Generala participa sau sunt reprezentati toti membrii Asociatiei.
- 4.10. Adunarea Generala poate adopta hotarâri doar privind chestiunile incluse in ordinea de zi. Referitor la chestiunile care nu au fost incluse in ordinea de zi Adunarea Generala poate adopta hotarâri numai in cazul cnd participa sau sunt reprezentati toti membrii.
- 4.11. Desfasurarea Adunarii Generale se consemneaza intr-un proces verbal semnat de secretar si contrasemnat de presedinte.
- 4.12. Consiliul Administrativ este organul permanent de conducere al Asociatiei, se subordoneaza Adunarii Generale si are urmatoarea competenta:
  - elaboreaza strategia dezvoltarii si traseaza directiile principale ale activitatii Asociatiei, prezentndu-le pentru aprobare Adunarii Generale;
  - asigura indeplinirea deciziilor Adunarii Generale si prezinta rapoarte Adunarii Generale privind activitatea Asociatiei;
  - elaboreaza bugetul Asociatiei, raportul financiar anual si raportul privind activitatea acesteia prezentndu-le Adunarii generale pentru aprobare;
  - aproba regulamentele de uz intern ale Asociatiei si stabileste structura ei organizatorica;
  - aproba statele de personal, propunerile pentru angajarea si concedierea personalului, modul de remunerare a muncii si a salariilor pentru salariatii Asociatiei;

- stabileste, in conditiile legii, responsabilitatea materiala a Presedintelui;
- aproba sigiliul, stampila, simbolica si formularele Asociatiei;
- decide crearea, reorganizarea si lichidarea filialelor Asociatiei, aprobarea regulamentelor lor;
- gestioneaza patrimoniul Asociatiei si activitatea privind majorarea lui;
- stabileste modul in care pot fi folosite si repartizate donatiile colectate;
- asigura respectarea de catre Asociatie a normelor eticii prevazute in sectorul necomercial;
- primirea si excluderea membrilor Asociatiei;
- adoptarea deciziilor privind procurarea si instrainarea patrimoniului Asociatiei;
- conducerea operativa a activitatii economice a Asociatiei, administrarea bunurilor;
- hotaraste participarea Asociatiei in calitate de fondator al organizatiilor necomerciale si al societatilor comerciale;
- decide asupra tuturor chestiunilor care nu constituie competenta exclusiva a altor organe ale Asociatiei.

4.13. Consiliul Administrativ este ales de catre Adunarea Generala pe un termen de 5 ani. Sedintele Consiliului Administrativ se convoaca la necesitate, dar nu mai rar de o data in trimestru si sunt deliberative, daca sunt prezenti 2/3 din numarul membrilor. Deciziile se adopta cu majoritatea simpla de voturi. In caz de egalitate a voturilor, votul presedintelui este hotarbor. La cererea unui membru al Consiliului Administrativ, Presedintele Consiliului este obligat sa convoace in termen de 10 zile sedinta extraordinara a acestuia. In cazul in care Presedintele refuza sau taraganeaza intentionat convocarea sedintei extraordinare a Consiliului Administrativ, membrul Consiliului care a solicitat convocarea sedintei extraordinare este in drept sa convoace sedinta extraordinara fara acordul Presedintelui.

4.14. Calitatea de membru al Consiliului Administrativ inceteaza in urmatoarele conditii:

- in caz de deces,
- in caz de demisie cu respectarea termenului stabilit de cel ce demisioneaza, dar care nu va putea fi mai scurt de o luna de la avizarea in scris a presedintelui Consiliului Administrativ;
- in caz de excludere prin decizia Adunarii Generale.

- 4.15. In cazul situatiilor prevazute la punctul 4.14, locul din Consiliul Administrativ ramâne vacant urmând ca in termenul cel mai scurt posibil sa se desemneze un alt membru.
- 4.16. Consiliul Administrativ alege secretarul care:
- tine lucrarile de secretariat;
  - inregistreaza cererile si demersurile prezentate Asociatiei;
  - intocmeste procesele-verbale ale Adunarilor Generale si ale sedintelor Consiliului Administrativ;
  - duce corespondenta cu autoritatile publice, cu alte organizatii si institutii.
- 4.17. Presedintele gestioneaza nemijlocit Asociatia in perioada dintre sedintele Consiliului Administrativ si are urmatoarea competenta:
- convoaca si prezideaza sedintele Consiliului Administrativ;
  - adopta decizii pe orice problema ce tine de activitatea Asociatiei si care nu este de competenta exclusiva a altor organe;
  - reprezinta Asociatia in instantele judiciare, in relatiile cu autoritatile publice si alte persoane fizice si juridice;
  - administreaza operativ mijloacele Asociatiei, incheie tranzactii si semneaza contracte, elibereaza procure, deschide conturi bancare, semneaza alte documente financiare;
  - organizeaza si dirijeaza activitatea curenta a Asociatiei, a subdiviziunilor ei si asigura indeplinirea deciziilor, adoptate de catre Consiliul Asociatiei;
  - este responsabil pentru tinerea lucrarilor de secretariat;
  - asigura ducerea evidentei contabile si statistice conform ordinii stabilite de lege;
  - poarta raspundere personala de activitatea Asociatiei si este responsabil de valorile imobile si circulante ale ei;
  - vine cu propuneri privind modul in care pot fi repartizate donatiile colectate si participa la distribuirea ajutorului umanitar si de alta natura;
  - ofera autoritatilor publice imputernicite informatia necesara si prezinta rapoartele stabilite de lege catre acestea.
  - emite ordine, indicatii, instructiuni;
  - decide asupra formelor si metodelor de lucru, asigura integritatea si folosirea rationala a patrimoniului Asociatiei.

- 4.18. Presedintele poate constitui in caz de necesitate grupuri de experti pentru a studia anumite probleme importante legate de activitatea Asociatiei, pentru discutarea anumitor programe guvernamentale in domeniul de activitate al Asociatiei, pentru atentionarea opiniei publice asupra unor probleme majore ale societatii.
- 4.19. Controlul asupra activitatii economico-financiare a Asociatiei este efectuat de Comisia de control si revizie, aleasa de Adunarea Generala pe un termen de 5 ani. Din componenta Comisiei de control si revizie nu pot face parte membrii Consiliului Administrativ. Comisia de control si revizie alege din componenta sa Presedintele si secretarul Comisiei.
- 4.20. Comisia de control si revizie:
- analizeaza respectarea statutului Asociatiei, executarea deciziilor Adunarii Generale, Consiliului Administrativ si prezinta concluzii pe marginea acestora Adunarii Generale;
  - controleaza oportunitatea si legalitatea utilizarii mijloacelor financiare ale Asociatiei.
- 4.21. Comisia de control si revizie are dreptul sa ceara Consiliului Administrativ date privind activitatea lor pe o perioada concreta, sa faca cunostinta cu toate actele, documentele, ce vizeaza activitatea Asociatiei.
- 4.22. Comisia de control si revizie efectueaza controlul o data pe an. Comisia de control si revizie poate decide efectuarea unor controale din initiativa proprie in caz de semnale a unor incalcati in activitatea financiara a Asociatiei.
- 4.23. Rezultatele controlului efectuat de catre Comisia de control si revizie sunt prezentate sub forma de dare de seama Consiliului Administrativ si Adunarii Generale.

5. MEMBRII ASOCIATIAI. DREPTURILE SI OBLIGATIILE LOR

- 5.1. Membru al Asociatiei poate fi orice cetatean al Republicii Moldova, precum si cetatenii straini, persoanele fara cetatenie care recunosc si sustin obiectivele Asociatiei. Asociatia nu raspunde pentru obligatiile membrilor sai, iar membrii nu raspund pentru obligatiile Asociatiei.
- 5.2. Candidatura viitorului membru al Asociatiei este discutata la sedinta Consiliului Administrativ, in prezenta obligatorie a candidatului respectiv. Decizia de acceptare a noului membru va fi adusa ulterior la cunostinta Adunarii Generale.
- 5.3. Fiecare membru al Asociatiei achita anual cotizatia de membru in marime de 10 lei.

- 5.4. Membrii Asociației au următoarele drepturi și obligații:
- dreptul de a participa la activitatea Asociației, de a alege și de a fi ales în orice funcție eligibilă a Asociației, de a participa la toate proiectele Asociației, să publice lucrări și alte materiale în organul de presă al Asociației, de a se retrage din organizație, prezentând sau nu motivele respective;
  - membrii Asociației sunt obligați să respecte prevederile prezentului Statut, hotărârile Adunării Generale, Consiliului Administrativ, Președintelui Asociației, să participe activ la realizarea scopurilor statutare, să achite cotizația de membru la timp.
- 5.5. Membrul care nu participă la activitatea Asociației, rupind din proprie inițiativă legătura cu Asociația, precum și acei membri care încalcă prevederile prezentului Statut, pot fi excluși din rândul membrilor Asociației de către Consiliul Administrativ, printr-o decizie care va fi ulterior adusă la cunoștința Adunării Generale.

6. PATRIMONIUL ȘI SURSELE DE FINANȚARE

- 6.1. Patrimoniul Asociației se formează din:
- cotizațiile de membru;
  - sponsorizări și donații benevoale, făcute de persoanele fizice și juridice, din țară și din străinătate;
  - subvenții de stat, venituri obținute de la hiriile de valoare, depuneri banesti;
  - venituri realizate din activitatea economică proprie;
  - veniturile societăților comerciale constituite cu participarea Asociației;
  - venituri obținute în rezultatul utilizării sau înstrăinării proprietății;
  - alte surse neinterzise de lege.
- 6.2. Asociația poate avea în proprietate clădiri, construcții, utilaj, mijloace de transport, precum și alt patrimoniu necesar activității de realizare a scopurilor stabilite de prezentul Statut.
- 6.3. Donațiile către Asociație pot fi în formă de bunuri mobile și imobile, drepturi de autor, acțiuni, etc.
- 6.4. Asociația poate investi mijloacele sale financiare libere în bunuri mobile și imobile, depozite bancare în vederea obținerii unor dobinzi convinabile sau unor drepturi de proprietate, realizează alte tranzacții în limitele

prevederilor prezentului statut si ale legislatiei.

- 6.5. Intreg patrimoniul Asociatiei, precum si beneficiul obtinut din activitatea economica, este folosit pentru realizarea scopurilor statutare si nu poate fi distribuit intre membri.
- 6.6. Patrimoniul transmis Asociatiei de catre memrii sai in calitate de cotizatii si donatii nu poate fi revocat si constituie proprietatea Asociatiei.

7. TRANSPARENȚA ACTIVITĂȚII ȘI DAREA DE SEAMA FINANCIARĂ

- 7.1. Darea de seama a parametrilor principali se efectueaza conform legislatiei in vigoare. La sfârșit de an financiar, Presedintele prezinta Consiliului Administrativ un raport referitor la situatia financiara a Asociatiei, care urmeaza sa fie confirmat de Comisia de control si revizie.
- 7.2. Darea de seama a Asociatiei se intocmeste conform rezultatelor anului si contine:
  - o expunere scurta a rezultatelor activitatii Asociatiei in perioada de dare de seama;
  - soldul mijloacelor banesti la inceputul perioadei de dare de seama;
  - venitul total al mijloacelor la fiecare sursa de mijloace ale Asociatiei, indicate in punctul 6.1. din prezentul statut;
  - cheltuielile pe directiile de activitate realizate, cu indicarea cheltuielilor pentru remunerarea muncii, defalcariilor, impozitelor si altor cheltuieli administrative;
  - soldul mijloacelor banesti la sfârșitul perioadei de dare de seama.
- 7.3. Darea de seama financiara se aduce la cunostinta tuturor membrilor Asociatiei la sedinta Adunarii Generale.
- 7.4. Darea de seama financiara se pastreaza in Asociatie, este accesibila tuturor si, dupa posibilitati, se publica in presa.
- 7.5. Tuturor persoanelor fizice si juridice se garanteaza accesul liber catre parametrii financiari ai Asociatiei.

8. ADOPTAREA, COMPLETAREA ȘI MODIFICAREA STATUTULUI

- 8.1. Prezentul Statut se aproba de catre Adunarea Generala a membrilor Asociatiei.
- 8.2. Propunerile membrilor Asociatiei vizbnd modificarile si completarile prezentului statut se depun pe numele Consiliului Administrativ, care le

propune pentru examinare la urmatoarea sedinta a Adunarii Generale.

- 8.3. Modificarile si completarile statutului se aproba prin hotarirea Adunarii Generale, daca pentru ele au votat 2/3 din numarul membrilor prezenti la sedinta. Prevederile Statutului privind sediul Asociatiei pot fi modificate in baza deciziei Consiliului Administrativ.
- 8.4. Modificarile si completarile statutului intra in vigoare pentru terti din momentul inregistrarii acestora.

9. FILIALELE ASOCIATIEI

- 9.1. Subdiviziunile organizatorice de baza ale Asociatiei sunt filialele care realizeaza aceleasi directii de activitate ale Asociatiei.
- 9.2. Filialele se constituie dupa criteriul teritorial si se organizeaza din nu mai putin de 3 membri. Decizia cu privire la crearea Filialei se adopta de Consiliul Administrativ.
- 9.3. Filiala activeaza in baza regulamentului aprobat prin hotarirea Consiliului Administrativ. Presedintele Filialei este numit de Consiliul Administrativ.
- 9.4. Presedintele Filialei prezinta pe baza permanenta darea de seama despre activitatea Filialei Consiliului Administrativ al Asociatiei.

10. MODUL DE REORGANIZARE SI LICHIDARE

- 10.1. Asociatia isi inceteaza activitatea prin reorganizare, autodizolvare in baza deciziei Adunarii Generale adoptata in conditiile stabilite de prezentul statut, sau poate fi lichidata in mod fortat in baza hotarbirilor organelor abilitate.
- 10.2. Reorganizarea Asociatiei se efectueaza, in conditiile legii, prin contopire, absorbtie, divizare, separare sau transformare cu notificarea prealabila a creditorilor. Reorganizarea produce efecte numai dupa inregistrarea ei in organul de sta competent.
- 10.3. Autodizolvarea poate avea loc in cazul in care nu pot fi realizate scopurile statutare din lipsa fondurilor sau in cazul atingerii obiectivelor statutare propuse.
- 10.4. Asociatia poate fi lichidata in mod fortat in baza hotarbirilor organelor abilitate in cazul incalcarii legislatiei cu privire la asociatiile obstesti.
- 10.5. Autodizolvarea Asociatiei este urmata de procedura de lichidare. In procesul de lichidare Asociatia va utiliza denumirea sa cu mentiunea „in proces de

lichidare”. Lichidarea Asociației se efectuează de către Comisia de lichidare, numită de către organul, care a adoptat această decizie în conformitate cu Legea cu privire la asociațiile obștești și Codul civil.

- 10.6. Consiliul Administrativ va depune la organul de înregistrare o cerere cu privire la înregistrarea declanșării lichidării Asociației și va comunica datele membrilor comisiei de lichidare.
- 10.7. Comisia de lichidare dispune de drepturile și obligațiile care nu contravin scopului lichidării. Comisia de lichidare suspendă activitatea Asociației, încasează creanțele de la debitori, vinde activele, satisface cerințele creditorilor și repartizează activele care au rămas conform prevederilor legale și statutare.
- 10.8. Comisia de lichidare întocmește bilanțul de lichidare, în care se indică valoarea și componenta activelor rămase, și îl prezintă spre aprobare organului care a decis lichidarea.
- 10.9. Activele rămase după satisfacerea pretențiilor creditorilor nu pot fi distribuite între membrii Asociației și membrii organelor acesteia și se utilizează pentru realizarea scopurilor stabilite în statut conform hotărârii Adunării Generale.
- 10.10. Comisia de lichidare răspunde pentru daunele cauzate creditorilor în cazul în care nu și-a îndeplinit obligațiile ce îi revin, a distribuit activele Asociației înainte de a satisface pretențiile creditorilor sau cu încălcarea legii ori statutului Asociației.
- 10.11. Comisia de lichidare poartă răspundere pentru daunele cauzate Asociației din culpa lor.

PROCES-VERBAL nr. 1

al adunarii de constituire (*denumirea asociatiei ce se creaza*)

din .....(*data cind a avut loc adunarea*)   (*locul unde a avut loc adunarea*)

Au participat: (*enumerarea persoanelor care au participat la adunarea de constituire*)

ORDINEA DE ZI:

1. Alegerea presedintelui si secretarului adunarii
2. Adoptarea deciziei privind crearea asociatiei (*denumirea asociatiei*)
3. Discutarea si aprobarea statutului
4. Alegerea organelor de conducere, executive si de control si revizie ale asociatiei
5. Desemnarea persoanelor imputernicite sa reprezinte asociatia in procesul inregistrarii
6. (*Alte chestiuni*)

DISCURSURILE:

Referitor la necesitatea crearii asociatiei (*denumirea asociatiei*) au luat cuvintul;

1. (*numele raportorului si continutul discursului*)
2. ....
3. ....

Referitor la statutul propus spre aprobare au luat cuvintul;

1. **(numele raportorului si continutul discursului)**
2. ....
3. ....

(la rubrica discursuri se enumera problemele discutate, numele raportorului si continutul discursului)

Dupa ce au fost ascultate toate rapoartele s-a propus ca participantii sa se expuna referitor la problemele discutate:

S-AHOTARIT:

1. De a crea asociatia obsteasca **(denumirea) (se indica rezultatele votarii)**
2. De a aproba statutul **(in varianta initiala sau cu modificari, se indica rezultatele votarii)**
3. Presedintele (director) asociatiei a fost ales
4. De a crea Consiliul de Administrare **(sau alt organ prevazut de statut)** in urmatoarea componenta: **(se enumera persoanele si se indica rezultatele votarii)**, Comisia de Control si celelalte organe prevazute de statut.
5. De a-l imputernici pe Dl. .... de a reprezenta asociatia in procesul inregistrarii in organele competente.

Presedintele adunarii .....

Secretarul adunarii .....

CERERE

cu privire la înregistrarea statutului asociației obștești

Noi, subsemnații, membrii (denumirea organului permanent de conducere) în baza articolului 19 al Legii Republicii Moldova „Cu privire la asociațiile obștești” vă rugăm să înregistrați Statutul asociației obștești (republicane, internaționale) [denumirea deplină a asociației obștești] aprobat la adunarea de constituire din „_____” _____ 200 .

La cerere se vor anexa:

1. Statutul în două exemplare;
2. Două copii ale procesului-verbal al adunării de constituire;
3. Lista fondatorilor asociației obștești;
4. Certificatul de aprobare a denumirii asociației obștești;
5. Documentul bancar care atestă achitarea taxei de înregistrare;
6. Documentul care confirmă stabilirea locului de reședință a asociației obștești;
7. Decizia organului suprem al asociației obștești referitor la investirea organului de conducere al asociației obștești să reprezinte asociația obștească în procesul înregistrării;
8. Fișa de înregistrare.

Semnează:

Membrii (denumirea organului permanent de conducere)

1. Numele, prenumele,
Adresa domiciliului, locul de serviciu, funcția
2. “-“
3. “-“

Data depunerii cererii.

SCRISOARE DE GARANTIE
PRIVIND ACORDAREA SEDIULUI

Prin prezenta scrisoare, (se indica numele complet al persoanei fizice sau juridice, care acorda localul pentru sediul asociatiei obstești), ma oblig sa acord apartamentul (sau alt local), care imi apartine cu titlu de proprietate privata (sau de folosinta), ce se gaseste pe adresa: Chisinau, Str. XXX, ap. N (bir. N), in calitate de sediu pentru Asociatia Obsteasca (denumirea).

La scrisoare se vor anexa:

[La scrisoare urmeaza sa fie anexate actele ce confirma dreptul de proprietate asupra localului, sau care atesta dreptul arendatorului de a da in subarenda o parte din localul arendat. Aceste pot fi:

- Extrasul din cartea de imobil;
- Copia de pe contractul de vnzare-cumparare a apartamentului;
- Copia a contractului de arenda unde este specificat dreptul arendatorului de a subarenda localul (o parte din local)]

Semnatura persoanei fizice (sau rechizitele persoanei juridice)

**NORME RECOMANDATE
ORGANIZATIILOR NECOMERCIALE
DIN EUROPA CENTRALA SI DE EST**
(traducerea neoficiala)

Normele recomandate in cele ce urmeaza au fost adoptate in unanimitate de catre participantii la Conferinta pentru Dirijarea Societatii Civile, care s-a desfasurat la Sinaia, Romania, pe intervalul 12-15 mai 1994. Conferinta a fost sponsorizata de Fundatia Soros, Fondul Charles Stuart Mott si de catre Centrul International pentru Dreptul Necomercial.

La lucrarile Conferintei au participat reprezentati ai peste o suta de organizatii necomerciale precum si angajati ai guvernelor din urmatoarele tari: Bulgaria, Ungaria, Lituania, Letonia, Moldova, Polonia, Romania, Rusia, Slovacia, Slovenia, Croatia, Cehia si Estonia. Deasemenea au fost prezenti reprezentanti ai organizatiilor necomerciale si dreptului necomercial din Marea Britania, Germania, Olanda, Statele Unite ale Americii, Franta, Elvetia.

In scopul consolidarii sectorului necomercial in Europa Centrala si de Est, in scopul intaririi increderii societatii fata de sectorul respectiv si sporirii eficientei si unitatii, participantii la Conferinta au recomandat urmatoarele Norme pentru a fi preluate ulterior de catre toate organizatiile din Europa Centrala si de Est. Participantii la Conferinta au recomandat, de asemenea, organizatiilor unite, asa numitele «umbrele», din Europa Centrala si de Est sa adopte regulamente corespunzatoare si sa solicite organizatiilor-membre adoptarea si respectarea acestor Norme.

Norme

I. Programele

A. Organizatia trebuie sa adopte si sa examineze cu regularitate continutul misiunii, scopul si sarcinile pe care le-a insusit.

B. Organizatia trebuie sa adopte si sa examineze cu regularitate desfasuratorul grupelor in folosul carora activeaza, precum si sa expuna in scris modul in care va desfasura aceasta activitate.

C. Organizatia trebuie sa adopte si sa expuna in scris atasamentul ferm fata de standardele de calitate si de eficienta, precum si angajamentul de a proceda cu regularitate si maxima consistenta la analiza propriilor programe si proiecte.

D. Organizatia trebuie sa adopte si sa indeplineasca proiectele elaborate in scopul infaptuirii programului sau.

E. Organizatia trebuie sa adopte programe pe durata lunga si pe durata scurta, care, in functie de posibilitati, urmeaza a fi coordonate cu activitatea si programele altor organizatii necomerciale, inclusiv cu cele de peste hotare.

F. Lucrind asupra indeplinirii programului sau, organizatia trebuie sa tina cont de faptul ca relatiile sale cu societatea vor determina, in cele din urma, atitudinea societatii in general fata de intregul sector, influentind direct increderea generala.

Prezentele Norme sint destinate pentru a fi aplicate in activitatea asociatiilor, precum si fundatiilor si altor organizatii necomerciale.

Se subintelege, ca calitatea de organ suprem de conducere a asociatii ii va reveni adunarii generale a membrilor ei; asociatia poate avea si poate sa nu aiba un consiliu al directorilor. Atunci cind organizatia are un consiliu al directorilor, directiile strategice de baza, derivate din Normele recomandate mai sus, pot fi elaborate de adunarea generala sau de consiliul directorilor, in functie de continutul concret al statutului si de regulamentul intern al organizatiei. In felul acesta, notiunea de «consiliu» utilizata in continuare pentru cazurile asociatiilor, poate presupune fie adunarea generala, fie consiliul directorilor.

II. Conducerea

A. Organizatia trebuie sa aiba un organ colectiv de conducere - Consiliul - care stabileste si periodic examineaza misiunea si sarcinile organizatiei.

B. Organizatia trebuie sa aiba, de asemenea, un consiliu de conducere, care indeplineste programul si proiectele organizatiei.

C. Consiliul trebuie sa adopte in scris continutul obligatiilor membrilor Consiliului si ale conducerii superioare, inclusiv interdictia de a instiga conflicte, precum si regulamentul adoptarii hotaririlor si delegarii imputernicirilor.

D. Consiliul trebuie sa dispuna de intreaga informatie si sa o foloseasca pentru a-si indeplini obligatiile.

E. Consiliul trebuie sa fie responsabil de planurile strategice adoptate si de asigurarea cu mijloacele necesare indeplinirii si evaluarii lor.

F. Consiliul trebuie sa aleaga cu maximum de atentie si sa sustina fara ezitari conducerea superioara, precum si sa analizeze activitatea acesteia.

G. Consiliul trebuie sa asigure necesarul atit pentru instruirea si pregatirea membrilor sai, cit si a personalului si voluntarilor intruniti in organizatie.

H. Statutul sau regulamentul intern ale organizatiei trebuie sa prevada norme procedurale clare privind alegerea si schimbarea conducatorilor si a membrilor Consiliului.

I. Consiliul trebuie sa conduca eficient pentru a asigura existenta si dezvoltarea organizatiei, inclusiv colectarea mijloacelor, finantarea eficienta a conducerii si formarea unei imagini bune a organizatiei in societate.

J. Consiliul trebuie sa adopte si sa expuna in scris reguli clare pentru

desfasurarea eficienta, cu maximum de productivitate a adunarilor, precum si pentru situatiile de conflict la nivel de conducere.

K. Consiliul trebuie sa stimuleze devotamentul si angajarea plenara a membrilor organizatiei in procesul de conducere, delegind imputerniciri comisiilor (bunaoara in ceea ce priveste colectarea de mijloace, atragerea noilor membri sau a voluntarilor, in ceea ce priveste extinderea programelor, relatiile cu societatea).

L. Consiliul trebuie sa indeplineasca cu atentie si delicatete programul de selectare si orientare a noilor membri ai Consiliului, o deosebita atentie urmind sa fie acordata factorului reprezentativ, evitindu-se discriminarea.

III. Integritatea organizationala

A. Organizatia trebuie sa respecte toate legile si regulile corespunzatoare.

B. Organizatia trebuie sa aiba expuse in scris reguli clare care sa interzica conflictele de interese intre membrii Consiliului, intre persoanele din conducere, membri, consultanti si voluntari. Aceste reguli trebuie sa clarifice urmatoarele chestiuni:

1. Pot oare membrii Consiliului sa beneficieze de compensatii pentru serviciile acordate organizatiei.
2. Pot oare membrii Consiliului sa solicite compensarea unor cheltuieli rezonabile pe care le suporta in legatura cu participarea la sedintele Consiliului si la cele ale comisiilor sau cheltuielilor legate de serviciile acordate organizatiei ori in interesul ei.
3. Pot oare membrii Consiliului, persoanele din conducere, membrii, consultantii sau voluntarii sa concureze cu organizatia in scopul obtinerii de contracte, finantarii sau urmarind alte beneficii, avantaje in numele propriei persoane sau in numele altei organizatii.
4. Pot oare membrii Consiliului, persoanele din conducere, membrii, consultantii sau voluntarii sa vorbeasca sau sa faca ceea ce contrazice interesele organizatiei, cu exceptia cazurilor in care asta o cere legea sau cind aceasta se face in scopul evitarii unor pagube, pierderi, cind e vorba de responsabilitate.

C. Organizatia trebuie sa functioneze la toate nivelurile inregistrind cel mai inalt grad de transparenta, pina cind aceasta nu contravine indeplinirii misiunii si sarcinilor de baza.

D. Organizatia trebuie sa promoveze o politica antidiscriminatorie, cu exceptia situatiilor de (I) contravineri legii, de contravineri (II) acordurilor si intelegurilor internationale, de contravineri (III) misiunii si scopurilor organizatiei.

Aceasta politica antidiscriminatorie trebuie sa ceara ca nimanui sa nu i se refuze accesul la bunurile oferite de organizatie, nimanui sa nu i se refuze

participarea in activitatea organizatiei, nimeni sa nu fie discriminat din partea organizatiei pe motive de rasa, culoare, nationalitate, apartenenta etnica, virsta, convingeri politice sau confesiune, sex sau starea sanatatii.

E. Organizatia trebuie sa se conduca de o strategie si tactica orientata spre pastrarea independentei organizatiei.

F. Organizatia trebuie sa se orienteze spre a atrage in activitatea Consiliului persoane competente, care se bucura de incredere, care reprezinta sectiunile sale.

G. Organizatia trebuie sa constientizeze responsabilitatea si rolul care ii revin in promovarea sectorului necomercial, in consolidarea unor relatii de intelegere reciproca, de incredere si de colaborarea intre guvern, cercurile de afaceri si sectorul necomercial.

H. Organizatia trebuie sa previna situatiile de abuz in sectorul necomercial.

IV. Practica de conducere si resursele umane

A. Pentru a asigura indeplinirea corecta a strategiei de conducere, imediat dupa ce Consiliul va stabili care sint scopurile si sarcinile organizatiei, conducatorul trebuie sa stabileasca, la rindul sau, cele mai eficiente cai pentru atingerea scopurilor si indeplinirea sarcinilor organizatiei.

B. Organizatia trebuie sa evalueze periodic rezultatele activitatii sale privind anumiti parametri, comparindu-le cu normele anterior adoptate.

C. Procedind la evaluarea eficientei si a rezultatelor activitatii sale si tinind cont de existenta factorilor social, tehnologic, economic si politic, organizatia urmeaza fie sa-si continue activitatea, fie, in caz e necesitatea, sa opereze modificari la capitolul scopuri si sarcini.

D. Organizatia trebuie sa dispuna de reguli si proceduri formulate clar in raport cu colaboratorii sai si cu voluntarii.

E. Politica promovata de organizatie in vederea motivarii colaboratorilor si voluntarilor, trebuie sa tina cont, pe de o parte, de factori de care depind conditiile satisficatoare de activitate (o structura organizationala impecabila, conditiile fizice, compensatiile si inlesnirile, controlul riguros, relatiile personale etc.), iar pe de alta parte, factorii motivatiei (posibilitati de instruire, conditii pentru autoinstruire, de recunoastere in mediul intern cit si in cel extern a realizarii, etc.)

F. Organizatia trebuie sa asigure conditii de pregatire a membrilor Consiliului, colaboratorilor si voluntarilor.

G. Organizatia trebuie sa depuna eforturi pentru atragerea si pastrarea cadrelor in scopul imbinarii competentei profesionale cu devotamentul fata de serviciu.

H. Organizatia va depune eforturi pentru a inregistra eficienta in conducere, utilizind mijloace democratice in procesul luarii deciziilor, orientate la motivarea si devotamentul colaboratorilor si voluntarilor.

V. Finantele

A. Pornind de la faptul ca organizatiile necomerciale detin mijloace oferite de donatori pentru a aduce folos altor persoane sau grupuri, ele trebuie sa desfasoare in conditii de transparenta intreaga activitate financiara, cu onestitate si claritate si in conformitate cu cele mai avansate standarde. Este necesar sa se bucure de atentie orice doleana a donatorului privind confidentialitatea relatiei.

B. Organizatia trebuie sa procure marfuri si servicii la cele mai mici si mai rezonabile preturi, avind programe si servicii pe cit e posibil mai eficiente si necostisitoare.

1. Bunaora, odata cu majorarea numarului voluntarilor atrasi, se reduc cheltuielile pentru bratele de munca, crescand in mod corespunzator fondul de sustinerea a programului, dat fiind faptul ca voluntarii devin adepti ai organizatiei.

C. Ca urmare a caracterului traditional limitat al resurselor de care dispune, organizatia trebuie sa manifeste grija fata de mijloacele sale, gestionindu-le cu maximum de chibzuinta.

1. Chiar daca cheltuielile pentru intretinerea conducerii se limiteaza la minimumul rezonabil, organizatia trebuie sa atraga in rindurile sale profesionisti, persoane competente in sfera finantelor in calitate de colaboratori, consultanti si voluntari.

D. Organizatia trebuie sa intretina o evidenta contabila a mijloacelor financiare in cele mai mici detalii, cu maximum de exactitate si sa prezinte cu regularitate guvernului, societatii si donatorilor rapoarte clare si amanuntite.

1. Aceste rapoarte trebuie sa raspunda cerintelor normelor guvernamentale, altor norme care se aplica in raport cu organizatia respectiva.
2. Pentru ca organizatia sa se bucure de increderea fondatorilor sai, ea trebuie sa prezinte, la solicitarea acestora, informatie concreta, exacta si detaliata.
3. Organizatia trebuie sa depuna eforturi pentru a nu cheltui mijloace pentru pregatirea, asigurarea si intretinerea datelor financiare neesentiale, inutile.

VI. Difuzarea informatiei

A. Organizatia trebuie sa difuzeze atat in interiorul sau, cit si in exterior informatii corecte si exacte despre misiunea, scopurile, sarcinile si programele

sale.

1. Motivul. Drept motiv pentru difuzarea informatiei servesc propagarea valorilor si scopurilor organizatiei, informarea unui larg cerc de persoane atat in cadrul organizatiei, cit si in afara ei, intretinerea unei atitudini favorabile fata de organizatie, fata de scopurile si sarcinile ei.
2. Informatia externa. In functie de caracterul organizatiei, informatia trebuie sa aiba ca arie de raspindire atat zona locala, cit si cea regionala, nationala, internationala. Ea va fi adresata guvernului, cercurilor de afaceri, altor organizatii necomerciale si/sau societatii.
3. Informatia interna. Informatia interna va fi adresata tuturor subdiviziunilor si actionarilor organizatiei, inclusiv Consiliului, colaboratorilor, consultantilor, voluntarilor, donatorilor si clientilor organizatiei.
4. Mijloacele. Contacte personale, retea telefonica, scrisori personale, expedierea prin posta a unor mesaje cu tiraj de masa, prin fax, prin mijloacele electronice de informare, reclama etc.

VII. Colectarea mijloacelor

A. Organizatia trebuie sa expuna in scris un program de colectare a mijloacelor, orientat spre dezvoltarea sa institutionala si mentinerea capacitatilor financiare.

B. Organizatia va dispune de un plan anual de actiuni privind colectarea mijloacelor, plan care include adresele in vederea obtinerii donatiilor, care stabileste potentialele surse de obtinere a veniturilor, diferite metode de colectare a mijloacelor, lista generala a donatorilor activi si a celor care urmeaza a fi contactati in perspectiva (lista curenta, lista comuna si lista confidentiala) si planul de instruire a membrilor Consiliului, colaboratorilor si voluntarilor in domeniul colectarii mijloacelor.

C. Organizatia va intretine legaturi cu donatorii activi si cu cei de perspectiva, abordind aceste relatii cu onestitate si bunavointa, excluzind presiunea, alte asemenea metode.

VIII. Rolul organizatiilor-»umbrela» unificatoare

Organizatiile-»umbrela» reprezinta organizatii necomerciale cu calitate de membru, care intrunesc grupuri de organizatii necomerciale asociate pe criterii ce tin de orientarea sau geografia activitatii lor, de sector, de aria de probleme (bunaoara, colectarea mijloacelor) etc.

1. Organizatiile-»umbrela» trebuie sa apere valorile, scopurile, sarcinile si interesele membrilor sai si sa-i reprezinte in cadrul intrunirilor

guvernamentale, publice, altor intruniri corespunzatoare.

2. Organizatiile-»umbrela» trebuie sa extinda relatiile si colaborarea intre membrii acestora si membrii altor organizatii necomerciale, straduindu-se sa evite dublare activitatilor, programelor.
3. Organizatiile-»umbrela» trebuie sa acorde servicii, inclusiv de ordin informational (bunaoara, biblioteci, buletine informative, baze de date etc.) de instruire, de consultanta (profesionala sau tehnica), reduceri de diferit ordin etc.
4. Organizatiile-»umbrela» trebuie sa contribuie la adoptarea prezentelor Norme si sa verifice respectarea acestora in raport cu membrii pe care ii intrunesc. Pentru exercitarea controlului asupra respectarii Normelor, fiecare organizatie trebuie sa utilizeze, in functie de posibilitati, una sau intregul pachet de metode propuse mai jos:
  - a. Sa insiste asupra respectarii Normelor ca una din conditiile de baza pentru obtinerea calitatii de membru al organizatiei-»umbrela».
  - b. Sa-i solicite fiecarei organizatie-membru confirmarea adoptarii si respectarii Normelor.
  - c. Sa-i solicite fiecarei organizatii-membru prezentarea la anumite intervale catre organizatia-»umbrela» a unor rapoarte in scris privind respectarea Normelor.
  - d. Sa opereze cu regularitate cotoale privind respectarea Normelor de catre organizatiile-membru.
  - e. Sa examineze toate sesizarile privind nerespectarea de catre organizatiile-membru a Normelor.
  - f. Sa-i ofere organizatiei-membru, care nu respecta Normele, posibilitatea de a-si aduce in ordine activitatile si de a compensa toate pierderile cauzate de nerespectarea lor.
  - g. Sa lipseasca de calitatea de membru orice organizatie care, in termenii fixati, nu si-a racordat activitatile la Normele in vigoare si care nu a reparat daunele suportate ca urmare a nerespectarii lor.
  - h. Sa dea cu regularitate publicitatii lista organizatiilor-membru, tinind mereu in atentia tuturor cazurile de excludere a unor membri din organizatie.

DESPRE AUTORI SI ALCATUITORI

Societatea Ecologica „BIOTICA” a fost creata in decembrie 1992 si inregistrata pe data de 2 aprilie 1993, este recunoscuta ca o organizatie obsteasca social utila. In componenta sa activeaza savanti, experti, studenti (ecologisti, juristi, jurnalisti s.a.m.d.) si alti cetateni care se intereseaza de problemele ecologiei.

Domenii prioritare de activitate:

- Dezvoltarea „sectorului al treilea” in Moldova, perfectarea bazei legislative privind activitatea necomerciala;
- Dezvoltarea legislatiei nationale ecologice si a participarii opiniei publice in adoptarea deciziilor;
- Conservarea biodiversitatii.

Proiectele principale realizate:

Pentru perfectarea legislatiei cu privire la activitatea necomerciala si dezvoltarea „sectorului al treilea” „BIOTICA” a realizat un sir de proiecte sustinute de catre Fundatia „Eurasia” (USAID), Programul TACIS-Democracy, KHF si REC-Moldova.

In anii 1994-96 Biotica a elaborat si a promovat cu succes Legea „Cu privire la asociatiile obstești” (adoptata de Parlament pe data de 16 mai 1996) si pentru implementarea ei a creat si a editat cartea „Pentru ce si cum se creeaza asociatiile obstești” (1997), care a fost publicata in doua versiuni – in limba romba si in limba rusa. Biotica a participat activ la elaborarea Legii „Cu privire la fundatii” (1997-1999). In anul 2000 modelul Comisiei de Certificare, inclus in Legea „Cu privire la asociatiile obstești”, a fost introdus in Legea cadru „Cu privire la organizatiile social utile”, elaborata de Centru International de Drept Necomercial – ICNL (Washington).

In anii 1998-1999 Biotica in comun cu Institutul Independent de Initiative Ecologice (NGO, Berlin) a realizat cu succes proiectul Programului TACIS-

Democracy „Democratia prin participare”. Pe parcursul seminarelor de instruire liderii Organizatiilor necomerciale (ONC), deputatii Parlamentului, reprezentantii autoritatilor publice centrale si locale elaborau masuri de perfectionare a legislatiei nationale in domeniul participarii opiniei publice in adoptarea de decizii, au promovat schimbarile in Legea „Cu privire la autoritatile publice locale”, in regulamentul Parlamentului. In rezultatul acestui proiect Republica Moldova a devenit prima tara in lume care a ratificat Conventia din Arhus privind accesul catre informatia ecologica, participarea publicului in adoptarea deciziilor. Un sir de schimbari a fost propus si introdus in legislatia nationala. A fost pregatita si editata cartea „Democratia prin participare”, precum si Conventia din Arhus.

In anul 2000 BIOTICA a realizat proiectul „Dezvoltarea ONC ecologice in Transnistria”, care a avut ca scop sa initieze formarea ONC independente in aceasta regiune. Proiectul a fost sustinut de Centrul Ecologic Regional din Republica Moldova si Fundatia engleza Know-How prin UNDP-Moldova. Ca rezultat au fost inregistrate si activeaza in Transnistria noua ONC ecologice.

O atentie deosebita BIOTICA acorda starii fluviului Nistru – celui mai mare curent de apa transfrontier din tara. Ea a organizat trei expeditii pe Nistru, care au ca scop sa aprecieze starea lui ecologica si sa aduca la cunostinta opiniei publice problemele fluviului. Datorita sustinerii Fundatiei lui John si Catherine MacArthur BIOTICA a organizat si a petrecut doua conferinte internationale privind problemele conservarii diversitatii biologice a fluviului Nistru (1998, 1999). Aceste conferinte au dat posibilitate de a uni eforturile savantilor, serviciilor de stat si organizatiilor neguvernamentale ale Republicii Moldova si Ucrainei intru un viitor prosper al fluviului. La ecoforum „Nistru-99” initiat de SE „BIOTICA” cu sustinerea REC-Moldova a fost constituita Asociatia Ecologica Internationala a Pastratorilor Riului „Eco-TIRAS”, care in prezent cuprinde treizeci de ONG-uri de mediu, care activeaza in bazinul Nistrului.

In legatura cu valoarea deosebita a terenurilor din regiunea Nistrului Inferior pentru conservarea biodiversitatii cu sustinerea GEF-Banca Mondiala a demarat proiectul pentru crearea in aceasta zona a parcului national, care in perspectiva va forma cu ariile protejate din Ucraina o rezervatie a biosferei unica.

In anii 2000-2001 BIOTICA cu sustinerea Fondului Ecologic National a elaborat conceptia crearii Retelei Ecologice Nationale a Republicii Moldova si in cadrul grantului Secretariatului Conventiei de la Ramsar elaboreaza planurile

de amenajare a teritoriului pentru sectoarele pretioase din regiunea Nistrului Inferior.

BIOTICA este autorul Legii-cadru a CIS „Cu privire la accesul catre informatia ecologica” (1997), care are scopul de a introduce in legislatia nationala mecanismul de realizare a dreptului constitutional al cetatenilor in conformitate cu prevederile Declaratiei ministrilor de mediu din tarile Europei de la Sofia (1995), precum si amendamente in alte proiecte legislative ecologice, care sint indreptate spre armonizarea legislatiei noastre cu cea europeana si care asigura actiunea directa a legilor.

BIOTICA a publicat 9 carti privind dezvoltarea ONG si ecologie.

BIOTICA este membru al IUCN (Elvetia), ANPED (Tarile de Jos), Uniunii Social-Ecologice (Moscova) si membru-corespondent al Biroului Ecologic European (Bruxelles).

Adresa Societatii Ecologice „BIOTICA”:

C/p 1451, Chisinau 2043, Moldova

Tel./fax: (+373 2) 243274

e-mail: biotica@biotica-moldova.org

www.biotica-moldova.org

Firma editorial-poligrafica “Tipografia Centrala”,
MD-2068, Chisinau, str. Florilor, 1
tel. 49-55-32, 4931-46, 49-50-48
Departamentul Activitatii Editoriale, Poligrafie si
Aprovizionare cu Carti